

Meijerityöntekijöitä koskeva

TYÖEHTOSOPIMUS

24.5.2010 - 31.3.2014

Elintarviketeollisuusliitto ry
Suomen Elintarviketyöläisten Liitto SEL ry

SISÄLLYS

Sivu

I YLEISTÄ

	Allekirjoituspöytäkirja 24.5.2010	4
	Sopimussihti	13
1 §	Sopimuksen soveltamisala	15
2 §	Työn johto ja jakaminen sekä järjestäytymisoikeus	15
3 §	Ulkopuolinen työvoima	15
4 §	Yleiset sopimukset	16
5 §	Työsuhteen päätyminen	16
6 §	Määräaikainen työsopimus	17

II PALKKARYHMITTELYT, TYÖPALKAT JA ERILLISET LISÄT

7 §	Palkkaryhmittelyt ja työpalkat	18
	- Palkkaryhmittely	18
	- Kuukausipalkat	20
	- Alle 18-vuotiaat	19
	- Aseptisen pakkauskoneen käyttäjä, trukinkuljettaja	19
	- Ylläpito-osastojen palkkaryhmittely	20
	- Ylläpito-osastojen palkkataulukot	22
	- Palvelusvuosilisät	23
	- Työnopastaja	24
	- Pakkasvarastolisä	24
	- Erityisolosuhdellisä	24
8 §	Töiden järjestely ja siirto toiseen työhön	24
9 §	Palkan maksaminen	25
10 §	Matkakustannukset ja päivärahat 1.1.2005	25
11 §	Työpuvut	27
	- Työjalkineet	27

III TYÖAIKA

12 §	Työaika	27
13 §	Työaikakokeilut	28
14 §	Vapaapäivät	28
15 §	Ylityö	29
16 §	Pitkän työpäivän korvaus	29
17 §	Vapaapäiväkorvaus	30
	- pääsiäislauantai, juhannus- tai jouluaatto	31
18 §	Suurjuhlahäpäkorvaus	32

19 §	Aamu-, vuoro-, ilta-, yö- ja lauantailisät	32
	- Aamutyölisä	32
	- Vuorotyölisät	33
	- Iltatyölisä	33
	- Yötyölisä	33
	- Lauantailisä	34
20 §	Päivä- ja tuntipalkan laskeminen	35
	- Tuntipalkan muuttaminen kuukausipalkaksi	35
	- Osa-aikatyöntekijät	35
21 §	Lepotauot	35
22 §	Työtuntijärjestelmä	35
23 §	Hälytysluontoinen työ ja varallaolo	36
	- Varallaolo	36
24 §	Sulatejuustotehtaita, kestopakkaamoita, jäätelö- tehtaita sekä maitojauhe- ja heratiivisteosastoja koskevia erityismääräyksiä	37
	- Säännöllinen työaika	37
	- Vapaapäivät	37
	- Ylityö	37
25 §	Kausivaihtelut	38

IV PALKALLINEN POISSAOLO

26 §	Sairausajan palkka	38
27 §	Äitiysvapaan palkka ja adoptio	41
28 §	Lapsen sairaus	41
29 §	Lääkärintarkastukset	44
30 §	Eräät korvaukset	46
	1. Syntymäpäivät	46
	2. Hautajaiset ja vihkiäiset	46
	3. Reservin harjoitukset	47
	4. Asevelvollisuuskutsunta	47
	5. Naisten vapaaehtoinen asepalvelus	47
	6. Kunnallisten toimielinten kokoukset	47

V VUOSILOMA

31 §	Vuosiloma	47
32 §	Vuosiloman siirto	48
33 §	Lomaraha	50

VI TYÖTURVALLISUUS

34 §	Suojavaatetus	51
35 §	Työturvallisuus	51

VII AMMATTIYHDISTYS

36 §	Luottamusmies	51
37 §	Työsuojeluvaltuutettu	54
38 §	Työpaikkakäynnit	54
39 §	Kokoontuminen työpaikalla	54
40 §	Ilmoitustaulu	55
41 §	Ammattiyhdistysjäsenmaksujen perintä	55
42 §	Koulutustoiminta	55
43 §	Erimielisyyksien ratkaiseminen	55

VIII TYÖRAUHA

44 §	Työrauha	56
45 §	Sopimuksen voimassaoloaika	56
	Työajan lyhentäminen meijerialalla	57
	Työajan lyhentäminen keskeytyvässä kolmivuorotyössä	62
	Työajan lyhentäminen keskeytymättömässä kolmi- vuorotyössä	64
	Ylläpito-osastojen keskustelumuistio	67
	ETL/SEL Irtisanomissuojasopimus 2003	68
	ETL/SEL Yleissopimus 2003	81
	Työsuojeluvaltuutetun ajankäytön laskeminen	98
	Lomapalkkasopimus 2003	99
	Suositus päihdeongelmien ennaltaehkäisystä, päihdeasioiden käsittelystä ja hoitoonohjauksesta työpaikoilla 12.1.2006	102
	Sovintoehdotus 24.5.2010	107

Pöytäkirja Elintarviketeollisuusliitto ry:n ja Suomen Elintarviketyöläisten Liitto SEL ry:n välisestä neuvottelusta Helsingissä 24.5.2010 koskien mainittujen liittojen välillä solmitun, jäljempänä 1 §:ssä mainitun työehtosopimuksen uudistamisesta 31. maaliskuuta 2014 saakka. Paikalla olivat Elintarviketeollisuusliitto ry:n ja Suomen Elintarviketyöläisten Liitto SEL ry:n edustajat.

1 §

Liittojen välinen meijerityöntekijöitä koskeva työehtosopimus tulee voimaan tässä pöytäkirjassa olevin lisäyksin ja muutoksin työehtosopimukseen, joka on ollut voimassa 5.4.2003 - 31.3.2010 (huomioitu 2008 ja 2009 muutokset), välittömästi Elintarviketeollisuusliitto ry:n hallituksen ja Suomen Elintarviketyöläisten Liitto SEL ry:n liittovaltuuston hyväksyttyä valtakunnansovittelija Esa Lonkan 24.5.2010 antaman sovintoehdotuksen.

2 § **Palkkamääräykset**

2.1 **Palkankorotukset vuonna 2010**

Yleiskorotus 1.6.2010

Palkkoja korotetaan 1.6.2010 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta yleiskorotuksella, jonka suuruus on 0,9 prosenttia.

Yleiskorotus 1.10.2010

Palkkoja korotetaan 1.10.2010 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta yleiskorotuksella, jonka suuruus on 0,6 prosenttia.

Taulukkopalkkakorotukset 1.6.2010 ja 1.10.2010 sekä 1.4.2011 ja 1.10.2011

Taulukkopalkkoja korotetaan yleiskorotuksen määrällä yleiskorotuksen ajankohdasta lukien.

2.2 **Palkankorotukset vuonna 2011**

Yleiskorotus 1.4.2011:

Palkkoja korotetaan 1.4.2011 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta yleiskorotuksella, jonka suuruus määritellään 31.3.2011 mennessä seuraavasti. Yleiskorotuksen prosentti lasketaan seuraavien työehtosopimusten 28.2.2011 mennessä tiedossa olevien ja 1.7.2010 — 30.6.2011 aikana toteutettujen/toteutettavien yleiskorotusten vuosikustannusvaikutusten keskiarvona ottaen huomioon korotusajankohdat: teknologiateollisuuden työntekijöitä koskeva työehtosopimus (Metallityöväen Liitto ry ja Teknologiateollisuus ry), kemianteollisuuden

työntekijöitä koskeva työehtosopimus (TEAM Teollisuusalojen ammattiliitto ry ja Kemianteollisuus ry), mekaanisen metsäteollisuuden työntekijöitä koskeva työehtosopimus (Puu- ja erityisalojen liitto ry, Metallityöväen Liitto ry, Sähköalojen ammattiliitto ry ja Metsäteollisuus ry) ja Tekstiili- ja vaatetusalan työntekijöitä koskeva sopimus (Kulutustavararyhmä ry ja TEAM teollisuusalojen ammattiliitto ry). Mikäli jonkun sopimusalan osalta neuvotteluratkaisu kyseessä olevalle ajalle puuttuu, jätetään se laskennan ulkopuolelle.

Mikäli liitot eivät pääse yksimielisyyteen yleiskorotuksen määrästä 31.3.2011 mennessä, asetetaan riitaa ratkaisemaan jommankumman osapuolen aloitteesta välityslautakunta, joka ratkaisee sitovasti asian. Molemmat osapuolet asettavat välityslautakuntaan kaksi jäsentä sekä kutsuvat puheenjohtajaksi valtakunnansovittelijan. Lautakunnan tulee antaa ratkaisu 15.4.2011 mennessä.

Yleiskorotus 1.10.2011

Palkkoja korotetaan 1.10.2011 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta yleiskorotuksella, jonka suuruus on 0,3 prosenttia.

2.3 Palkankorotukset vuonna 2012

Yleiskorotus 1.4.2012

Palkkoja korotetaan 1.4.2012 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta yleiskorotuksella, jonka suuruus määritellään 31.3.2012 mennessä seuraavasti. Yleiskorotuksen prosentti lasketaan seuraavien työehtosopimusten 28.2.2012 mennessä tiedossa olevien ja 1.7.2011 — 30.6.2012 aikana toteutettujen/toteutettavien yleiskorotusten vuosikustannusvaikutusten keskiarvona ottaen huomioon korotusajankohdat: teknologiateollisuuden työntekijöitä koskeva työehtosopimus (Metallityöväen Liitto ry ja Teknologiateollisuus ry), kemianteollisuuden työntekijöitä koskeva työehtosopimus (TEAM Teollisuusalojen ammattiliitto ry ja Kemianteollisuus ry), mekaanisen metsäteollisuuden työntekijöitä koskeva työehtosopimus (Puu- ja erityisalojen liitto ry, Metallityöväen Liitto ry, Sähköalojen ammattiliitto ry ja Metsäteollisuus ry) ja Tekstiili- ja vaatetusalan työntekijöitä koskeva sopimus (Kulutustavararyhmä ry ja TEAM teollisuusalojen ammattiliitto ry). Mikäli jonkun sopimusalan osalta neuvotteluratkaisu kyseessä olevalle ajalle puuttuu, jätetään se laskennan ulkopuolelle.

Mikäli liitot eivät pääse yksimielisyyteen yleiskorotuksen määrästä 31.3.2012 mennessä, asetetaan riitaa ratkaisemaan jommankumman osapuolen aloitteesta välityslautakunta, joka ratkaisee sitovasti asian. Molemmat osapuolet asettavat välityslautakuntaan kaksi jäsentä sekä kutsuvat puheenjohtajaksi valtakunnansovittelijan. Lautakunnan tulee antaa ratkaisu 15.4.2012 mennessä.

Yleiskorotus 1.10.2012

Palkkoja korotetaan 1.10.2012 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta yleiskorotuksella, jonka suuruus on 0,3 prosenttia.

2.4 Palkankorotukset vuonna 2013

Yleiskorotus 1.4.2013

Palkkoja korotetaan 1.4.2013 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta yleiskorotuksella kohdasta 2.4 ilmenevällä tavalla tarkastelujakson ollessa 1.7.2012–30.6.2013.

Mikäli liitot eivät pääse yksimielisyyteen yleiskorotuksen määrästä 31.3.2013 mennessä, asetetaan riitaa ratkaisemaan jommankumman osapuolen aloitteesta välityslautakunta, joka ratkaisee sitovasti asian. Molemmat osapuolet asettavat välityslautakuntaan kaksi jäsentä sekä kutsuvat puheenjohtajaksi valtakunnansovittelijan. Lautakunnan tulee antaa ratkaisu 15.4.2013 mennessä.

Yleiskorotus 1.10.2013

Palkkoja korotetaan 1.10.2013 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta yleiskorotuksella, jonka suuruus on 0,4 prosenttia.

2.5 Palvelusvuosilisä

Palvelusvuosilisiä korotetaan 1.6.2010 alkaen seuraavasti:

Vähintään vuoden	48 €
5 - 10 vuotta	70 €
10 - 15 vuotta	92 €
15 - 20 vuotta	115 €
20 - 25 vuotta	150 €
25 - 30 vuotta	160 €
yli 30 vuotta	175 €

Palvelusvuosilisiä korotetaan tämän jälkeen yleiskorotusten määrillä.

2.6 Pakkasvarastolisä

Pakkasvarastolisää korotetaan 1.6.2010 lukien 5 %:lla.

2.7 Pääluottamusmies- ja työsuojeluvaltuutetun korvaukset

Pääluottamusmies- ja työsuojeluvaltuutetun korvauksia korotetaan 1.6.2010 lukien 6 %:lla.

Työntekijöiden määrä	korvaus €/kk
10-20	59
21-50	83
51-100	88
101-200	96
201-300	106
301-380	118
381-420	127
421 tai yli	142

2.8 Paikkakuntakalleusluokitus

Kalleusluokka II poistuu 1.1.2014 lukien palkkataulukoista.

3 § Työryhmät

3.1 Palkkaryhmittely ja palkkausjärjestelmä

Liitot asettavat yhteisen työryhmän, jonka tehtävänä on kartoittaa palkkaryhmittelyn kehittämistarpeet eri sopimusaloilla, ja ryhtyä tarpeen vaatiessa toimiin palkkaryhmittelyn kehittämiseksi palkkausjärjestelmäksi toimialojen tarpeista riippuen. Tavoitteena on selvittää etenkin osaamisen ja työn tuloksellisuuden painoarvon kasvattamista palkkauksessa. Meijeriteollisuudessa on erityisesti kiinnitettävä huomiota palvelusvuosilisän toimivuuteen. Palvelusvuosilisän toimivuutta tarkasteltaessa on myös otettava huomioon meijeriteollisuuden muut ammattiryhmät.

Työryhmän on tehtävä esityksensä liitoille 30.9.2012 mennessä.

3.2 Ulkopuolisen työvoiman käyttö

Vuokratyödirektiivi tulee yhteen sovittaa kansallisiin lakeihin ja sopimukseen 5.12.2011 mennessä. Vuokratyövoiman käyttöön liittyvät käytännöt tulevat tämän johdosta muuttumaan. Työryhmän tehtävänä on selvittää, mitä yhteisiä toimia liitoilta vaaditaan direktiivin tullessa voimaan.

Selvityksessä tulee ottaa huomioon riittävän monipuolisesti eri vaihtoehdot direktiivin vaikutuksista ja arvioida sen perusteella, mitä mahdollisia muutoksia se työehtosopimusten ulkopuolisen työvoiman käyttöä koskeviin sopimusmääräyksiin aiheuttaa.

Tämän lisäksi työryhmä tarkastelee ja selvittää vuokratyövoiman käyttöä tilanteissa, jolloin yritykset vähentävät työvoimaa.

Työryhmän on annettava selvityksensä toimenpiteistä liitoille vuoden 31.5.2011 mennessä.

3.3 Kylmä- ja kuumatyöskentely

Työryhmän tehtävänä on kartoittaa kylmä- ja kuumatyöskentelyn kehittämistarpeet eri sopimusaloilla ja ryhtyä tarpeen vaatiessa toimiin kuuma- ja kylmätyöskentelyn kehittämiseksi toimialojen tarpeista riippuen. Työryhmän tavoitteena on löytää eri aloilla kuuma- ja kylmätyöskentelyyn liittyviä turvallisempia työmenetelmiä, välineistöä sekä kartoittaa tällaiseen työskentelyyn liittyviä riskitekijöitä.

Työryhmän on tehtävä esityksensä liitoille 30.9.2011 mennessä.

4 § Tekstimuutokset

4.1 Isyysvapaan palkallisuus

Lisätään äitiysvapaan palkka- ja adoptiota koskevaan pykälään viimeiseksi kohdaksi isyysvapaan palkallisuutta koskeva uusi kohta seuraavasti:

Edellä tässä pykälässä mainitun mukaisesti maksetaan työntekijälle palkka myös enintään 6 päivän pituisen kalenteriajanjaksoon sisältyviltä työpäiviltä työsopimuslain nojalla tulevan isyysvapaan alkamispäivästä lukien.

4.2 Ikäohjelma 50 vuotta täyttäneelle

Työnantajan on neuvoteltava 50 vuotta täyttäneen työntekijän kanssa, hänen niin halutessaan, keinoista, joilla edesautetaan työntekijän työssä jaksamista ja työuran pidentämistä. Neuvotteluissa on pyrittävä löytämään osapuolten kannalta tarkoituksenmukainen ratkaisu, jossa mahdollisuuksien mukaan pyritään turvaamaan myös työntekijän ansiotaso.

4.3 Varapääluottamusmies

Jos työnantaja irtisanoo pääluottamusmiehen varamiehen työsopimuksen tai lomauttaa hänet silloin, kun hän ei toimi pääluottamusmiehen sijaisena taikka hänellä ei ole muutoinkaan luottamusmiehen asemaa, katsotaan irtisanomisen tai lomauttamisen johtuneen työntekijän luottamusmiestehtävästä, ellei työnantaja voi osoittaa toimenpiteen johtuneen muusta seikasta.

4.4 Palkanmaksu

Lisätään palkanmaksua koskevaan sopimusmääräykseen, että palkan laskenta voidaan suorittaa kerran kuussa. Tällöinkin palkka on maksettava kaksi kertaa kuussa.

Paikallisesti voidaan sopia, että palkan laskenta suoritetaan kerran kuussa, ja palkka maksetaan kaksi kertaa kuussa.

Sopimuksessa on sovittava palkanmaksupäivät sekä se, miten palkka jakautuu kummallekin maksupäivälle. Tällainen sopimus on tehtävä kirjallisena.

Työnantajan on kerran kuussa annettava palkkalaskelma, josta käy ilmi maksetun ja maksettavan palkan määräytymisen perusteet.

Virhe palkanmaksussa on oikaistava mahdollisimman pian ja viimeistään seuraavan palkanmaksun yhteydessä.

5 § Tutustu työelämään

Elintarviketeollisuusliitto ry ja Suomen Elintarviketyöläisten Liitto SEL ry haluavat omalta osaltaan tukea peruskoululaisten mahdollisuuksia tutustua työelämään. ”Tutustu työelämään ja tienaa” – kesäharjoitteluohjelman puitteissa. Ohjelman tarkoituksena on, että koululaiset saavat omakohtaisia kokemuksia elintarvikealan yritysten toiminnasta, niissä esiintyvistä eri työtehtävistä, henkilöstörakenteesta, yhteistyömuodoista ja alan tarjoamista mahdollisuuksista sekä samalla tarjota koululaisille sopivaa käytännön työtä. Tämän vuoksi osapuolet ovat keskusjärjestöjen 20.12.2006 antaman suosituksen mukaisesti sopineet seuraavaa:

1. Jäljempänä olevat määräykset koskevat peruskoululaisia, joiden työsuhde perustuu ”Tutustu työelämään ja tienaa” – kesäharjoitteluohjelmaan.
2. Kaksi viikkoa tai kymmenen työpäivää kestävä kesäharjoitteluohjelman mukainen työsuhde voidaan sijoittaa 1.6. – 15.8. väliseen aikaan vuosina 2007 – 2010.
3. ”Tutustu työelämään ja tienaa” – kesäharjoitteluohjelman suorittamisesta maksetaan kertakaikkisena palkkana 280 euroa, joka sisältää tutustumisjaksolta kertyneen lomakorvauksen.
4. Voimassa olevan työehtosopimuksen palkkoja, palkanmääräytymisperusteita ja muita rahanarvoisia etuja koskevia määräyksiä ei sovelleta niihin peruskoululaisiin, joiden työsuhde perustuu tässä pöytäkirjassa tarkoitettuun kesäharjoitteluohjelmaan.

6 § Elintarvikehygieeninen osaaminen

Elintarvikelaki 23/2006 27 § 2 momentti

Elintarvikealan toimijan on kustannuksellaan huolehdittava siitä, että tämän lain nojalla hyväksyttävässä elintarvikehuoneistossa työskentelevillä, pakkaamattomia helposti pilaantuvia elintarvikkeita käsittelevillä henkilöillä on elintarvikehygieenistä osaamista osoittava Elintarvikeviraston antama todistus (osaamistodistus).

Osaamistodistus annetaan henkilölle, joka on suorittanut hyväksyttävästi elintarvikehygieenistä osaamista arvioivan testin (osaamistesti) tai saanut vastaavat tiedot sisältävän koulutuksen taikka suorittanut tutkinnon, johon vastaavat tiedot sisältyvät.

Liitot ovat yhtä mieltä siitä, että jos työntekijällä ei ole ennen työsopimuksen solmimista osaamistodistusta, niin työnantaja huolehtii kustannuksellaan todistuksesta edellä olevan lainkohdan mukaisesti.

7 § Mm. osa-aikaeläke, osa-aikalisä, osittainen hoitovapaa, osa-aikatyökyvyttömyyseläke sekä osa-aikatapaturmaeläke

Liittojen välillä on sovittu siitä, että mm. otsikossa mainituissa tapauksissa siirryttäessä osa-aikatyöhön työajan lyhennyksen osalta noudatetaan työtuomioistuimen tuomiokäytäntöä.

Mikäli sopimuskaudella syntyy uusia työtuomioistuimen ratkaisuja edellä mainituissa tai vastaavissa tilanteissa, liitot sopivat niiden käyttönotosta viivytyksettä. Ratkaisujen mukainen menettely tulee käyttöön liittojen sopimalla tavalla. Liitot toteavat, että tapauksissa, joissa työajan lyhennysjärjestelmän piirissä (pekkaset) ollut työntekijä siirtyy mm. osa-aika eläkkeelle, osa-aikalisälle, osittaiselle hoitovapaalle, osa-aikatyökyvyttömyyseläkkeelle tai osa-aikatapaturmaeläkkeelle hän ansaitsee työajan lyhennysvapaita suhteutettuna todellisuudessa tekemäänsä säännölliseen työaikaan (TT:2004 -77).

Edellä mainituissa tapauksissa keskeytyvässä ja keskeytymättömässä kolmivuorotyössä kyseisen työntekijän säännöllisille tehdyille työtunneille maksetaan voimassaolevien sopimusten mukaiset prosenttilisät (3,2 %/10,5 % sekä 15,6) (TT:2004-77).

8 § Työllistymisen ja muutosturvan toimintamalli

Työnantajan, työntekijöiden ja työvoimaviranomaisen välisen uuden toimintamallin tavoitteena on yhteistyön tehostaminen ja työntekijän mahdollisimman nopea työllistyminen.

Yhteistoiminta- ja irtisanomismenettely

Työnantaja esittää vähintään 10 työntekijää koskevien yhteistoimintaneuvottelujen alussa toimintasuunnitelman. Sen sisällöstä neuvotellaan henkilöstön edustajien kanssa. Suunnitelmassa selostetaan neuvottelujen menettelytavat ja muodot, suunniteltu aikataulu sekä suunnitellut toimintaperiaatteet irtisanomisaikana työnhaun, koulutuksen ja työhallinnon palvelujen käytön osalta. Suunnitelmassa otetaan huomioon olemassa olevat normit siitä, miten työvoiman vähentämismenettelyssä toimitaan. Jos yhteistoimintaneuvottelut koskevat alle 10 työntekijää, yhteistoimintamenettelyssä esitetään suunnitellut toimintaperiaatteet irtisanomisaikana työnhaun, koulutuksen ja työhallinnon palvelujen käytön osalta.

Suunniteltua vähentämistä koskevan yhteistoimintamenettelyn yhteydessä käsitellään myös henkilöstösuunnitelmaan tarvittavat muutokset.

Työnantaja ja työvoimaviranomainen kartoittavat yhteistyössä tarvittavat julkiset työvoimapalvelut viivyttämättä yhteistoimintamenettelyn tai pienten yritysten irtisanomismenettelyn alettua. Työvoimaviranomaisen kanssa pyritään sopimaan tarjottavien palvelujen laadusta ja niiden toimeenpanon aikataulusta sekä yhteistyöstä niiden toteutuksessa. Henkilöstön edustajat osallistuvat yhteistyöhön.

Työllistymisohjelma ja sen toteuttaminen irtisanomisaikana

Työnantajalla on tiedottamisvelvollisuus oikeudesta työllistymisohjelmaan ja korotettuun koulutustukeen.

Työnantaja ilmoittaa työvoimaviranomaiselle taloudellisin tai tuotannollisin perustein suoritetusta irtisanomisesta, jos irtisanotulla työntekijällä on työhistoriaa vähintään kolme vuotta. Ilmoitusvelvollisuus koskee myös sellaisen määräaikaisen työsuhteen päättymistä, joka on muodostunut yhdestä tai useammasta keskeytymättömänä tai vain lyhytaikaisin keskeytyksin yhteensä vähintään kolme vuotta samaan työnantajaan jatkuneesta määräaikaisesta työsopimuksesta. Työnantaja on velvollinen antamaan työvoimaviranomaiselle työntekijän suostumuksella hänen koulutustaan, työkokemustaan ja työtehtäviään koskevat tiedot heti irtisanomisten tapahduttua. Työnantaja osallistuu erikseen niin sovittaessa muutoinkin työllistymisohjelman laatimiseen.

Työntekijällä on mahdollisuus osallistua työllistymisohjelman laatimiseen. Työllistymisohjelmaa voidaan tarvittaessa täydentää myöhemmin.

Jos asiasta ei ole irtisanomisen tapahduttua muuta sovittu, työntekijällä on oikeus vapaaseen ilman ansionmenetystä osallistuakseen irtisanomisaikanaan työllistymisohjelman tekemiseen, oma-aloitteiseen tai viranomaisaloitteiseen työpaikan hakuun ja työhaastatteluun, uudelleensijoitusvalmennukseen, työssä oppimiseen ja harjoitteluun taikka työllistymisohjelmansa mukaiseen työvoimapolitiittiseen koulutukseen. Vapaan pituus on työsuhteen kestosta riippuen seuraava:

- 1) enintään 5 päivää, jos työntekijän irtisanomisaika on enintään yksi kuukausi;
- 2) enintään 10 päivää, jos työntekijän irtisanomisaika on yli yksi kuukausi mutta enintään neljä kuukautta;
- 3) enintään 20 päivää, jos työntekijän irtisanomisaika on yli neljä kuukautta.

Edellytyksenä on lisäksi, ettei vapaasta aiheudu työnantajalle merkittävää haittaa.

Työntekijän on ilmoitettava vapaasta työnantajalle viivyttelämättä ja pyydettyä esitettävä luotettava selvitys vapaan perusteesta.

Todettiin, että yhteistoimintamenettelyä koskevilla määräyksillä ei muuteta yhteistoimintalain 2 §:n mukaista soveltamisalaa.

9 § Tasa-arvo

Liitot pitävät tärkeänä sukupuolten välisen tasa-arvon edistämistä työpaikoilla tasa-arvolain mukaisesti ja tämän tavoitteen saavuttamiseksi korostavat laissa mainittujen velvollisuuksien ja toimenpiteiden toteuttamisen merkitystä.

10 § Muutokset palkka- ja työehdoissa

Pääluottamusmiehen esittäessä työnantajan edustaja ja pääluottamusmies käsittelevät yhdessä työehtosopimuksen uudet määräykset.

11 § Yksintyöskentely

Työturvallisuuslaki: 5 luku 29 §

Työssä, jossa työntekijä työskentelee yksin ja johon siitä syystä liittyy ilmeinen haitta tai vaara hänen turvallisuudelleen tai terveydelleen, työnantajan on huolehdittava siitä, että haitta tai vaara yksin työskenneltäessä vältetään tai se on mahdollisimman vähäinen. Työnantajan on myös työn luonne huomioon ottaen järjestettävä mahdollisuus tarpeelliseen yhteydenpitoon työntekijän ja työnantajan, työnantajan osoittaman edustajan tai muiden työntekijöiden välillä. Työnantajan on myös varmistettava mahdollisuus avun hälyttämiseen.

Liitot pitävät tarkoituksenmukaisena, että edellä mainituissa tilanteissa työnantajan tulee ennalta selvittää yksin työskenteleville millaisin menetelmin tai toimenpitein varmistetaan työntekijän työturvallisuus. Pyydettyäessä selvitetään asia myös työsuojeluvaltuutetulle.

12 § Hyvityssakot

Paikallisen tason (yritykset ja ammattiosastot) hyvityssakot ovat meijeriteollisuudessa 11 % työehtosopimuslain mukaisista kulloisistakin enimmäismääristä.

13 § Sopimuksen voimaantulo ja voimassaoloaika

Edellä 1 §:ssä mainittu sopimus tulee voimaan 24.5.2010.

Työehtosopimus on voimassa 31.3.2014 saakka.

Tätä pöytäkirjaa on laadittu kaksi samansisältöistä kappaletta, yksi kummallekin sopijapuolelle.

Tämä pöytäkirja katsotaan tarkastetuksi ja hyväksytyksi sopijaliittojen allekirjoituksilla.

ELINTARVIKETEOLLISUUSLIITTO ry

SUOMEN ELINTARVIKETYÖLÄISTEN LIITTO SEL ry

SOPIMUSSIIHTI**Palkkaus****OHJEPALKAT****1.6.2010**

	Pääkaupunki*	I	II
Palkka-ryhmä	euroa	euroa	euroa
1	1650	1571	1565
2	1731	1649	1644
3	1906	1815	1808
4	1975	1881	1873
5	2028	1931	1925
6	2137	2035	2028

1.10.2010

	Pääkaupunki*	I	II
Palkka-ryhmä	euroa	euroa	euroa
1	1659	1580	1574
2	1742	1659	1654
3	1917	1826	1819
4	1987	1892	1884
5	2040	1943	1937
6	2149	2047	2040

*Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen

YLLÄPITO-OSASTOJEN OHJETUNTIPALKAT**1.6.2010**

	Pääkaupunki*	I	II
Palkka-ryhmä	euroa	euroa	euroa
1	1700	1619	1601
2	1884	1794	1773
3	1995	1900	1881
4	2205	2100	2077

1.10.2010

Palkka-ryhmä	Pääkaupunki*	I	II
	euroa	euroa	euroa
1	1710	1629	1611
2	1895	1805	1784
3	2007	1911	1892
4	2219	2113	2089

*Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen

PALVELUSVUOSILISÄT

Työsuhteen kesto	Lisä 1.6.2010	Lisä 1.10.2010
Vähintään vuoden	48 €	48 €
5 - 10 vuotta	70 €	70 €
10 - 15 vuotta	92 €	93 €
15 - 20 vuotta	115 €	116 €
20 - 25 vuotta	150 €	151 €
25 - 30 vuotta	160 €	161 €
yli 30 vuotta	175 €	176 €

MEIJERITYÖNTEKIJÖITÄ

koskeva

TYÖEHTOSOPIMUS

I YLEISTÄ

1 § Sopimuksen soveltamisala

Tässä työehtosopimuksessa määrätään Elintarviketeollisuusliiton jäsenliikkeiden palveluksessa olevien meijerityöntekijäin, sulatejuustotehtaiden työntekijäin ja jäätelötehtaiden sekä näiden laitosten ylläpito-osastojen työntekijäin työ- ja palkkaehdot.

2 § Työn johto ja jakaminen sekä järjestäytymisoikeus

Työnantajalla on oikeus johtaa ja jakaa työt sekä ottaa ja erottaa työntekijät.

Järjestäytymisoikeus on molemmin puolin loukkaamaton.

Siirtotoimenpiteisiin ryhtymisen vaikuttimena ei saa olla mielivalta tai yksittäisen työntekijän painostaminen.

Pöytäkirjamerkintä:

SEL on neuvotteluissa kiinnittänyt huomiota siihen, että edelle kirjatua periaatetta on noudatettava myös siirrettäessä työntekijöitä työaikamuodosta toiseen.

3 § Ulkopuolinen työvoima

Tiedottaminen

Työnantaja tiedottaa joka kerta hyvissä ajoin pääluottamusmiehelle suunnitellusta tuotanto- ja kunnossapitotöihin osallistuvasta ulkopuolisen työvoiman käytöstä. Tällöin ilmoitetaan ulkopuolisen työvoiman suunniteltu määrä, työtehtävät ja sopimuksen kesto aika.

Jos tiedottaminen ei ole työn kiireellisyyden tai muun senkaltaisen syyn vuoksi mahdollista, tulee tiedottaminen kuitenkin tehdä viivytyksettä.

Edellä mainitut asiat tiedotetaan myös työsuojeluvaltuutetulle.

Alihankinta

Jos alihankinnan vuoksi yrityksen työvoimaa joudutaan vähentämään, on ko. työntekijät pyrittävä sijoittamaan yrityksen muihin tehtäviin tai alihankkijan palvelukseen.

Pöytäkirjamerkintä:

Liitot toteavat, että yrityksissä käytettävän ulkopuolisen työvoiman tulee täyttää elintarviketeollisuuden ammatilliset, hygieeniset ja työturvallisuuden liittyvät vaatimukset.

Katso yleissopimus, luku 8 sivu 96.

4 § Yleiset sopimukset

Liittojen välillä on solmittu seuraavat yleiset sopimukset:

ETL/SEL Lomapalkkasopimus 2005, sivu 99.

ETL/SEL irtisanomissuojasopimus 2003, sivu 68.

ETL/SEL yleissopimus 2003, sivu 81.

Keskusjärjestöjen välistä suositusta 12.1.2006 päihdeongelmien ennaltaehkäisyä, päihdeasioiden käsittelystä ja hoitoonohjauksesta työpaikoilla noudatetaan liittojen välillä, sivu 102.

5 § Työsuhteen päätyminen**Työnantajan noudatettavat irtisanomisajat ovat seuraavat:**

Työsuhte jatkonut keskeytyksettä	Irtisanomisaika
1. enintään vuoden	14 päivää
2. yli vuoden mutta enintään 4 vuotta	1 kuukausi
3. yli 4 vuotta mutta enintään 8 vuotta	2 kuukautta
4. yli 8 vuotta mutta enintään 12 vuotta	4 kuukautta
5. yli 12 vuotta	6 kuukautta

Työntekijän noudatettavat irtisanomisajat ovat seuraavat:

Työsuhte jatkonut keskeytyksettä	Irtisanomisaika
1. enintään 5 vuotta	14 päivää
2. yli 5 vuotta	1 kuukausi

Jos katsotaan, että työntekijä on erotettu hänen ammatillisen järjestäytymisensä vuoksi, on sopijaliittojen kiireellisesti ja kaikkea viivytystä välttämällä tutkittava asia sekä ryhdyttävä asian vaatimiin toimenpiteisiin, mikäli tutkimus antaa siihen aihetta.

Työsuhteen päätyminen purkamalla

Edellä sanottu ei kuitenkaan koske niitä tapauksia, joissa työsuhde lain mukaan voidaan purkaa irtisanomisaikaa noudattamatta tahi työt ylivoimaisen esteen takia on kokonaan tai osaksi keskeytettävä.

Soveltamisohje:

Milloin koeaikaa halutaan käyttää, on siitä työsuhteen alkaessa nimenomaisesti sovittava työnantajan ja työntekijän kesken. Koeajan käyttämisestä voi myös sisältyä määräyksiä yrityksessä noudatettavaan työsääntöihin. Milloin näin on, määräykseen on syytä kiinnittää työntekijän huomiota. Työsopimuslain mukaan koeajan enimmäispituus on neljä kuukautta.

6 § Määräaikainen työsuopimus

Määräaikaista työtä varten palkatun työntekijän työsuhde päättyy irtisanomisaikaa noudattamatta. Työnantaja on työsuopimusta tehtäessä velvollinen ilmoittamaan työntekijälle, onko työ määräaikaista työtä.

Päälouottamusmiehellä on oikeus saada tieto määräaikaiseen työsuhteeseen otetusta työntekijästä sekä työsuopimuksen määräaikaisuuden perusteesta.

Soveltamisohje:

1. Työsopimus on määräaikainen silloin, kun se on tehty määräajaksi sekä silloin, kun on sovittu määrätystä työstä tai työsuhteen määräaikaisuus muutoin käy ilmi sopimuksen tarkoituksesta. Määräaikainen työsuopimus lakkaa ilman irtisanomista, ellei toisin ole sovittu, määrätyn työn tai sovittu työkauden päättyessä.

Määräaikainen työsuopimus voidaan tehdä, jos työn luonne, sijaisuus, harjoittelu tai muu näihin rinnastettava määräaikaista sopimusta edellyttävä seikka on siihen syynä tahi jos työnantajalla on muu yrityksen toimintaan tai suoritettavaan työhön liittyvä, perusteltu syy määräaikaisten työsuopimuksen solmimiseen. Jos määräaikainen työsuopimus on tehty muussa kuin edellä mainituissa tapauksissa tai jos määräaikaisten työsuopimuksia on ilman pätevää syytä toistuvasti solmittu peräkkäin, pidetään sopimusta toistaiseksi voimassa olevana työsuopimuksena.

Etenkin kausiluonteisissa töissä määräaikaisten työsuopimuksia solmitessa, työsuhteen kestoaikaa ei voida aina sopia täsmällisesti. Tällöin tulisi työsuhteen päättymisaika määrittellä mahdollisimman tarkoin selvittämällä työsuhteen keston vaikuttavat tekijät.

2. Osapuolet totesivat että kohta 1 on yleinen soveltamisohje määräaikaisista työsopimuksista, eikä siihen siten kohdistu työehtosopimuslain mukaisia työehtosopimusvaikutuksia.

Eräissä tapauksissa on käytännössä ilmennyt epäselvyyttä siitä, onko kysymyksessä toistaiseksi tehty tai määräaikainen työsopimus. Tämän vuoksi liitot korostavat, että työsopimusta tehtäessä on sen luonne riittävän selvästi ilmoitettava työntekijälle.

II PALKKARYHMITTELYT, TYÖPALKAT JA ERILLISET LISÄT

7 § Palkkaryhmittelyt ja työpalkat

PALKKARYHMITTELY 1.10.2005

Palkkaryhmä

- 1 Meijerialalla uusi työntekijä 4 kuukauden ajan.
- 2 Meijerialalla työntekijä 5 -12 kuukauden ajan.

Meijerityön osatehtävät, kuten:
- koneen tai linjan osatehtävä yksinomaisena työnä.
3. Meijerityöt.

Linjan ja koneryhmän käyttö sekä vaativuudeltaan vastaavat työt.

5. ja 6. palkkaryhmän työt enintään 6 kuukauden ajan.

3. palkkaryhmän vaativimmissa työtehtävissä sekä monityötaitoisille työntekijöille maksetaan taulukon 1-5 % ylittävää peruspalkkaa. Tällaiset työtehtävät tode-
taan paikallisissa neuvotteluissa.
4. 3. palkkaryhmän työntekijä viiden alallaolovuoden jälkeen
5. Vaativien koneiden itsenäistä hallintaa edellyttävät työt sekä vaativat tuotetoimi-
tuksiin ja tarvikkeisiin liittyvät tehtävät.

6. palkkaryhmän työt enintään 6 kuukauden ajan.

Vaativuus ja monityötaitoisuus kuten 3 pr.
6. Erikoisosaamista edellyttävät tärkeät ja vastuulliset meijerityöt, joiden itsenäinen
hallinta edellyttää korkeatasoista ammattitaitoa ja pitkäaikaista kokemusta esim.
maito- ja herajauhekoneistojen käyttö ja juuston keitto.

Vaativuus ja monityötaitoisuus kuten 3 pr.

Milloin työntekijä koulutuksensa ja kokemuksensa avulla itsenäisesti hallitsee ja tekee 5. ja 6. palkkaryhmään sijoitettuja töitä, sijoitetaan hänet ko. palkkaryhmään palkkaryhmittelyssä mainituista ohjeellisista kouluttautumisajoista (6 kk ja 6 kk) riippumatta.

Pöytäkirjamerkintä 1:

Alle 18-vuotiaille työntekijöille maksetaan kolmen kuukauden ajan 80 % ensimmäisen palkkaryhmän ohjepalkasta.

Pöytäkirjamerkintä 2:

Aseptisten sekä vaativuudeltaan vastaavien pakkauskoneiden käyttäjien, trukin kuljettajien (yli 2 v.) ja pesukeskuksen hoitajien kuukausipalkan on 2 %:lla ylitettävä 5. palkkaryhmän taulukkopalkka.

Pöytäkirjamerkintä 3:

Kalleusluokitus

Helsingissä, Espoossa, Kauniaisissa ja Vantaalla noudatetaan pääkaupunkiseudun palkkamääräyksiä.

Kalleusluokitusta noudatetaan seuraavasti 31.12.2013 saakka:

I kalleusluokan mukaiset ohjepalkat ovat voimassa seuraavissa kunnissa: Brändö, Eckerö, Enontekiö, Finström, Föglö, Geta, Hammarland, Houtskari, Hyrynsalmi, Hyvinkää, Hämeenlinna, Ii, Inari, Iniö, Joensuu, Jomala, Jyväskylä, Järvenpää, Kemi, Kemijärvi, Keminmaa, Kerava, Kirkkonummi, Kittilä, Kolari, Korppoo, Kuhmo, Kumlinge, Kuopio, Kuusamo, Kökar, Lemland, Lumparland, Maarianhamina, Muonio, Nauvo, Oulu, Pelkosenniemi, Pello, Posio, Ranua, Ristijärvi, Rovaniemi, Salla, Saltvik, Savukoski, Simo, Sodankylä, Sottunga, Sund, Tampere, Tervola, Tornio, Utsjoki, Vaasa, Vårdö, ja Ylitornio.

Kaikki muut kunnat kuuluvat II kalleusluokkaan.

Tapauksissa, joissa kunnan kalleusluokka kuntajaon muutoksen seurauksena muuttuu ja asianomaiset palkat eivät täytä uuden luokituksen edellyttämää vähimmäistasoa, palkat tarkistetaan sanottuun määrään asti.

Kuukausipalkat**1.6.2010**

Palkka-ryhmä	Pääkaupunki*	I	II
	euroa	euroa	euroa
1	1650	1571	1565
2	1731	1649	1644
3	1906	1815	1808
4	1975	1881	1873
5	2028	1931	1925
6	2137	2035	2028

1.10.2010

Palkka-ryhmä	Pääkaupunki*	I	II
	euroa	euroa	euroa
1	1659	1580	1574
2	1742	1659	1654
3	1917	1826	1819
4	1987	1892	1884
5	2040	1943	1937
6	2149	2047	2040

*Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen

Ylläpito-osastojen työntekijät

Tämän sopimuksen alaisissa laitoksissa työskentelevien ylläpito-osastojen työntekijöihin kuten metallimiehiin, laitosmiehiin, lämmittäjiin, puuseppiin, sähkömiehiin, rakennusmiehiin ja muihin tämänkaltaisiin työntekijöihin sovellettavat palkka- ja työehdot määräytyvät tämän työehtosopimuksen mukaan. Ylläpito-osastojen keskustelumuistio sivu 67.

YLLÄPITO-OSASTOJEN TYÖNTEKIJÄIN PALKKARYHMITTELY**1. palkkaryhmä**

Yksinkertaiset ylläpitotyöt

Harjoittelijat

4. palkkaryhmän ammatin oppilas 12 kuukauden ajan

2. palkkaryhmä

Ylläpitotyöt

4. palkkaryhmän ammatin oppilas 12 kuukauden ajan
Ammattityöntekijän apuna työskentelevä työntekijä
Ulkoistyöntekijä
3-vuotisen yleisen ammattikoulun käynyt 6 kk ajan

3. palkkaryhmä

Vaativat ylläpitotyöt

4. palkkaryhmän ammatin oppilas 2 vuoden ajan
Ammattityöntekijän apuna monipuolisia töitä tekevä työntekijä
6 kuukauden jälkeen
Talonmies
Lämmittäjän työ yksinomaisena työnä
Monipuolisia ulkotöitä tekevä ulkoistyöntekijä 6 kuukauden jälkeen
3-vuotisen yleisen ammattikoulun käynyt 2 vuoden ajan

4. palkkaryhmä

Ammattityöt

Talonmies ja lämmittäjä, jotka tekevät erilaisia ylläpitopuolen tehtäviä,
yli 5 vuotta ammatissa toiminut
Itsenäiseen työhön pystyvä ammattityöntekijä, yli 4 vuotta ammatissa
toiminut

Monityötaitoisuus- ja työnvaativuuslisä

Työntekijälle maksetaan paikallisesti erikseen sovittavaa palkkaperustelisää alla olevien perusteiden mukaan:

- 1 Henkilö hallitsee ylläpito-osastojen 4. palkkaryhmän useampia perusammatteja ja on valmis siirtymään toisiin työtehtäviin siten, että hänen monipuolista ammattitaitoaan voidaan käytännössä hyödyntää. Tällöin monityötaitoisen henkilön vähimmäispalkka ylittää vähintään 1 - 7 % 4. palkkaryhmän ohjetuntipalkan.
- 2 Monimutkaisten koneistojen ja laitteiden asennukset, korjaukset, säädöt ja huollot ja käyttötoiminnot, jotka vaativat erityistä perehtyneisyyttä ja ammatillista osaamista tai erityistä koulutusta. Tällöin vähimmäispalkka ylittää vähintään 5 - 20 % 4. palkkaryhmän ohjetuntipalkan.

Erityiskoulutuksella tarkoitetaan esim. yrityksen järjestämää tai laitetoimittajan antamaa koulutusta.

Monityötaitoisuus- ja työnvaativuuslisän voimaantulo

Sovitut lisät pannaan täytäntöön sopimista seuraavan palkkakauden alusta lukien.

Olosuhdelisät

Olosuhdelisistä sovitaan paikallisesti.

Ammattikoulu, ammatti- ja työllisyys- yms. kurssit

3-vuotinen ammattikoulu

Opetusohjelman mukaan hyväksytystä loppuun suoritetusta koulusta lasketaan puolet työssäoloajaksi.

Ammatti- ja työllisyys- yms. vastaavat kurssit sekä lähiammatissa työskentely.

Työssäoloajaksi verrattava aika tulee sopia paikallisesti.

Kuitenkin edellytetään, että 3. palkkaryhmässä työskentelyä tulee olla vähintään yksi vuosi.

Keskustelumuistio sivu 67.

Ylläpito-osastojen kuukausipalkat

1.6.2010

	Pääkaupunki*	I	II
Palkka-ryhmä	euroa	euroa	euroa
1	1700	1619	1601
2	1884	1794	1773
3	1995	1900	1881
4	2205	2100	2077

1.10.2010

	Pääkaupunki*	I	II
Palkka-ryhmä	euroa	euroa	euroa
1	1710	1629	1611
2	1895	1805	1784
3	2007	1911	1892
4	2219	2113	2089

*Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen

ERILLISET LISÄT

1. Palvelusvuosilisät

Työntekijälle maksetaan erillistä palvelusvuosilisää, jonka suuruus määräytyy työntekijän palvelusvuosien perusteella ao. yrityksessä tai konsernissa seuraavasti:

Työsuhteen kesto	Lisä 1.6.2010	Lisä 1.10.2010
Vähintään vuoden	48 €	48 €
5 - 10 vuotta	70 €	70 €
10 - 15 vuotta	92 €	93 €
15 - 20 vuotta	115 €	116 €
20 - 25 vuotta	150 €	151 €
25 - 30 vuotta	160 €	161 €
yli 30 vuotta	175 €	176 €

Palvelusajalla tarkoitetaan nykyisen työsuhteen kestoaikaa.

Palvelusvuosilisää kartuttavaksi ajaksi katsotaan myös aikaisemmat työsuhteet ao. yrityksessä tai konsernissa.

Soveltamismääräys:

Työntekijän tulee työ sopimusta tehtäessä yhdessä työnantajan kanssa selvittää aikaisemmat työsuhteensa yritykseen tai konserniyritykseen tullakseen lisän piiriin työsuhteen alusta lukien.

Palvelusvuosilisää kartuttavaksi ajaksi luetaan työntekijän enintään kolmen vuoden poissaolo, jonka aikana työsuhde on voimassa. Uuden kolmen vuoden ajanjakson alkaminen edellyttää vähintään kolmen kuukauden palkallista jaksoa, josta yhden kuukauden tulee olla todellista työssäoloa.

Palvelusvuosilisä on ns. erillinen palkanlisä, joka maksetaan työehtosopimuksen mukaisen taulukkopalkan ja työntekijän henkilökohtaisen kuukausipalkan lisäksi.

Palvelusvuosilisä maksetaan vuosiloman ajalta ja otetaan huomioon lomarahaa laskettaessa.

Palvelusvuosilisää ei oteta huomioon laskettaessa työntekijälle yli- ja sunnuntai-työstä maksettavaa palkkaa tai aamutunti- ja vuorotyölisää.

Kun työntekijä palvelusaikansa perusteella tulee oikeutetuksi lisään tai korotettuun lisään, suoritetaan uusi lisä ao. vuosiportaan täyttymistä seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien.

Päiväkohtainen palvelusvuosilisä lasketaan 20 §:n kohdan mukaisesti.

Osa-aikatyöntekijät

Osa-aikatyöntekijän vuosien karttumisoikeus lasketaan työsuhteen kestoajan perusteella. Näin osa-aikatyöntekijä, jonka työsuhde on jatkunut yli vuoden, tulee järjestelmän piiriin.

Osa-aikatyöntekijän palvelusvuosilisän suuruus määräytyy samassa suhteessa kuin mitä hänen työaikansa on täydestä työajasta.

2. Työnopastajalisä

Nimetylle työnopastajalle, joka työnantajan määräyksestä oman työnsä ohella on työnopastajana, maksetaan työnopastusajalta erillistä lisää, joka on 56 senttiä tunnilta lisä maksetaan työnopastajalle myös hänen opastaessaan työssäoppijaa.
(Laki ammatillisesta koulutuksesta 630/1998).

3. Pakkasvarastolisä

Pakkasvarastossa työskentelevälle työntekijälle maksetaan olosuhdelisää 1.6.2010 lukien 102 senttiä niiltä tunneilta, joina hän joutuu olemaan pakkasvarastossa työssä. Tähän lisään oikeuttavien työtuntien lukumäärä voidaan arvioida paikallisesti, ja lisä voidaan maksaa kuukausittain saman suuruisena.

4. Raskaat taakat

Erityisolosuhdelisänä maksetaan raskaiden taakkojen jatkuvasta nostelusta ja siirtelystä sekä hera- ja kurrijauheen säkityksestä 5 senttiä tunnilta.

Soveltamisohje:

Nosto- ja siirtelylisä

Erityisolosuhdelisän maksamisen edellytyksenä on, että työolosuhteet poikkeavat ao. alan yleisistä työolosuhteista. Lisän maksaminen edellyttää, että työ on raskasta nostelun tai siirtelyn vuoksi siten, että työkokonaisuuteen liittyy jatkuvasti toistuvia raskastekijöitä.

Maksettava senttimäärä tuntikohtaisesti määräytyy keskimääräisesti rasittavaan työhön käytetyn työajan suhteessa kokonaistyöaikaan.

8 § Töiden järjestely ja siirto toiseen työhön

Mikäli työntekijä pysyvästi siirretään toiseen työhön ja hänen palkkaryhmänsä muuttuu, maksetaan uuden palkkaryhmän mukaista palkkaa siirtoa seuraavan kalenterikuukauden tai palkkakauden alusta lukien.

Milloin työntekijä siirretään väliaikaisesti korkeamman palkkaryhmän mukaiseen työhön ja siirto kestää vähintään kaksi viikkoa, maksetaan hänelle korkeamman palkkaryhmän mukainen palkka siirron alusta lukien. Vastaavasti menetellään siirrettäessä työntekijä väliaikaisesti alemman palkkaryhmän mukaiseen työhön.

9 § Palkan maksaminen

Palkat maksetaan kuukausipalkkoina kaksi kertaa kuukaudessa.

Työntekijällä on oikeus saada selvitys hänelle viimeksi maksetun palkan määrätymisperusteista.

Soveltamisohje:

Työsopimuslain 2 luvun 16 §:n mukaan työnantajan on annettava työntekijälle laskelma, josta käyvät ilmi palkan suuruus ja sen määrätymisen perusteet.

Paikallisesti voidaan sopia, että palkan laskenta suoritetaan kerran kuussa, ja palkka maksetaan kaksi kertaa kuussa. Sopimuksessa on sovittava palkanmaksupäivät sekä se, miten palkka jakautuu kummallekin maksupäivälle. Tällainen sopimus on tehtävä kirjallisena. Työnantajan on kerran kuussa annettava palkkalaskelma, josta käy ilmi maksetun ja maksettavan palkan määrätymisen perusteet. Virhe palkanmaksussa on oikaistava mahdollisimman pian ja viimeistään seuraavan palkanmaksun yhteydessä.

10 § Matkakustannukset ja päivärahat

Työntekijälle, joka joutuu työnantajan määräyksestä matkustamaan, maksetaan a) matkakustannusten korvausta b) päivärahaa, c) majoittumiskorvausta ja d) ruokarahaa seuraavasti:

a) Työnantaja korvaa kaikki tarpeelliset matkustamiskustannukset. Tarpeellisiksi kustannuksiksi luetaan rautatie-, laiva-, lento- ym. matkalippujen hinnat II luokassa, matkatavarakustannukset sekä, silloin kun matka tapahtuu yön aikana, matkalippujen hinnat vastaavassa II-luokassa.

Oman auton käytöstä maksetaan korvausta 45 senttiä/km.

Jos työntekijä työnantajan määräyksestä tai suostumuksella kuljettaa autossaan muita henkilöitä maksetaan em. korvauksen lisäksi kunkin mukana olevan henkilön osalta 3 senttiä/km.

Jos työntekijä joutuu kuljettamaan autossaan koneita tai laitteita joiden paino ylittää 80 kiloa tai joiden koko on suuri korotetaan kilometrikorvausta 3 sentillä.

Perävaunun kuljettamisesta korotetaan kilometrikorvausta 7 sentillä.

b) Päivärahalla tarkoitetaan korvausta ruokailu- ja muiden elinkustannusten lisäyksestä, joka työntekijälle aiheutuu työmatkasta. Päivärahaan ei lueta matkustamisesta eikä majoittumisesta maksettavaa korvausta. Päivärahan maksaminen edellyttää, että erityinen työntekemisaikapaikka on yli 15 km:n etäisyydellä työntekijän varsinaisesta työpaikasta tai asunnosta taikka, mikäli työmatka tehdään toisen kunnan alueelle, yli 5 km:n etäisyydellä kunnan rajasta.

Matka katsotaan alkaneeksi, kun työntekijä lähtee matkalle työpaikalta tai milloin erikseen sovitaan, asunnostaan, sekä päättyneeksi silloin, kun työntekijä palaa työpaikalleen tai asuntoonsa.

Työmatkan kestoajan ja kohteen mukaan päivärahat ovat seuraavat:

1. Kokopäiväraha maksetaan, kun työmatka on kestänyt yli 10 tuntia. Kokopäiväraha on 36 euroa.
2. Osapäiväraha maksetaan, kun työmatka on kestänyt yli 6 tuntia. Osapäiväraha on 16 euroa.

Kun matka on kestänyt enemmän kuin yhden matkavuorokauden sovelletaan päivärahoja maksettaessa edellä mainittuja aikamääriä.

Jos työntekijä jonakin matkavuorokautena saa ilmaisen tai matkalipun hintaan sisältyneen ruoan, päivärahan määrästä vähennetään puolet. Ilmaisella ruoalla tarkoitetaan kokopäivärahan kysymyksessä ollen kahta ja osapäivärahan/vajaa-vuorokauden kysymyksessä ollen yhtä ilmaista ateriaa.

c) Mikäli työntekijä joutuu matkalla yöpymään eikä työnantaja järjestä ilmaista majoitusta, työnantaja korvaa matkakustannusten ja päivärahan lisäksi huoneen käytöstä johtuneet majoittumiskulut laskuun liitettävän majoitusliikkeen tositteen mukaisesti enintään valtion virkamatkustussäännön enimmäismääriin asti. Jos matkan aikana on yövytty, eikä esitetä majoituslaskua, maksetaan yöpymisrahana osapäivärahan suuruinen korvaus.

d) Milloin työntekijällä ei ole tavallisuudesta poikkeavasti mahdollisuutta työn vuoksi aterioida työnantajan ruokalassa tahi asunnossaan ruokatauon aikana eikä kysymys ole työskentelystä yrityksen samalla paikkakunnalla tai muuten lähellä toisiaan sijaitsevassa yrityksen toimipaikassa, jossa ruokailumahdollisuus on normaalia ruokailumahdollisuutta vastaava, maksetaan työntekijälle 9 euron suuruinen ruokarahana. Tämä ei koske tapauksia, joissa työntekijällä on oikeus päivärahaan tai osapäivärahaan.

e) Näytteiden otto tilatankki- ja imukeräilyssä yksinomaisena työnä suorittavan työntekijän päivärahat ovat autonkuljettajia koskevan työehtosopimuksen mukaiset. Muihin tätä työtä suorittaviin työntekijöihin sovelletaan meijerialan ruokarahasäännöstä, kuitenkin siten, että 10 tuntia ylittävstä matkasta suoritetaan ruokarahana 11 euroa.

Ulkomaanmatkasta, joka tehdään työnantajan määräyksestä maksetaan korvaus matkakustannuksista ja majoituksesta sekä päivärahaa siten kuin työnantajan ja työntekijän välillä on tämän pykälän ja valtion virkamiesten matkustussäännön periaatteita noudattaen erikseen sovittu.

Jos valtion virkaehtosopimuksessa sovitaan kilometrikorvausten tai rahakorvausten muutoksista, astuvat ne voimaan tämän sopimuksen osana, sen jälkeen, kun liitot ovat kirjanneet muutokset.

Tämän pykälän määräyksistä voidaan yrityksen matkustusohjesäännössä poiketa, mikäli näin sovellettava muu vaihtoehto johtaa työntekijälle keskimäärin yhtä edulliseen lopputulokseen.

Pöytäkirjamerkintä:

Saman yrityksen eri toimipisteiden välisistä matkoista aiheutuva kustannusten lisäys selvitetään ja korvataan yrityskohtaisesti ottaen huomioon myös matkaan käytetty aika.

Silloin, kun työntekijän normaalit työtehtävät edellyttävät toistuvaa matkustamista tai milloin työntekijä tehtäviensä luonteen vuoksi itse päättää matkojensa suorittamisesta ja työaikansa käytöstä, voidaan tämän pykälän päivä- ja ruokarahamääräysten sijaan sopia niiden maksamisesta erillisenä kuukausipalkan yhteydessä maksettavana kiinteänä korvauksena.

11 § Työpuvut

Työnantaja hankkii, kustantaa ja huoltaa työssä tarvittavat työpuvut.

Perustellusta syystä tämä etu voidaan korvata rahakorvauksella, jonka suuruus on 15 euroa kuukaudessa.

Työjalkineet

Työntekijän on työpaikalla käytettävä ja siellä säilytettävä työpaikan työsuojelulliset ja hygieeniset vaatimukset täyttäviä työjalkineita.

Työnantaja hankkii kerran vuodessa yli 3 kuukautta työsuhteessa olleille työntekijöille yllä mainitut työjalkineet. Työnantaja voi vaihtoehtoisesti kuitenkin perustellusta syystä edellyttää, että työntekijä itse hankkii yllä mainitut työjalkineet, jolloin työnantaja korvaa kerran vuodessa tositetta vastaan työntekijälle työjalkineiden hankkimisesta aiheutuneista kustannuksista enintään 60 euroa.

III TYÖAIKA

12 § Työaika

Säännöllinen työaika määräytyy työaikalain 7 §:n mukaan ja on enintään 80 tuntia kahden viikon pituisena ajanjaksona.

Pöytäkirjamerkintä 1:

Vuorokautinen työaika järjestetään siten, että se lain mukaista lepoaikaa lukuun ottamatta on yhdenjaksoinen.

Työajasta keskeytymättömässä 3-vuorotyössä on liittojen välillä sovittu erillisellä pöytäkirjalla (sivu 64).

Työajasta keskeytyvässä 3-vuorotyössä on liittojen välillä sovittu erillisellä pöytäkirjalla (sivu 62).

Työajan lyhentämisestä yksi- ja kaksivuorotyössä on liittojen välillä sovittu erillisellä pöytäkirjalla (sivu 57).

13 § Työaikakokeilut

Päälouottamusmiehen kanssa voidaan yrityksessä sopia työaikakokeiluista työehtosopimuksen työaikamääräyksistä poiketen. Tällainen sopimus, jonka toteuttaminen edellyttää asianomaisten työntekijöiden suostumusta, on saatettava kirjallisesti liittojen asettaman yhteisen työaikatyöryhmän tietoon hyvissä ajoin ennen työaikakokeilun aiottua käyttöönottoa.

Milloin ETL:n tai SEL:n edustajat työaikaryhmässä edellyttävät työaikakokeilun käsittelemistä, tulee kokeilun käyttöönottoa siirtää kunnes asia on työryhmässä päätetty. Työaikatyöryhmän tulee toiminnassaan ottaa huomioon sekä työnantajan että työntekijöiden edut ja olosuhteet. Työryhmässä käsiteltyjen työaikakokeilujen toteuttaminen edellyttää työryhmän yksimielistä päätöstä.

Liitot eivät aseta periaatteellisia esteitä kokeilujen käyttöönotolle. Liitot tulevat seuraamaan työaikakokeiluja.

14 § Vapaapäivät

Työntekijälle annetaan vapaapäivät viikoittain, vapaapäivien antamisen perustana on tuotannollisen työn tarve.

1. Kahden päivän yhdenjaksoisena vapaana. Vapaapäivät annetaan viikoittain kiertävinä.
2. Sunnuntaina toisen vapaapäivän ollessa joko lauantai tai maanantai.
3. Sunnuntaina toisen vapaapäivän kiertäessä viikoittain.
4. Milloin laitos tai jokin sen osasto toimii ainoastaan viitenä päivänä viikossa, neuvotellaan vapaapäivien sijoittamisesta huomioiden tuotannon tarve ja työntekijäin esitykset.
5. Milloin työaikajaksoon sisältyy kirkollisia juhlapäiviä, uuden vuodenpäivä, vapunpäivä tai itsenäisyyspäivä, on sen pituus kunakin vuonna noudatettavana olevaa teollisuuden yleistä työaikaa vastaava. Työaikajakson mahdollinen lyhennys voidaan toteuttaa joko asianomaisen tai sitä lähinnä seuraavan taikka edeltävän työaikajakson aikana.

Pöytäkirjamerkintä:

Jouluviikon aiheuttaman työajan lyhennyksen osalta voidaan erityisesti syistä noudattaa myös pidempää työajan tasoittumisjaksoa kuin kohdassa 5 on määrätty.

15 § Ylityö

Ylityötä tehdään työntekijän suostumuksella lain sallimissa rajoissa.

Ylityöksi katsotaan jaksoylityö, jota kahden viikon pituisena ajanjaksona tehdään edellä 12 §:ssä tarkoitetun, enimmäismäärän lisäksi.

16 § Pitkän työpäivän korvaus

1. Vuorokautisen työajan ylittäessä 8 tuntia maksetaan työntekijälle pitkän työpäivän korvauksena sanotun tuntimäärän ylittävältä kahdelta ensimmäiseltä tunnilta 50 % ja seuraavilta tunneilta 100 % työntekijän tuntipalkasta laskettuna.

Pyhä- ja juhlapäivän aattona tehty työ**Pöytäkirjamerkintä 1:**

Lauantaipäivänä sekä pyhä- ja juhlapäivän aattona tehdystä työstä maksetaan 8 tunnin jälkeen pitkän päivän korvauksena 100 %:lla korotettua tuntipalkkaa.

Työnteon jatkuminen vuorokauden vaihteen yli**Pöytäkirjamerkintä 2:**

Milloin työntekijä tehtyään työtä vähintään 8 tuntia jatkaa työtä keskeytyksettä vuorokauden vaihteen yli, maksetaan myös seuraavan vuorokauden puolelle meneviltä tunneilta pitkän työpäivän korvaus. Näitä tunteja ei tällöin oteta huomioon kyseessä olevan vuorokauden aikana tehdyiltä työltä maksettavaa palkkaa laskettaessa.

2. Milloin työntekijä työtuntijärjestelmän mukaisina työpäivinä on kahden viikon pituisena ajanjaksona tehnyt työtä yli 80 tuntia, maksetaan hänelle edellä 1. kappaleessa mainittujen korvausten lisäksi sanotun tuntimäärän ylittäviltä tunneilta tuntipalkka.

Pöytäkirjamerkintä 1:

Kun työaikajakson työaika on lyhennetty 14 §:n 5. kohdan mukaisesti, maksetaan edellä tarkoitettu korvaus sanotun lyhennetyin työajan jälkeen.

Pöytäkirjamerkintä 2:

Jos työntekijä ei voi tehdä työtä vuosiloman, sairauden, tapaturman, taloudellisista tai tuotannollisista syistä tapahtuneen lomautuksen, työnantajan määräyksestä tehdyn matkan tai reservin harjoituksen takia, otetaan tällaiset poissaolopäivät, jos ne muutoin olisivat olleet työtuntijärjestelmän mukaan työntekijän työpäiviä, 16 §:n 2. kappaaleen mukaista korvausta laskettaessa huomioon ikään kuin hän olisi silloin ollut työssä 8 tuntia.

I ESIMERKKEJÄ PITKÄN TYÖPÄIVÄN KORVAUKSESTA

1.

Korvaus % Jakson aikana tehdyt työtunnit Yhteensä

	M	T	K	T	P	L	S	M	T	K	T	P	L	S	
	8	10	8	12	8	-	-	10	8	6	4	-	-	6	80 t
50 %		2		2				2							6 kpl
100 %				2											2 kpl

Edellä olevassa esimerkkitapauksessa työntekijälle maksetaan kuukausipalkan lisäksi 50 %:n korotusosa 6 tunnilta ja 100 %:n korotusosa 2 tunnilta eli yhteensä 5 tunnin palkkaa vastaava korvaus ($6 \times 0,50 + 2 \times 1,00 = 5$). Sunnuntai-työkorotus on lisäksi maksettava lain mukaisena kuten ennenkin, joten sitä ei esimerkissä ole huomioitu.

2.

	M	T	K	T	P	L	S	M	T	K	T	P	L	S	
	8	10	8	12	8	-	-	10	8	6	8	-	-	6	84 t = 4
50 %		2		2				2							$6 \times 0,50 = 3$
100 %				2											$2 \times 1 = 2$
															<u>9</u>

Pitkän työpäivän korvaukset ovat tässä samat kuin edellisessä esimerkissä (5 tunnin palkkaa vastaava korvaus). Koska jaksoon sisältyvinä työtuntijärjestelmän mukaisina työpäivinä on tehty työtä yli 80 tuntia (84), maksetaan vielä kuukausipalkan lisäksi perusosa 4 tunnilta. Kuukausipalkan lisäksi maksetaan yhteensä 9 tunnin palkkaa vastaava summa.

17 § Vapaapäiväkorvaus

Työntekijän yhtenä tai useampana etukäteen ilmoitettuna kahden viikon ajanjaksoon sisältyvänä vapaapäivänä tehty työ korvataan maksamalla 8 ensimmäiseltä tunnilta tuntipalkkaa 50 %:lla korotettuna ja seuraavilta tunneilta 100 %:lla korotettuna.

Esimerkkejä vapaapäiväkorvauksesta

1.

	M T K T P L S	M T K T P L S		
	8 8 8 8 8	- - 8 8 8 8	- - 8	= 80 t
		7	6	= 13 t = 13
50 %		7	1	= 8 t x 0,5 = 4
100 %			5	= 5 t x 1,00 = 5
				<u>22</u>

Henkilö on työskennellyt työtuntijärjestelmän mukaisina työpäivinä 80 tuntia ja ilmoitettuina vapaapäivinä lisäksi 7 + 6 = 13 tuntia. Vapaapäiväkorvauksena maksetaan 13 tunnilta peruspalkkaa sekä lisäksi 8 tuntiin saakka 50 %:n korotusosa ja sen jälkeen 100 %. Kuukausipalkan lisäksi maksetaan vapaapäiväkorvauksena 22 tunnin palkkaa vastaava summa.

On kuitenkin huomattava, että sunnuntaina tehdystä työstä maksetaan lisäksi 100 % sunnuntaityökorvaus.

2.

	M T K T P L S	M T K T P L S		
	8 7 8 7 8	- - 8 8 7 8	- - 8	= 77 t
50 %		6		= 6 t = 6
100 %		6		= 6 t x 0,50 = 3
100 %				<u>9</u>

Vapaapäivänä tehdystä työstä maksetaan perusosa ja 50 %:n suuruinen korotusosa eli yhteensä 9 tunnin palkkaa vastaava korvaus.

Pitkän työpäivän korvausta ei makseta vapaapäiväkorvauksen kanssa samanaikaisesti.

On kuitenkin huomattava, että sunnuntaina tehdystä työstä maksetaan lisäksi 100 % sunnuntaityökorvaus.

Pääsiäislauantai, juhannus- tai jouluaatto

2. Milloin työntekijä työtuntijärjestelmänsä mukaisesti työskentelee pääsiäislauantaina tai juhannus- tai jouluaattona, (myös sunnuntaiksi sattuvalla jouluaatolla) maksetaan hänelle 50 %:n suuruinen erillinen korvaus joka 8 tunnin jälkeen nousee 100 %:iin.

Mikäli sanotut päivät työtuntijärjestelmän mukaan olisivat olleet vapaapäiviä, suoritetaan ao. päiviltä 100 %:n vapaapäiväkorvaus.

18 § Suurjuhlapyhäkorvaus

1. Milloin työntekijä työskentelee joulupäivänä, toisena joulupäivänä, loppiaisena, pitkäperjantaina, pääsiäispäivänä, toisena pääsiäispäivänä, juhannuspäivänä tai juhannuksen jälkeisenä sunnuntaina, maksetaan hänelle suurjuhlapyhäkorvausta siten, että palkka vähintään 200 %:lla ylittää peruspalkan.

2. Pääsiäislauantaina, juhannusaattona ja jouluaattona suoritettava työ korvataan kello 16.00 jälkeen 200 %:lla kuten suurjuhlapyhinä tehtävä työ.

Soveltamisohje

Suurjuhlapyhäkorvaus kattaa:

- *sunnuntaityökorvauksen*
- *pitkänpäiväkorvauksen ja*
- *vapaapäiväkorvauksen*

Suurjuhlapyhäkorvaus ei kata:

- *aamutyölisää*
- *viikkolepokorvausta*
- *vuorotyölisää*
- *iltatyölisää*

Aamutyölisä ja viikkolepokorvaus lasketaan korottamattomasta palkasta ja vuorotyölisät sekä iltatyölisä 100 %:lla korotetusta palkasta.

19 § Aamu-, vuoro-, ilta-, yö-, ja lauantailisät

Aamutyölisä

Muussa kuin kolmivuorotyössä maksetaan aamulla ennen kello 6 tehdystä työstä 100 %:lla korotettu palkka.

Soveltamisohje:

Aamutuntilisää maksetaan, milloin työntekijän työvuoro alkaa klo 00 tai sen jälkeen.

Vuorotyölisät

Vuorotyötä tehtäessä maksetaan vuorotyöhön osallistuville työntekijöille ilta-
vuorossa 15 %:n ja yövuorossa 30 %:n suuruista ohjetuntipalkasta laskettua vuo-
rotyölisää.

Pöytäkirjamerkintä:

Vuorotyössä työskentelevän työntekijän jäädessä suorittamaan yli 8 tuntista työpäivää maksetaan hänelle sanotun tuntimäärän ylittäviltä työtunneilta tämän sopimuksen 16 §:n mukaisesti korotettuna sen vuoron mukainen vuorotyölisä, jonka ajalle hän on jäänyt työtä suorittamaan.

Iltatyölisä

Kello 16 jälkeen tehdystä työstä maksetaan, mikäli työ ei ole järjestetty vuoro-
työksi, iltatyölisää, jonka suuruus on 15 % ohjetuntipalkasta laskettuna.

Soveltamisohje

Milloin työntekijän työvuoro alkaa kello 14.00 tai sen jälkeen, maksetaan iltatyölisää kuitenkin työvuoron alusta lukien.

Esimerkki 1:

Henkilö on aloittanut työnsä aamulla siten, että 8 tuntia tulee täyteen kello 15. Tämän jälkeen hänelle ryhdytään maksamaan pitkän työpäivän korvausta. Henkilön jatkaessa työtään kello 16 jälkeen ei iltatyölisää makseta.

Esimerkki 2:

Henkilön työaika sijoittuu siten, että hänellä tulee 8 tuntia täyteen kello 18. Kello 16 hänelle ryhdytään maksamaan iltatyölisää. Mikäli henkilö jatkaa työskentelyään kello 18 jälkeen, maksetaan hänelle pitkän työpäivän korvausta sekä edelleen myös iltatyölisää. Iltatyölisä (15 %) lasketaan pitkän päivän korvauksella korotetusta palkasta. Peruste sille, että lisät tässä tapauksessa maksetaan rinnakkain on, että henkilö jo "normaalin" 8-tuntisen työrupeamansa aikana ansaitsi iltatyölisää.

Yötyölisä

Klo. 21.00 - 06.00 välisenä aikana suoritetusta säännöllisestä työstä maksetaan yövuorolisän suuruista yötyölisää. Lisää ei kuitenkaan makseta vuorotyössä eikä niissä tapauksissa, joissa työntekijälle maksetaan aamutuntilisää.

Soveltamisohje:

Aamutuntilisää maksetaan, milloin työntekijän työvuoro alkaa klo 00 tai sen jälkeen.

Lauantailisä

Lauantaina tehdystä säännöllisestä työtuntijärjestelmän mukaisesta työstä (ei iltavuorossa) maksetaan kello 06.00-16.00 välisenä aikana 15 %:lla korotettu palkka.

Lauantaina kello 16.00 jälkeen tehdystä työstä maksetaan 100 %:lla korotettu palkka (kuten sunnuntaina).

Keskeytymättömässä kolmivuorotyössä maksetaan lauantain iltavuoron alusta 100 %:lla korotettu palkka (1 vuoro lisää).

Esimerkkejä lauantaina tehdyn työn korvaamisesta

I. Lauantai on työtuntijärjestelmän mukainen työpäivä kello 10 - 18.

Maksetaan:

- klo 10 - 16 lauantailisä 15 %*
- klo 16 - 18 lauantailisä 100 %*

II. Työntekijä työskentelee lauantaina työtuntilistan mukaisena työpäivänä kello 6 - 18.

Maksetaan:

- klo 6 - 14 lauantailisä 15 %*
- klo 14 - 16 pitkänpäivän korvaus 100 % korotetulle palkalle lauantailisä 15 %*
- klo 16 - 18 pitkänpäivän korvaus 100 % ja lauantailisä 100 %*

III. Työntekijä on lauantaina työtuntilistan mukaisessa iltavuorossa kello 14 - 22.

Maksetaan:

- klo 14 - 16 iltavuorolisä 15 %*
- klo 16 - 22 lauantailisä 100 % ja korotetulle palkalle laskettu iltavuorolisä 15 %*

IV. Työntekijä työskentelee lauantaina vapaapäivänään kello 8 - 18.

Maksetaan:

- klo 8 - 16 vapaapäiväkorvaus 50 %*
- klo 16 - 18 vapaapäiväkorvaus 100 %*
- klo 16 - 18 lauantailisä 100 %*

20 § Päivä- ja tuntipalkan laskeminen

Laskettaessa työntekijän osa-ajalta maksettavan palkan suuruutta, saadaan työntekijän työssäolopäivän palkka jakamalla kuukausipalkka asianomaiseen kuukauteen sisältyvien työtuntijärjestelmän mukaisten työpäivien lukumäärällä.

Laskettaessa työntekijän osa-ajalta maksettavan palkan suuruutta, saadaan työntekijän tunnilta maksettava palkka jakamalla kuukausipalkka luvulla 169. Tätä jakajaa käytetään myös maksettaessa tai pidätettäessä työajan lyhentämistä meijerialalla koskevan pöytäkirjan tarkoittamaa korvausta.

Laskettaessa pitkän työpäivän korvauksia ja prosentuaalisilla lisillä korotettua palkkaa sekä hälytysrahaa on peruspalkka laskettava siten, että kuukausipalkka jaetaan luvulla 160 silloin, kun säännöllinen työaika on 40 tuntia viikossa.

Säännöllisen työajan ollessa lyhyempi, käytetään jakajana vastaavasti laskettua säännölliseen työhön tosiasiallisesti keskimäärin kuukaudessa käytettyä työtuntien lukumäärää.

Tuntipalkan muuttaminen kuukausipalkaksi

Kuukausipalkka saadaan kertomalla tuntipalkka luvulla 175.

Osa-aikatyöntekijät:

Tuntipalkkakajakaja 160.

21 § Lepotauot

Mikäli työntekijöille ei ole järjestetty erityistä ruokatuntia, on heille varattava tilaisuus kaksi kertaa päivässä nauttia mukanaan tuomaansa tai työpaikalla saatavana olevaa ruokaa tai kahvia työnjohdon määräämänä aikana.

22 § Työtuntijärjestelmä

Työnantajan on laadittava jokaista tämän sopimuksen alaista työpaikkaa varten työtuntijärjestelmä, jossa mainitaan vapaapäivät ja työn alkamisajat. Ruokailu- ja lepoajat sekä työn päättymisaika on ilmoitettava, milloin se on työn luonteen vuoksi mahdollista.

Pöytäkirjamerkintä 1:

Vuorotyötä ja jaksotyötä koskeva työtuntijärjestelmä on saatettava työntekijöiden tietoon hyvissä ajoin, kuitenkin vähintään yhtä viikkoa ennen siinä tarkoitettua ajanjakson alkamista. Tämän ilmoitusajan jälkeen työtuntijärjestelmää voidaan muuttaa vain työntekijän suostumuksella tai töiden järjestelyihin liittyvästä painavasta syystä.

Pöytäkirjamerkintä 2:

Mikäli vakiintuneesta työaikajärjestelystä poiketaan pysyvästi, tästä ilmoitetaan asianomaisille työntekijöille tai työntekijäryhmille vähintään viikkoa ennen muutoksen toimeenpanoa.

23 § Hälytysluontoinen työ ja varallaolo

Milloin työntekijä kutsutaan hälytysluontoiseen työhön hänen poistuttuaan jo työpaikalta säännöllisen työaikansa ulkopuolella, maksetaan hänelle vähintään 1 tunnin työpalkka sekä ylityökorvaus, milloin työ on ylityötä. Tämän lisäksi maksetaan erityistä hälytysrahaa seuraavasti:

- a) Jos kutsu hälytystyöhön on annettu säännöllisen työajan jälkeen tai työntekijän vapaapäivänä, mutta ennen klo 21.00 2 tunnin palkkaa vastaava korvaus ja
- b) jos mainittu kutsu on annettu klo 21.00 ja klo 06.00 välisenä aikana, 3 tunnin palkkaa vastaava korvaus. Mikäli työ on samalla ylityötä, on ylityökorvaus tämän kohdan mukaisissa tapauksissa heti 100 %.

Milloin työntekijälle hänen klo 16.00 mennessä päättyvällä säännöllisellä työajallaan ilmoitetaan, että hänen tulisi työpaikaltaan jo poistuttuaan palata samana päivänä ylityöhön, joka alkaa klo 21.00:n jälkeen, maksetaan hänelle edellä kohdassa a) tarkoitettu ylimääräinen 2 tunnin palkkaa vastaava korvaus ilman ylityölisää.

Soveltamisohje:

Milloin työntekijä kutsutaan työhön sellaisen vuorokauden aikana, jonka yleiset kulkuyhteydet puuttuvat tai niin kiireellisesti, että ei ole mahdollista käyttää meno- tai paluumatkalla yleistä tai muuta soveliaasta kulkuneuvoa, maksetaan työntekijälle selvitystä vastaava korvaus matkakuluista.

Varallaolo

Milloin työntekijä sopimuksen mukaan, jossa on määriteltävä varallaoloajan pituus, on velvollinen oleskelemaan asunnossaan, josta hänet tarvittaessa voidaan kutsua työhön, maksetaan hänelle tällaiselta varallaoloajalta puoli palkkaa. Varallaoloaikaa ei lueta työaikaan.

Milloin erikseen sovitaan, että työntekijä muutoin on velvollinen olemaan varalla siten, että hän on tarpeen vaatiessa kutsuttavissa työhön, on samalla sovittava myös varallaolosta suoritettavasta korvauksesta. Korvauksen suuruus on vapaaajan käytölle aiheutuvien rajoitusten määrästä riippuen vähintään 20 % tuntipalkan mukaisesta palkasta.

Tämän kohdan tarkoittamassa mielessä varalla olleen työntekijän työhön kutsuamiseen ei sovelleta hälytysluontoista työtä koskevia määräyksiä.

24 § Sulatejuustotehtaita, kestopakkaamoita, jäätelötehtaita sekä maitojauhe- ja heratiivisteosastoja koskevia erityismääräyksiä

Säännöllinen työaika

Säännöllinen työaika enintään 8 tuntia päivässä ja 40 tuntia viikossa. Vuorokautista säännöllistä työaikaa voidaan kuitenkin yhtenä tai useampana viikon päivänä pidentää, ei kuitenkaan enempää kuin tunnilla, ja edellyttäen, että työaika muina saman viikon päivinä on vastaavasti lyhyempi.

Mikäli tuotantotaloudellisesti on tarpeen, voidaan edellisestä poiketen viikoittainen säännöllinen työaika sopia järjestettäväksi myös siten, että se on:

päivätyössä ja kaksivuorotyössä keskimäärin 40 tuntia viikossa enintään 4 viikon pituisena ajanjaksona edellyttäen, että työtä varten on ennakolta laadittu työtuntijärjestelmä siksi ajaksi, jonka kuluessa viikoittainen säännöllinen työaika tasoittuu sanottuun keskimäärään.

Vapaapäivät

1. Sulatejuustotehtaissa annetaan, mikäli viikolla sunnuntain lisäksi ei ole toista vapaapäivää, työntekijöille tämän lain mukaisen viikkovapaan lisäksi vapaapäivä lauantaina, tai ellei tämä ole mahdollista, maanantaina.

Jäätelötehtaissa sekä maitojauhe ja heratiivisteosastolla annetaan vapaapäivät keskeytyvää kaksi- ja kolmivuorotyötä tehtäessä, mikäli mahdollista, peräkkäin tai viikkovapaaseen liittyen siten, että yhdenjaksoinen vapaa-aika on vähintään kaksi päivää. Ensisijaisena viikkolepopäivänä on sunnuntai.

Yksivuorotyössä annetaan vapaapäivä joko lauantaina tai maanantaina tai ellei tämä ole mahdollista, kiertävänä. Työntekijän suostumuksella voidaan vapaapäivät antaa myös jonakin kiinteänä viikonpäivänä.

2. Sulatejuustotehtaissa, kestopakkaamoissa ja jäätelötehtaissa noudatetaan niinä viikkoina, joihin sisältyy kirkollisia juhlapäiviä, uudenvuodenpäivä, vapunpäivä tai itsenäisyyspäivä teollisuudessa yleisesti noudatettavaa työaikajärjestelyä, elleivät tuotantotekniset syyt muuta vaadi.

Ylityö

Päivittäisen säännöllisen työajan ylittävästä työstä maksetaan kahdelta ensimmäiseltä tunnilta 50 %:lla korotettu palkka ja sen jälkeisiltä tunneilta 100 %:lla korotettu palkka. Viikoittaisesta ylityöstä maksetaan kahdeksalta ensimmäiseltä tunnilta 50 %:lla ja sen jälkeisiltä tunneilta 100 %:lla korotettu palkka.

25 § Kausivaihtelut

Tuotannon kausivaihtelujen niin vaatiessa voidaan touko - elokuussa annettavat vapaapäivät tai osa niistä siirtää annettaviksi myöhemmin ennen seuraavan huh-tikuun loppua.

Sinä aikana, jolta vapaapäivät on edellisen kappaleen nojalla siirretty annetta-vaksi myöhemmin, on säännöllinen työaika enintään 96 tuntia kahden viikon pi-tuisena ajanjaksona.

Sinä aikana, jona siirretyt vapaapäivät annetaan, on säännöllinen työaika enin-tään 64 tuntia kahden viikon pituisena ajanjaksona, ellei siirrettyjä vapaapäiviä anneta yhtenä tai useampana yhdenjaksoisena lomana työnantajan määräämänä ajankohtana.

Jos työntekijä työsuhteen katkeamisen, sairauden tai muun hyväksyttävän syyn vuoksi ei saa siirrettyjä vapaapäiviään, korvataan tämä kahden viikon ajanjak-soina yli 80 tunnin tehty työ ylityönä.

Pöytäkirjamerkintä:

Tässä pykälässä tarkoitetun järjestelyn käytännöllisestä toteuttami-sesta on hyvissä ajoin neuvoteltava luottamusmiehen kanssa ja sen käyttöön ottamiseen on hankittava liittojen suostumus.

IV PALKALLINEN POISSAOLO

26 § Sairausajan palkka

1. Milloin työnantajan palveluksessa kuukauden ollut työntekijä estyy tekemästä työtä sairauden, tapaturman tai tartuntatautilain 20 §:n perusteella määrätyn ka-ranteenin vuoksi eikä hän ole aiheuttanut tautia tai tapaturmaa tahallisesti, rikolli-sella toiminnallaan tai kevytmielisellä elämällään taikka muulla törkeällä tuotta-muksella, maksaa työnantaja hänelle palkkaa sen pituisen kalenteriajanjaksoon sisältyviltä työpäiviltä kuin seuraavasta käy ilmi:

Työsuhte, joka ennen työkyvyttömyyden alkua on jatkunut yhdenjaksoisesti	Kalenteriajanjakso
vähintään 1 kuukauden mutta alle 3 vuotta	28 päivää
3 vuotta mutta alle 5 vuotta	35 "
5 vuotta mutta alle 10 vuotta	42 "
10 vuotta tai kauemmin	56 "

2. Sairausajan palkkaa maksetaan työntekijälle tämän pykälän sisältämien mää-räysten mukaisesti silloin, kun työntekijän työsuhte sairastumishetkellä on jatku-nut vähintään kuukauden.

Mikäli työnantaja käyttää kausiluontoisissa töissä samoja työntekijöitä, sairausajan palkkaa maksettaessa sovelletaan viikon työsuhde-edellytystä.

Soveltamisohje:

Kausiluontoisissa töissä sovelletaan viikon työsuhde-edellytystä silloin, kun työntekijän työsuhde on yhdenjaksoisesti kestänyt vähintään 3 kuukautta ja hän tulee uudelleen kausiluontoiseen työhön 10 kuukauden kuluessa edellisen kausiluontoisen työsuhteen päättymisestä.

Kuukauden työsuhde-edellytystä ei kuitenkaan noudateta, jos kysymyksessä on työtapaturma.

3. Sairausajan palkan maksamisen perusteena oleva kalenteriajanjakso alkaa sairastumispäivää seuraavasta kalenteripäivästä. Jos työntekijä sairastuu kesken työpäivänsä, on hän koko siltä päivältä oikeutettu palkkaansa.

Jos työntekijä sairastuu ennen työvuoron alkua, katsotaan tämä päivä kuitenkin kalenterijakson ensimmäiseksi päiväksi. Samoin, jos työntekijä on jo työhön tullessaan tosiasiaissa sairauden vuoksi työkyvytön, katsotaan tämä päivä kalenterijakson ensimmäiseksi päiväksi.

4. Työntekijän on viipymättä ilmoitettava työnantajalle sairastumisestaan.

Milloin työntekijä tahallisesti laiminlyö ilmoittaa viipymättä sairastumisestaan työnantajalle, alkaa sairausajan palkan maksuvelvollisuus aikaisintaan sinä päivänä, jona ilmoitus on tehty.

5. Vaadittaessa on työntekijän esitettävä sairaudestaan lääkärintodistus. Työntekijä suostuu työnantajan sitä esittäessä lääkärintarkastukseen työnantajan oman tai nimeämän lääkärin luona. Mahdollisesta lääkärinmaksusta vastaa tällöin työnantaja.

6. Työntekijän tulee ensisijaisesti käyttää oman yrityksen työterveyspalveluja.

7. Kuukausipalkkaisen työntekijän sairausajan päiväpalkka lasketaan työehtosopimuksen 20 §:n perusteella. Palkkaa tai osaa maksetaan ainoastaan niiltä päiviltä, jotka työvuorolistan mukaan olisivat olleet työntekijän työpäiviä.

Edellä sovitusta poiketen voidaan paikallisesti sopia toisenlaisista maksamistavoista.

8. Työnantaja maksaa työntekijälle sairausajan palkan kokonaisuudessaan normaalin palkanmaksun yhteydessä, jolloin työnantaja nostaa samalta ajanjaksolta työntekijälle lain tai sopimuksen perusteella maksettavan päivärahan tai siihen verrattavan korvaukseen, enintään maksamansa palkan määrän. Paikallisesti voidaan sopia toisenlaisista maksamistavoista.

9. Sairausajan palkkaa ei kuitenkaan makseta, jos työntekijä on aiheuttanut sairauden tai tapaturman tahallisesti, rikollisella toiminnallaan, kevytmielisellä elämällään tai muulla törkeällä tuottamuksella.

Jos päivärahaa ei työntekijästä itsestään riippuvasta syystä makseta tai jos se maksetaan vähäisempänä kuin mihin hänellä sairausvakuutuslain 16 ja 17 §:n nojalla olisi oikeus, on työnantajalla oikeus vähentää sairausajan palkasta se osa, joka työntekijän menettelyn johdosta on jäänyt kokonaan tai osittain sairausvakuutuslain mukaisena päivärahana suorittamatta.

10. Jos työntekijä sairastuu uudelleen samaan sairauteen 30 päivän kuluessa työhön palaamisestaan, lasketaan se kalenteriajanjakso, jolta työnantaja on velvollinen suorittamaan sairausajan palkkaa, yhdeksi sairastumisajanjaksoksi.

Soveltamisohjeita:

1. Työkyvyttömyys todetaan ensisijaisesti lääkärin tätä tarkoitusta varten antamalla todistuksella, ellei tästä ohjeesta muuta johdu.

2. Työntekijöiden sairastumiset voivat epidemioiden aikana olla siinä määrin lukuisia, että lääkäriin pääsy vaikeutuu. Sama tilanne voi syntyä tilapäisesti myös silloin, kun lääkärinpalveluksia ei ole saatavilla siinä määrin, että asia voitaisiin muuten hoitaa.

Edellä tarkoitetuissa tilanteissa sairaus voidaan katsoa todistetuksi silloin, kun työterveyshoitaja tai terveydenhoitaja tutkimuksensa perusteella ilmoittaa havaitsemansa oireet ja mahdollisen sairasloman tarpeen enintään kolmeen vuorokauteen saakka kerrallaan edellyttäen, että kertautuvan todistuksen antaja on sama terveydenhoitaja. Tällöin on kiinnitettävä erityistä huomiota mahdollisen lääkärinhoidon tarpeeseen. Osapuolet edellyttävät kuitenkin, että työterveyshoitaja tai terveydenhoitaja ennen sairaslomatodistuksen antamista on yhdessä lääkärin kanssa todennut edellä tarkoitettujen tilanteiden olemassaolon.

3. Sairaslomatodistus on hyväksyttävä todistus, jollei työnantaja perustelluin syin pysty osoittamaan väärinkäytöstä.

4. Taannehtiva lääkärin todistus hyväksytään vain, mikäli lääkäri on kirjoittanut todistukseen hyväksyttävät perusteet taannehtivuudelle.

5. Sairausajalta maksetaan työntekijälle vuoro-, ilta-, aamutunti-, olosuhde yms. säännölliset lisät sen suuruisena kuin hän niitä työvuorolistan mukaan olisi työskennellessään ansainnut. Sunnuntaityökortusta ei huomioida sairausajan palkassa.

Paikallisesti voidaan sopia muustakin tasollisesti vastaavasta laskentatavasta, jossa huomioidaan edellä mainitut lisät.

27 § Äitiysvapaan palkka ja adoptio

1. Työntekijälle, jonka työsuhde on jatkunut vähintään 6 kuukautta ennen synnytystä, maksetaan hänen äitiysvapaan ajalta palkkaa 6 viikon pituiseen kalenteriajanjaksoon sisältyviltä työpäiviltä työsopimuslain nojalla tulevan äitiysvapaan alkamispäivästä lukien.
2. Jos uusi äitiysvapaa alkaa ennen kuin työntekijä palaa takaisin työhön, työnantajalla ei ole palkanmaksuvelvollisuutta uuden äitiysvapaan ajalta.
3. Äitiysvapaan palkasta vähennetään, mitä työntekijä saa synnytyksen takia samalta ajanjaksolta äitiysrahaa taikka siihen verrattavaa muuta korvausta lain tai sopimuksen perusteella. Työnantajalla ei kuitenkaan ole oikeutta vähentää ko. korvausta äitiysvapaan palkasta siltä osin kuin korvausta maksetaan työntekijälle hänen kokonaan tai osaksi itse kustantamansa vapaaehtoisen vakuutuksen perusteella.

Siltä ajalta, jolta työnantaja on työntekijälle maksanut äitiysvapaan palkan, on työnantaja oikeutettu nostamaan itselleen työntekijälle tulevan edellisen kappaleen mukaisen äitiysrahan tai siihen verrattavan korvauksen taikka saamaan sen määrän takaisin työntekijältä.
4. Jos äitiysrahaa ei työntekijän omasta syystä makseta tai sitä maksetaan vähemmän kuin mihin työntekijällä sairausvakuutuslain mukaan olisi ollut oikeus, työnantajalla on oikeus vähentää äitiysvapaan palkasta se äitiysraha tai sen osa, joka työntekijän laiminlyönnin johdosta on jäänyt suorittamatta.
5. Milloin työntekijä on alle kouluikäisen lapsen adoptoimisen vuoksi poissa työstä enintään 12 kuukautta ja jos hän on sopinut työnantajan kanssa tästä poissaolosta, ei hänen työsuhteensa katsota katkenneen tämän poissaolon vuoksi.
6. Edellä tässä pykälässä mainitun mukaisesti maksetaan työntekijälle palkka myös enintään 6 päivän pituisen kalenteriajanjaksoon sisältyviltä työpäiviltä työsopimuslain nojalla tulevan isyysvapaan alkamispäivästä lukien.

28 § Lapsen sairaus

1. Alle 10-vuotiaan oman lapsen tai muun kodissa pysyvästi asuvan alle 10-vuotiaan lapsen äkillisesti sairastuessa maksetaan äidille tai isälle ja jälkimmäisessä tapauksessa lasta huoltavalle henkilölle, joka avioliittoa solmimatta jatkuvasti elää lapsen äidin tai isän kanssa yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa (myöhemmin vanhemmat) tämän työehtosopimuksen sairausajan palkkaa koskevan määräyksen mukaisesti korvaus lapsen hoidon järjestämiseksi tai hoitamiseksi välttämättömästä, lyhyestä tilapäisestä poissaolosta.

Korvauksen maksamisen edellytyksenä on, että molemmat vanhemmat ovat ansiotyössä ja että poissaolosta annetaan työehtosopimuksen sairausajan palkan maksamista koskevien määräysten mukainen selvitys. Edellä sanottua sovelletaan myös yksinhuoltajiin.

Saman sairastumisen johdosta korvausta maksetaan vain toiselle vanhemmista. Tarvittaessa työnantajalla on oikeus saada selvitys siitä, että vain toinen vanhemmista on käyttänyt poissaolo-oikeutta hyväkseen.

2. Sairaana lapsen hoidon järjestämisen tai hoitamisen johdosta työntekijälle maksetaan palkkaa enintään neljän päivän kalenteriajanjaksolle sisältyviltä työpäiviltä. Milloin työntekijä joutuu lähtemään työstä kesken työpäivän, katsotaan tämä ajanjakson ensimmäiseksi päiväksi. Korvauksen maksaminen edellyttää, että lapsen sairaudesta ja sen aiheuttamasta poissaolosta annetaan sama selvitys kuin työehtosopimuksen tai yrityksessä mahdollisesti omaksutun käytännön mukaan vaaditaan työntekijän omasta sairaudesta. Lapsen sairastumisesta johtuvat palkalliset poissaolopäivät rinnastetaan vuosilomalain tarkoittamiin työssäolopäivien veroisiin päiviin.

3. Mikäli työntekijän, joka on alaikäisen lapsensa huoltaja, on lapsensa sairastumisen vuoksi pakko jäädä hoitamaan sairastunutta lastaan, on tällainen katsottava hyväksyttäväksi poissaolon syyksi, mikäli siitä ilmoitetaan välittömästi työnantajalle.

4. Työntekijälle, jonka lapsi sairastaa valtioneuvoston asetuksen säädöskokoelman n:o 1335/04 (VNa sairausvakuutuslain täytäntöönpanosta) 4 §:n tarkoittamaa vaikeaa sairautta, on oikeus olla poissa työstä osallistuakseen sairausvakuutuslain 10 luvun 2 §:ssä tarkoitettuun lapsen hoitoon, kuntoutukseen tai hoidon opastukseen sovittuaan poissaolosta etukäteen työnantajan kanssa.

Soveltamisohjeita:

Milloin poissaolo on välttämätön lapsen hoidon järjestämiseksi tai hoitamiseksi

Edellytyksenä poissaololle on molempien vanhempien ansiotyössä olo. Lähtökohtana on, että vanhempien tulisi ensisijaisesti pyrkiä järjestämään hoito. Vasta silloin, kun tähän ei ole mahdollisuuksia, työntekijä voi itse jäädä hoitamaan lasta. Poissaolotapauksissa lapsen vanhemmilta vaaditaan selvitykseksi poissaolon välttämättömyydestä vain tieto lapsen hoitopaikan sekä samassa taloudessa asuvien perheenjäsenten hoitomahdollisuudesta ja sopivuudesta tehtävään. Tämä merkitsee sitä, ettei työnantajalle tarvitse antaa selvitystä naapurien, kunnallisten kodinhoitajien ym. hoitajien puutteesta. Perheenjäsenillä tarkoitetaan kyseisen lapsen isovanhempia, lapsen vanhempia sisaruksia sekä muita työntekijän taloudessa eläviä.

Yksinhuoltaja

Sopimuksen tarkoittamassa mielessä yksinhuoltajaksi katsotaan myös henkilö, joka pysyvästi asuu erillään avio- tai avopuolisostaan ja jonka luona lapset asuvat sekä henkilö, jonka puoliso on estynyt osallistumasta lapsen hoitoon asevelvollisuuden suorittamisen tai reservin harjoitusten vuoksi.

Saman sairauden uusiutuminen

Jos lapsi sairastuu 30 päivän kuluessa uudelleen samaan sairauteen, lasketaan ne 2 kohdassa mainittuun ajanjaksoon kuuluvat päivät, joilta työnantaja on velvollinen suorittamaan sairausajan palkkaa, yhteen.

Sopimuksen tarkoittamana saman sairauden uusimisena ei pidetä kahden tai useamman lapsen sairastumista peräkkäin alle 30 päivän välein samassa perheessä. Myöskään työntekijän ja lapsen peräkkäin sattuvat sairaudet eivät keskenään muodosta työehtosopimuksen tarkoittamaa uusiutumistapausta.

Poissaolon pituus

Sopimuksessa mainitulla lyhyellä tilapäisellä poissaololla tarkoitetaan enintään neljän päivän kalenteriajanjaksolle sisältyviä työpäiviä. Poissaolon pituus on aina arvioitava tapaus tapaukselta ottaen huomioon muun muassa hoidon järjestämismahdollisuudet ja sairauden laatu.

Sopimus ei siten merkitse automaattista oikeutta palkalliseen - poissaoloon. Poissaolon ollessa edellä mainittua pitemmän, ei korvausta suoriteta. Luonnollista on kuitenkin, ettei sairasta lasta voida aina jättää yksin lapsen sairauden jatkuessa pitempäänkin kuin sen ajan, jolta korvausta suoritetaan.

Molemmat vanhemmat vuorotyössä

Mikäli lapsen vanhemmat ovat saman työnantajan palveluksessa vuorotyössä siten, että vanhempien työvuorot osuvat peräkkäin, varataan kotona olevalle vanhemmalle mahdollisuus ilman palkan menetystä hoitaa äkillisesti sairastunutta lasta siihen saakka, kunnes toinen vanhemmista palaa työvuoroltaan kotiin. Tällaisen palkallisen poissaolon pituus on se aika, mikä kuluu edestakaiseen työmatkaan.

29 § Lääkärintarkastukset

1. Lakisääteiset lääkärintarkastukset

Työnantaja korvaa työntekijälle ansionmenetyksen lakisääteistä työterveyshuoltoa koskevan valtioneuvoston asetuksen (1484/2001) tarkoittamissa ja työterveyshuollon toimintasuunnitelmassa hyväksytyissä työsuhteen aikana suoritettavissa terveystarkastuksissa sekä niihin liittyvissä matkoissa hänen menettamiään säännöllisiä työtunteja vastaavalta ajalta. Samoin menetellään tapauksissa, joissa on kysymys nuorten työntekijäin suojelusta annetussa laissa (998/93), ja säteilylaissa (592/91) tarkoitetuista tutkimuksista. Samaa sääntöä noudatetaan lisäksi niissä terveydenhoitolain (1484/2001) edellyttämässä tutkimuksissa, jotka johtuvat työntekijän siirtymisestä saman yrityksen sisällä työtehtävään, jossa kyseinen lääkärintarkastus vaaditaan.

Työntekijälle, joka lähetetään edellä mainituissa lainkohdissa tarkoitettuihin tutkimuksiin tai määrätään tällaisessa tarkastuksessa jälkitarkastukseen, suorittaa työnantaja myös korvauksen välttämättömistä matkakustannuksista. Mikäli tutkimukset tai jälkitarkastus tehdään muulla paikkakunnalla, maksaa työnantaja myös päivärahan.

Mikäli tarkastus tapahtuu työntekijän vapaa-aikana, maksetaan työntekijälle korvauksena ylimääräisistä kuluista summa, joka vastaa sairausvakuutuslain mukaista vähimmäispäivärahaa.

2. Muut lääkärintarkastukset

Ansionmenetyksen korvattavuuden edellytykset ovat seuraavat:

Perusedellytykset (koskevat kaikkia a - e-kohtia)

Kysymyksessä on oltava sairastumis- tai tapaturmatapaus, jossa on välttämätöntä päästä nopeasti lääkärintarkastukseen. Työntekijän on esitettävä lääkärintarkastuksesta työnantajan hyväksymä selvitys (esim. lääkärintodistus tai lääkäripalkkiokuitti) sekä työnantajan pyytäessä selvitys siitä kuinka kauan lääkärintarkastus odotus- ja kohtuullisine matka-aikoinen kesti.

Muissa kuin edellisessä kappaleessa tarkoitetuissa sairastumis- tai tapaturmatapauksissa edellytetään, että työntekijä varaa vastaanottoajan työaikana vain, jos se ei ole kohtuullisen ajan (esim. normaalitapauksissa viikon) kuluessa saatavissa työajan ulkopuolella. Työntekijän on esitettävä luotettava selvitys siitä, ettei hän ole voinut saada vastaanottoa työajan ulkopuolella.

Työntekijän on ilmoitettavan lääkäriin menostaan etukäteen työnantajalle. Jos ilmoitusta ei ylivoimaisen esteen takia voida etukäteen tehdä, on ilmoitus tehtävä välittömästi, kun se on mahdollista.

Lääkärintarkastus on järjestettävä työajan tarpeetonta menetystä välttäten.

Mikäli työntekijä saa lääkärintarkastuksen ajalta sairausajan palkkaa, ei korvausta ansionmenetyksestä lääkärintarkastusta koskevien sopimusmääräysten nojalla suoriteta.

Milloin sairaus on johtunut omasta törkeästä tuottamuksesta tai tahallisuudesta, ei ansionmenetystä korvata.

Erityisedellytykset

Ansionmenetys korvataan:

a) Uusi tai uusiutuva sairaus

Ansionmenetys korvataan sellaisen lääkärintarkastuksen ajalta, jossa todetaan työntekijän sairaus.

Lääkärin tutkimustoimenpiteestä johtuneen, enintään vuorokauden kestäneen työkyvyttömyyden ajalta.

Milloin työntekijä sairausoireiden vuoksi on otettu sairaalaan tarkkailtavaksi tai tutkittavaksi. Tällöin noudatetaan sairausajan palkkamääräyksiä.

b) Aikaisemmin todettu sairaus

Kroonisen sairauden edellyttämän lääkärintarkastuksen ajalta edellyttäen, että kysymyksessä on ao. erikoisalanlääkäriin suorittama tarkastus hoidon määrittämiseksi.

Sairauden olennaisesti pahentuessa, minkä vuoksi työntekijän on ollut tarpeen hakeutua lääkärintarkastukseen.

Hoidon määrittämiseksi tarpeellisen ao. erikoisalan lääkärintarkastuksen ajalta, jossa annetaan määräys apuvälineen esim. silmälasien hankkimiseksi.

Muun aikaisemmin todetun sairauden hoidon määrittämiseksi tarpeellisen lääkärintarkastuksen ajalta vain, jos lääkäripalveluja ei ole saatavissa työajan ulkopuolella.

Syöpäsairauden edellyttämän hoitotoimenpiteen aiheuttaman työkyvyttömyyden ajalta. Tällöin noudatetaan sairausajan palkkamääräyksiä.

c) Laboratorio- ja röntgentutkimukset

Korvattavaan lääkärintarkastukseen välittömästi liittyvän laboratorio- ja röntgentutkimuksen ajalta. Laboratorio- ja röntgentutkimuksen tulee olla lääkärin määräämä ja siten osa tarkastusta. Erillisen laboratorio- tai röntgentutkimuksen ajalta aiheutuva ansionmenetys korvataan vain, jos työntekijällä ei ole mahdollisuutta päästä em. laboratorio- tai röntgentutkimukseen työajan ulkopuolella tai jos sairaus edellyttää tutkimuksen suorittamista ainoastaan tietynä vuorokauden ajankohtana. Tällainen ajankohtavaatimus tulee selvittää lääkärintodistuksella.

d) Raskauteen liittyvä lääkärintarkastukset ja tutkimukset

Sairausvakuutuslain mukaisen äitiysrahan saamisen edellytyksenä olevan lääkärin tai terveyskeskuksen todistuksen hankkimiseksi välttämättömän tarkastuksen ajalta. Työnantajan on kuitenkin korvattava raskaana olevalle työntekijälle synnytystä edeltävistä lääketieteellisistä tutkimuksista aiheutuva ansionmenetys, jos tutkimuksia ei voida suorittaa työajan ulkopuolella.

e) Äkillinen hammassairaus

Jos äkillinen hammassairaus ennen hoitotoimenpiteitä aiheuttaa työntekijän työkyvyttömyyden, joka vaatii samana päivänä tai saman työvuoron aikana annettavaa hoitoa, hoitotoimenpiteen ajalta, mikäli hänen ei onnistu saada hoitoa työajan ulkopuolella. Työkyvyttömyys ja hoidon kiireellisyys osoitetaan hammaslääkärin antamalla todistuksella.

3. Laskenta

Edellä kohdissa 1 - 2 tarkoitettu ansionmenetys määräytyy ao. työehtosopimuksen sairausajan palkan laskenta- ja yhteensovitusääntöjen mukaan. Samoin sovelletaan 1. kohdan toisessa kappaleessa tarkoitettua päivärahan osalta ao. työehtosopimuksen matkakustannusten korvausmääräyksiä.

30 § Eräät korvaukset

1. Syntymäpäivät

Työntekijällä, jonka työsuhde on kestänyt 3 kuukautta on oikeus 50- ja 60-vuotispäivänään saada säännöllistä työaikaa vastaava palkallinen vapaa työstä silloin, kun merkkipäivä sattuu hänen työpäiväkseen.

2. Hautajaiset ja vihkiäiset

Työntekijällä on oikeus saada palkallinen vapaapäivä läheisen omaisensa hautausjärjestelyjä varten tai hautauspäivänä sekä omiin vihkiäisiinsä.

Läheisinä omaisina pidetään työntekijän aviopuolisoa, lapsia, lastenlapsia ja ottolapsia, hänen vanhempiaan, isovanhempiaan, veljiään ja sisariaan, aviopuolison vanhempia ja isovanhempia sekä avopuolisoa (samassa taloudessa vakinaisesti asunut).

Pöytäkirjamerkintä:

Jos lähiomaisen hautajaiset ovat niin kaukana, ettei työntekijän voida kohtuudella vaatia yleisiä kulkuneuvoja käyttäen voivan matkustaa hautajaisiin tai sieltä takaisin kotipaikkakunnalleen hautauspäivänä, annetaan hänelle, mikäli matkustaminen tapahtuu hänen työpäivänään, matkustamista varten yksi palkallinen vapaapäivä.

3. Reservin harjoitukset

Työnantaja suorittaa työntekijälle reservin harjoitusten ajalta yhdessä valtion maksaman reserviläispalkan kanssa täydet palkkaedut.

4. Asevelvollisuuskutsunta

Asevelvollisen työntekijän osallistumista asevelvollisten kutsuntatilaisuuteen ja siitä johtuvaa poissaoloa työstä pidetään sopimuksen tarkoittamana hyväksyttävänä poissaolon syynä, eikä se aiheuta hänen ansionsa alenemista.

Pöytäkirjamerkintä:

Kutsuntaan liittyvään erilliseen lääkärintarkastukseen osallistuvalla työntekijällä korvataan ansionmenetys siltä ajalta, minkä hän hyväksyttävän selvityksen mukaan joutuu tarkastuksen takia olemaan poissa työstä säännöllisenä työaikanaan.

5. Naisten vapaaehtoinen asepalvelus

Vapaaehtoiseen asepalvelukseen hakeutuvalla korvataan ansionmenetys osallistumisesta naisten vapaaehtoisen asepalveluksen valintatilaisuuteen.

6. Kunnallisten toimielinten kokoukset

Kunnallisvaltuuston tai -hallituksen taikka valtiollisia taikka kunnallisia vaaleja varten lain mukaan asetetun vaalilautakunnan tai -toimikunnan jäsenenä toimivalta työntekijältä ei vähennetä vuosilomaetuja sen vuoksi, että mainittujen elinten kokous pidetään hänen työaikanaan. Jos mainittujen elinten kokous pidetään hänen työaikanaan, maksetaan hänelle palkan ja kunnan maksaman ansionmenetyksen korvauksen erotusta siltä osin, kuin ansionmenetyksen korvaus mahdollisesti alittaa palkan määrän. Erotus maksetaan, kun työntekijä on esittänyt selvityksen kunnan maksamasta ansionmenetyksen korvauksesta.

V VUOSILOMA

31 § Vuosiloma

Työntekijän vuosiloma määräytyy vuosilomasta annetun lain mukaan. Vuosilomaa ei saa määrätä alkavaksi työntekijän vapaapäivänä, mikäli se johtaisi lomapäivien lukumäärän vähenemiseen.

Soveltamisohje 1:

Vuosiloman ajalta suoritetaan työntekijälle, joka on suorittanut jatkuvasti tai säännöllisesti toistuen vuorotyötä, kuukausipalkan lisäksi vuorotyölisän perusteella laskettu keskimääräinen päiväpalkka siten, kuin vuosilomalain 11 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään. Samalla otetaan huomioon myös muut jatkuvat tai säännöllisesti toistuvat sopimusperusteiset lisät sekä säännöllisesti toistuvat sunnuntaityökorotukset.

Soveltamisohje 2:

Vuosiloman ajalta suositellaan työntekijälle maksettavaksi vuoro-, ilt-, aamutunti-, olosuhde- yms. säännölliset lisät sen suuruisina kuin hän niitä työvuorolistan mukaan olisi vuosilomansa aikana työskennellessään ansainnut. Samaa menettelyä voidaan noudattaa myös lomakorvauksen suuruutta laskettaessa.

Liitot ovat yksimielisiä siitä, ettei lomakautena ja lomakauden ulkopuolella annettavia lomia tulisi sijoittaa välittömästi peräkkäin.

32 § Vuosiloman siirto

Liitot ovat sopineet vuosilomalain 30 §:n nojalla lomakaudesta seuraavaa:

Työnantajalla on, milloin se yrityksen toiminnan kannalta on tarpeellista, oikeus antaa 18 lomapäivää (3 viikkoa) ylittävä loman osa yhdenjaksoisena muulloin kuin lomakauden aikana. Ennen tässä tarkoitettua loman jakamista ja lomakauden ulkopuolella annettavan loman osan ajankohdan määräämistä on työnantajan neuvoteltava asiasta asianomaisen työntekijän kanssa. Lakisääteisen loman osalta, joka näin annetaan lomakauden ulkopuolella, ellei sitä anneta puolitoistakertaisena, maksetaan sen lisäksi, mitä lomaltapaluurahasta muutoin on sovittu, lomarahaa, jonka suuruus on 50 %.

Pöytäkirjamerkintä:

Työntekijälle, jonka työsuhde lomanmääräytymisvuoden loppuun mennessä on keskeytymättä jatkunut vähintään 10 vuotta ja joka työnantajan kanssa on sopinut lomakautena pidettävästä 24 päivän pituisesta lomasta osan siirrettäväksi lomakauden ulkopuolelle, annetaan näin siirretyksi sovittu loma kahden lomapäivän osalta työnantajan määräämänä ajankohtana kaksinkertaisena tai maksetaan kahden näin siirretyn lomapäivän osalta sen lisäksi, mitä lomarahasta muutoin on sovittu, lomarahaa, jonka suuruus on 100 % ao. päivien vuosilomapalkasta. Vastaavalla tavalla menetellään kahden päivän osalta silloin, kun työnantaja käyttää tässä pykälässä tarkoitettua vuosiloman siirto-oikeutta.

Soveltamisohje:

Siirtomääräyksen mukaan työnantajalla, milloin se yrityksen toiminnan kannalta on tarpeellista, on oikeus antaa 18 lomapäivää (3 viikkoa) ylittävä loman osa yhdenjaksoisena muulloin kuin lakisääteisen lomakauden aikana.

Osa vuosilomasta voidaan siirtää lakisääteisen lomakauden ulkopuolelle, jos se yrityksen toiminnan kannalta on tarpeellista. Tarpeellista se on mm. silloin, kun

- lakisääteisen lomakauden ja tuotannon huippukauden yhteensattuminen olennaisesti vaikeuttaisi kohonneen tuotannon ylläpitämiseksi eikä tätä ongelmaa voitaisi poistaa esim. lomittajien avulla.

Loman siirron edellytykset eivät ole olemassa esim. silloin, kun

- jokin kausi on hiljainen, jolloin osa vuosilomasta olisi "mukavinta" antaa tai

- työ- ja tuotantomäärät eivät lisäänty lakisääteisenä lomakautena, vaan työjärjestelyissä esiintyy vaikeuksia pelkästään sen takia, että osa työntekijöistä viettää parhaillaan vuosilomaansa.

Annettaessa osa vuosilomasta lakisääteisen lomakauden ulkopuolella on siitä sekä loman ajankohdasta neuvoteltava työntekijän kanssa. Vuosilomalain 22 § mukaan on työntekijälle tai hänen edustajalleen aina varattava tilaisuus esittää mielipiteensä loman ajankohdasta. Vuosiloman ajasta on ilmoitettava työntekijälle mikäli mahdollista kuukautta ja viimeistään kahta viikkoa ennen loman tai sen osan alkamista.

Milloin työnantaja käyttää edellä selostettua oikeuttaan vuosiloman siirtoon, on siitä sovittu suoritettavaksi ylimääräinen korvaus työntekijälle. Korvauksena tulee kysymykseen joko raha- tai aikakorvaus. Käytettäessä rahakorvausta on työntekijä oikeutettu saamaan asianomaisen loman osan lomarahahan lisäksi erillisen 50 %:n suuruisen työntekijän siirretyn vuosiloman lomarahahan. Kun käytetään aikakorvausta, saa puolitoistakertaisena.

Yli 10 vuotta työsuhteessa olleen työntekijän lomakautena annettava 24 päivän lomasta voi työnantaja, mikäli lomansiirtoedellytykset ovat olemassa, siirtää lomakauden ulkopuolelle 6 päivää. Tällöin niistä kaksi ensimmäistä päivää annetaan kaksinkertaisena ja loput puolitoistakertaisena, joko aika- tai rahakorvauksena.

Mikäli sovitaan yli 10 vuotta työsuhteessa olleiden loman siirtämisestä lomakauden ulkopuolella, suosittelevat liitot, ettei työntekijöitä perusteettomasti asetettaisi erilaiseen asemaan.

Annettaessa tämän sopimusmääräyksen perusteella erillinen 4 päivän talviloma suositellaan, että siihen sisältyisi 4 työpäivää.

33 § Lomarahaa

Työntekijälle maksetaan lomarahana 50 % hänen lakisääteisestä vuosilomapalkastaan.

Puolet lomarahasta maksetaan vuosilomapalkan maksamisen yhteydessä. Puolet maksetaan sen palkanmaksun yhteydessä, jolloin työntekijän palkka ensimmäiseltä vuosiloman jälkeiseltä työpäivältä maksetaan, tai olisi maksettu, ellei työntekijä olisi estynyt palaamasta työhön.

Lomarahaa maksetaan myös mahdollisen lomakorvauksen yhteydessä, mikäli työsuhteeseen päättyy lomakautena muusta kuin työntekijästä itsestään johtuvasta syystä. Määräaikaisen työsuhteen päättymistä ei katsota työntekijästä itsestään johtuvaksi syyksi.

Vanhuus-, työkyvyttömyys-, varhennetulle vanhuus- tai yksilölliselle varhaiseläkkeelle siirtyvälle työntekijälle maksetaan lomarahaa siitä vuosilomapalkasta ja mahdollisesta vuosilomakorvauksesta, johon työntekijä on oikeutettu.

Työntekijälle, joka suorittuaan asevelvollisuuden vakinaisessa väessä, palaa palvelusajan päätyttyä työhön maanpuolustusvelvollisuutta täyttävän työ- ja virkasuhteen jatkumisesta annetun lain (8.5.2009/305) edellyttämällä tavalla, on oikeus saada lomarahaa siitä lomakorvauksesta, joka työntekijälle maksettiin hänen palvelukseen astuessaan.

Lomarahan maksamistavasta voidaan sopia toisinkin.

Soveltamisohje:

1. Ensimmäisen kappaleen mukaan "Puolet lomarahasta maksetaan vuosilomapalkan maksamisen yhteydessä, jolloin työntekijän palkka ensimmäiseltä vuosiloman jälkeiseltä työpäivältä maksetaan, tai olisi maksettu, ellei työntekijä olisi estynyt palaamasta työhön".

Määräys on tulkittava siten, että saadakseen lomarahan jälkimmäisen osan tulee työntekijän työsuhteen olla voimassa vielä ensimmäisenä vuosiloman jälkeisenä työpäivänä.

2. Momentin 3. kappaleen mukaan "Lomarahaa maksetaan myös mahdollisen lomakorvauksen yhteydessä, mikäli työsuhteeseen päättyy lomakautena muusta kuin työntekijästä itsestään johtuvasta syystä". Määräystä on tulkittava seuraavasti:

Lomaraha maksetaan edellisen päättyneen lomanmääräytymisvuoden lomakorvauksesta - ei viimeisen kesken jääneen lomanmääräytymisvuoden lomakorvauksesta.

Momentin 4. kappaleen mukaiselle eläkkeelle siirtyvälle työntekijälle maksetaan lomaraha myös mahdollisesta kesken jääneen lomanmääräytymisvuoden lomakorvauksesta.

Jos työnantaja lomakautena päättää työntekijän työsuhteen muusta kuin työntekijästä itsestään johtuvasta syystä kesken tämän vuosiloman, maksetaan työntekijälle myös lomarahana jälkimmäinen osa. Mikäli työntekijälle ei ole annettu vuosilomaa ennen tällä tavoin tapahtunutta työsuhteen päättymistä, maksetaan työntekijälle koko lomaraha.

VI TYÖTURVALLISUUS

34 § Suojavaatetus

Liitot suosittelevat, että työnantaja hankkii tarvittavat suojavaatteet silloin, kun työskentelyolosuhteet esim. kylmyyden, vedon, likaisuuden tai muiden erityisten syiden vuoksi ovat siinä määrin poikkeavat, että suojavaatetuksen käyttöä voidaan pitää välttämättömänä.

35 § Työturvallisuus

1. Jos käytetään työntekijän terveydelle mahdollisesti vaarallisia kemikallioita, liuotin- ym. aineita, on työnantajan selvitettävä ao. työntekijälle ko. aineen mahdollisesti aiheuttama terveydellinen haitta ja huolehdittava asiallisista suoja-toimenpiteistä.
2. Työehtosopimuksen osana noudatetaan liittojen välillä voimassa olevaa työ-suojelusopimusta.

VII AMMATTIYHDISTYS

36 § Luottamusmies

Kunkin työpaikan työntekijöillä on oikeus keskuudestaan valita luottamusmies toimimaan heidän valtuuttamana tämän työehtosopimuksen tulkintaa ja muita työntekijäin ja työnantajain suhteita koskevista asioista.

Pöytäkirjamerkintä:

Työnantajan edustaja selvittää työhön tulevalle uudelle työntekijälle lyhyesti alan järjestö- ja neuvottelusuhteet sekä ilmoittaa kuka toimii työntekijäin pääluottamusmiehenä sekä milloin ja missä pääluottamusmies on tavoitettavissa.

Liitot suosittelevat, että yrityksissä, joissa se työpaikan suuruus ja muut olosuhteet huomioon ottaen on tarpeellista ja tarkoituksenmukaista, järjestetään uusille työntekijöille yritystä ja sen työsuhteita koskevia esittelytilaisuuksia, joissa selostetaan yrityksen organisaatiota, työehtosopimusasiain neuvottelujärjestystä, työturvallisuuteen ja sosiaalisiin kysymyksiin sekä työmarkkinajärjestöjen toimintaan kuuluvia ym. työsuhteeseen liittyviä asioita. Myös yrityksen pääluottamusmiehelle ja työsuojeluvaltuutetulle tulee näissä tilaisuuksissa antaa mahdollisuus selostaa edellä mainittuja kysymyksiä.

Työnantaja korvaa sen ansion, jonka luottamusmies menettää työajalla joko paikallisissa neuvotteluissa työnantajan kanssa tai toimiessaan muuten tämän toimeksiannosta.

Luottamusmiehenä toimivaa työntekijää ei tämän tehtävän tähden saa siirtää huonompipalkkaiseen työhön, kuin missä hän oli luottamusmieheksi valituksi tullessaan eikä häntä luottamusmiestehtävän takia saa erottaa työstä.

Luottamusmiehen vaalista on tehtävä kirjallinen ilmoitus työnantajalle.

Luottamusmiehenä toimivalle työntekijälle annetaan ennakoilmoitus työsuhteen päättymisestä kolme viikkoa ennen, jos työsuhde on jatkunut yhden vuoden, ja neljä viikkoa ennen, jos työsuhde on jatkunut viisi vuotta. Luottamusmiehelle annettavaan ennakoilmoitukseen työsuhteen päättymisestä merkitään irtisanomisen syy. Pääluottamusmiehelle annettusta ennakoilmoituksesta toimitetaan tieto myös sille ammattiosastolle, joka pääluottamusmiehen on valinnut. Ennakoilmoituksesta luottamusmiehelle annetaan tieto pääluottamusmiehelle.

Työnantaja korvaa sen ansion, jonka ammattiosaston valitsema pääluottamusmies menettää toimiessaan työajalla joko paikallisissa neuvotteluissa tai työnantajan toimeksiannosta muualla. Jos pääluottamusmies suorittaa työnantajan toimeksiantoja varsinaisen työajan jälkeen, maksetaan näin menetetyistä ajasta ylityökorvaus. Niissä meijereissä sekä sulatejuusto- ja jäätelötehtaissa, joissa työntekijäin määrä on yli 10, maksetaan pääluottamusmiehelle tuleva korvaus ja annetaan hänelle vapautusta seuraavasti:

Työntekijöiden määrä	Vapautus t/ viikko	Korvaus €/kk 1.6.2010
10 - 20	-	59
21 - 50	4	83
51 - 100	8	88
101 - 200	14	96
201 - 300	20	106
301 - 380	28	118
381 - 420	34	127
421 tai yli	kokonaan vapaa	142

Pääluottamusmiehelle annettavaa vapautusta ja korvausta määriteltäessä pidetään perusteena edellisen vuoden helmikuun ja elokuun keskimääräistä työntekijämäärää. Mikäli em. ajankohtien työntekijämäärissä esiintyy suuria poikkeamia, voidaan tästä laskuperusteesta yhteisesti neuvotellen poiketa.

Jos pääluottamusmiehelle on paikallisesti sovittu pitemmästä vapautuksesta ei sitä muuteta.

Pöytäkirjamerkintä 1:

Pääluottamusmiehellä on oikeus saada luottamuksellisesti tehtäviensä hoitamista varten vuosineljänneksittäin tiedot työntekijäkunnan:

1) uusista työntekijöistä

- nimi*
- työosasto*
- palkkaryhmä*

2) poislähteneistä työntekijöistä

3) EK-tilaston valmistuttua kuukausipalkoista

- palkkaryhmittäin*
- erikseen miehet ja naiset*

Pääluottamusmies ei ole oikeutettu saamaan keskiansiotietoja, jotka koskevat kuutta henkilöä pienempiä työntekijäryhmiä.

Pöytäkirjamerkintä 2:

Luottamusmiehiin sovelletaan lisäksi mitä liittojen välillä on sovittu ETL/SEL yleissopimuksessa 2003.

Pöytäkirjamerkintä 3:

Pääluottamusmiehellä on, kun hän sitä pyytää oikeus neljännesvuosittain saada jäljennös tai muu kirjallinen selvitys työaikalain mukaan pidettävästä yli- ja hätätyöluettelosta.

Erikseen pyydettyä jäljennös tai muu kirjallinen selvitys luettelosta annetaan kahden kuukauden välein.

Soveltamisohje:

Pääluottamusmiehelle suoritettava korvaus maksetaan hänen vuosilomansa tai muun vastaavan pituisen poissaolon ajalta hänen tehtäviään suorittavalle varapääluottamusmiehelle, silloin kun varamiehestä on tehty asianmukainen ilmoitus työnantajalle.

Pääluottamusmiehen työstä vapautuksen ja korvauksen perustana on meijerityöntekijöitä koskevan työehtosopimuksen piiriin kuuluvien työntekijöiden lukumäärä ao. työpaikassa.

37 § Työsuojeluvaltuutettu

Työsuojeluvaltuutetulle korvataan hänen työaikanaan suorittamiensa työsuojelua koskevien tehtävien hoitamisesta aiheutuva ansion menetys. Lisäksi hänelle suoritetaan kuukausittain hänen edustamiensa työntekijöiden lukumäärän mukaisesti korvausta seuraavasti:

Työntekijöiden määrä	Korvaus €/kk 1.6.2010
10 - 20	59
21 - 50	83
51 - 100	88
101 - 200	96
201 - 300	106
301 - 380	118
381 - 420	127
yli 420	142

1. Työsuojeluvaltuutetun työstä vapautuksen määrä lasketaan vahvistettujen toimialakohtaisten kertomien mukaan.

2. Työsuojeluvaltuutetun vapaa-aikaa ja korvausta määritettäessä pidetään perusteena edellisen vuoden helmikuun ja elokuun keskimääräistä työntekijämäärää. Mikäli em. ajankohtien työntekijämäärissä esiintyy suuria poikkeamia, voidaan tästä laskuperusteesta yhteisesti neuvotellen poiketa.

38 § Työpaikkakäynnit

Muiden kuin teollisuuslaitokseen työsuhteessa olevien henkilöiden tuominen tehdasalueelle ilman kussakin tapauksessa erikseen teollisuuslaitoksen johdolta saatua lupaa on kielletty.

Suomen Elintarviketyöläisten Liiton toimihenkilöille varataan tilaisuus, sovittuaan siitä meijerin tai tehtaan johdon kanssa, käydä yhdessä meijerin tai tehtaan edustajan ja työntekijöitä edustavan ao. luottamusmiehen tai työsuojeluvaltuutetun kanssa tutustumassa olosuhteisiin tämän työehtosopimuksen käsittämässä laitoksissa.

39 § Kokoontuminen työpaikalla

Tämän työehtosopimuksen osapuolena olevan Suomen Elintarviketyöläisten Liiton rekisteröidyllä alayhdistyksellä ja sen työpaikalla olevalla osastolla, työhuonekunnalla tai vastaavalla on mahdollisuus työajan ulkopuolella (ennen työajan alkamista, ruokatauolla tai välittömästi työajan päätyttyä, sekä erikseen sovittaessa myös viikkolepoon kuuluvana aikana) järjestää kokouksia työpaikan työsuhteita koskevista kysymyksistä seuraavin edellytyksin:

1. Kokouksen pidosta työpaikalla tai tässä pykälässä tarkoitettussa muussa paikassa on työnantajan kanssa sovittava, mikäli mahdollista, kolme päivää ennen aiottua kokousta.
2. Työnantaja osoittaa kokouspaikan, joka on joko työpaikalla tai työpaikan läheisyydessä työnantajan hallinnassa oleva, tarkoitukseen soveltuva paikka. Ellei tällaista ole, on kysymyksestä tarvittaessa neuvoteltava tarkoituksenmukaisen ratkaisun löytämiseksi. Kokouspaikkaa valittaessa on huomiota kiinnitettävä mm. siihen, että työturvallisuudesta, työhygieniasta ja paloturvallisuudesta annettuja määräyksiä voidaan noudattaa ja että kokous ei häiritse liike- tai tuotantotoimintaa.
3. Pidettävän kokouksen menosta ja järjestyksestä sekä kokoustilojen siisteydestä vastaavat kokoustilojen varauksen tehnyt järjestö ja järjestäjä. Järjestön luottamushenkilöiden tulee olla kokouksessa saapuvilla.
4. Kokouksen järjestäjillä on oikeus kutsua kokoukseen työehtosopimuksen osapuolena olevan liiton ja sen alayhdistyksen sekä asianomaisten keskusjärjestöjen edustajia.

40 § Ilmoitustaulu

Työnantaja varaa kullekin työpaikalle ilmoitustaulun työntekijäin ja heidän järjestöjensä ilmoituksia ja tiedonantoja varten. Työntekijät ovat velvollisia itse huolehtimaan taulun siisteydestä ja järjestyksestä.

41 § Ammattiyhdistysjäsenmaksujen perintä

Työnantajaliitot suosittelevat ammattiyhdistysjäsenmaksun perimistä ns. Liinamaa I-sopimuksen mukaisesti.

Työnantaja ilmoittaa päättymisilmoitusta käyttäen pääluottamusmiehelle jäsenmaksujen perintäsopimuksen tehneen työntekijän työsuhteen päättymisestä.

42 § Koulutustoiminta

Työntekijöille annetaan tilaisuus osallistua ammatillisten keskusjärjestöjen ja ammattiliittojen järjestämille kursseille työsuhteen katkeamatta silloin, kun se käy päinsä aiheuttamatta tuntuvaa haittaa tuotannolle tai yrityksen toiminnalle. Ilmoitus aikomuksesta lähteä kurssille on, milloin kurssi kestää enintään yhden viikon, annettava vähintään kaksi viikkoa ennen kurssin alkua sekä milloin on kysymys pitemmästä kurssista, vähintään kuusi viikkoa ennen. Osallistuminen kuukauden tai sitä lyhyemmille kursseille ei aiheuta työntekijäin vuosilomaoikeuden tai muun työsuhteeseen perustuvan oikeuden vähenemistä.

43 § Erimielisyyksien ratkaiseminen

Jos tämän tai sopimuspuolten välillä tehtyjen muiden sopimusten tai pöytäkirjojen sisällöstä, määräysten tulkinnasta tai soveltamisesta syntyy erimielisyyttä, jota asianomaiset eivät saa heidän välisissään neuvotteluissa selvitettyksi, on asia siirrettävä sopimuspuolten ratkaistavaksi.

Jommankumman sopimuspuolen esittäessä neuvotteluja tässä pykälässä tarkoitettussa asiassa on ne aloitettava ensi tilassa ja viimeistään kahden viikon kuluessa esityksen tekemisestä.

Pöytäkirjamerkintä 1:

Niissä tapauksissa, jolloin paikalliset neuvottelut eivät johda tulokseen, ja toinen osapuoli haluaa alistaa asian liittojen ratkaistavaksi, on asiasta laadittava muistio, jonka molemmat osapuolet allekirjoittavat ja jossa on lyhyesti mainittu erimielisyyttä koskeva asia sekä molempien osapuolten kanta. Muistiosta on jätettävä molemmille sopimuspuolille kappale.

Kun erimielisyys on alistettu liittojen ratkaistavaksi, lähtökohta on se, että liittojen on sovittava neuvottelujen aloittamisesta irtisanomis- ja purkutapauksissa kahden viikon kuluessa ja muissa tapauksissa neljän viikon kuluessa muistion saapumisesta molempien liittojen tietoon.

Pöytäkirjamerkintä 2:

Elleivät sopimuspuolet pääse yksimielisyyteen edellä 1 kappaleessa mainituista asioista, voidaan ne saattaa työtuomioistuimen ratkaistavaksi.

VIII TYÖRAUHA

44 § Työrauha

Kaikki työtaistelutoimenpiteet, jotka kohdistuvat tähän työehtosopimukseen kokonaisuudessaan tahi johonkin sen yksityiseen määräykseen, ovat kielletyt.

45 § Sopimuksen voimassaoloaika

Työehtosopimus on voimassa 31.3.2014. Sopimuksen voimassaolo jatkuu tämän jälkeen vuoden kerrallaan, jollei sitä jommaltakummalta puolelta kirjallisesti irtisanoita vähintään kuukautta ennen sopimuskauden päättymistä. Irtisanomisesta huolimatta työehtosopimuksen määräykset ovat voimassa, kunnes yhteisesti todetaan neuvottelujen uudesta sopimuksesta päättyneen tai toinen osapuoli kirjallisesti ilmoittaa katsovansa neuvottelut päättyneiksi.

Helsingissä toukokuun 24. päivänä 2010

ELINTARVIKETEOLLISUUSLIITTO ry

Heikki Juutinen

SUOMEN ELINTARVIKETYÖLÄISTEN LIITTO SEL ry

Veli-Matti Kunttonen

TYÖAJAN LYHENTÄMINEN MEIJERIALALLA 2003**1 § SOVELTAMISALA**

Työajan lyhennys koskee niitä työaikamuotoja, joissa säännöllinen työaika on 40 tuntia viikossa. Näitä työaikamuotoja ovat normaalisti päivätyö, kaksivuorotyö sekä jatkuva yksi- ja kaksivuorotyö.

Pöytäkirjamerkintä:

Jos työntekijän säännöllinen työaika on vähintään 37,5 tuntia viikossa, ansaitsee työntekijä työajan lyhennysvapaita suhteutettuna todellisuudessa tekemäänsä työaikaan. Jos työntekijä jo saa laskennallisesti pekkaset, niin yllä oleva ei koske ko. työntekijää.

Tämä määräys tulee voimaan 1.10.2007

Lisäksi edellytetään, että työntekijällä on enintään 30 arkipäivän pituinen vuosiloma sekä että hänen vuotuista työaikaansa muutoin lyhentävät vain kirkolliset juhlapyhät, juhannusaatto, itsenäisyyspäivä, jouluaatto, uudenvuodenpäivä ja vapunpäivä.

Sopimuksenvaraista lomanpidennystä ei pidetä tässä eikä 2 § 2 kappaleessa tarkoitettuna 30 arkipäivää ylittävänä vuosilomana.

2 § TYÖAJAN LYHENNYKSEN TOTEUTTAMINEN

Työajan lyhentämisen piiriin kuuluvien työntekijöiden työaika lyhennetään 100 tuntia vuodessa jäljempänä esitetyllä tavalla.

Työajan lyhennyksen määrästä vähennetään muut kuin 1 §:ssä mainitut vuotuista työaika lyhentävät sopimukseen tai käytäntöön perustuvat vuosiloma järjestelyt tai vuosittain säännöllisesti toistuvat ylimääräiset vapaapäivät.

3 §

VAPAAN KERTYMINEN

Työntekijällä kertyy vapaata kalenterivuoden aikana 1 §:ssä tarkoitettussa työaikamuodoissa tehdyistä säännöllisistä työpäivistä seuraavasti:

vähintään 17 työpäivää	1 vapaa	
"	34 "	2 vapaata
"	51 "	3 "
"	68 "	4 "
"	85 "	5 "
"	102 "	6 "
"	119 "	7 "
"	136 "	8 "
"	153 "	9 "
"	170 "	10 "
"	187 "	11 " tai 10 vapaata ja 8 tuntia
"	210 "	12,5 " tai 10 vapaata ja 20 tuntia

Työssäoloon rinnastettavaa aikaa ovat:

- ne työntekijän sairauden tai tartuntalain 20 §:n mukaisen karanteenin ajalle sattuvat työtuntijärjestelmän mukaiset työpäivät, joilta työnantaja maksaa sairastajan palkkaa (sisältää mahdollisen karenssipäivän)
- työnantajan osittainkin kustantama koulutusaika siltä osin kuin työnantaja korvaa ansionmenetyksen
- Kunnanvaltuuston ja -hallituksen sekä niiden asettamien lautakuntien tai muiden pysyvien elinten kokouksiin käytetty aika
- Elintarviketyöläisten Liiton liittokokoukseen, liittovaltuuston tai hallituksen kokouksiin käytetty aika
- työntekijän omat vihkiäiset ja omat 50 ja 60-vuotispäivät
- lähimaisen hautajaiset ja hautausjärjestelyt sekä mahdollinen hautausmatkapäivä
- vuosiloman pidennysosa

- synnytysloma 42 päivän ajanjaksolta
- alle 10-vuotiaan sairaan lapsen hoidon tai hoidon järjestämisen aiheuttama vapaa
- kutsunta- ja reservinharjoituspäivät
- lomatus enintään 30 päivää vuodessa
- tämän sopimuksen mukaiset työajan lyhentämispäivät

Yllä olevan luettelon mukainen aika katsotaan työssäoloon rinnastettavaksi ajaksi siltä osin kuin se on säännöllistä työtuntijärjestelmän mukaista työaika.

Vapaapäiväksi ei voida määrätä ennalta tiedossa olevaa työehtosopimuksen muulla perusteella annettavaa vapaapäivää.

4 § VAPAAN ANTAMINEN

Kalenterivuoden aikana kertynyt vapaa on annettava työntekijälle viimeistään seuraavan vuoden huhtikuun loppuun mennessä, ellei paikallisesti toisin sovita. Vapaa annetaan työnantajan määräämänä ajankohtana. Vapaata annettaessa noudatetaan vähintään viikon ilmoitusaikaa, ellei paikallisesti toisin sovita.

Vapaan antaminen toteutetaan seuraavasti:

10 kokonaista työvuoroa ja 20 tuntia periodityöaika lyhentämällä, ellei työnantaja ja työntekijän kesken toisin sovita. Annettaessa työvuoro vapaata, katsotaan sen pituudeksi 8 tuntia, ellei toisin sovi-

ta.

Vapaan antamisesta tulee ensisijaisesti pyrkiä sopimaan. Työntekijän esityksestä sovitut tilapäiset poissaolot työstä ovat työajan lyhennystä ellei toisin sovita.

Jos työntekijän työsuhde päättyy, eikä vapaata ole siihen mennessä annettu, maksetaan työntekijälle kertynyttä vapaata vastaava palkka tuntipalkan mukaan.

Jos työntekijälle työsuhteen päättyessä on annettu liikaa vapaata, saa työnantaja pidättää tätä vastaavan palkan työntekijän lopputilistä.

5 § ANSIOTASO

Kuukausipalkkaiselle työntekijälle ansionmenetys korvataan säilyttämällä kuukausipalkka ennallaan. Työajan lyhennyspäiviltä ei makseta %-määräisiä vuorotyölisä eikä aamutuntikorvausta.

6 § TYÖTUNTIJÄRJESTELMÄN LISÄKSI TEHTY TYÖ

Tämän sopimuksen mukaiselta vapaapäivinä tehdystä työstä maksetaan vapaapäiväkorvaus. Päivittäisen työajan lyhennyksen ylittävistä työajasta maksetaan pitkän päivän korvaus.

7 § VUOSILOMA

Vuosiloman pituutta laskettaessa pidetään vuosilomalain 3 §:n tarkoittamina työssäolon veroisina päivinä myös edellä 3 §:ssä tarkoitettuja vapaapäiviä.

8 § OSA-AIKAINEN SIIRTYY TILAPÄISESTI KOKOAIKAISEKSI

Osa-aikaisen työntekijän siirtyessä tilapäisesti tekemään 40/ vähintään 37,5 tuntista työaikaan tulee hän tämän sopimuksen piiriin tehtyään 40/ vähintään 37,5 tuntisia työviikkoja yhdenjaksoisesti vähintään neljän viikon ajan.

Soveltamisohje

Neljän viikon täytyttyä työntekijään sovelletaan työajan lyhentämistä koskevaa sopimusta siitä päivästä lukien kun hän ryhtyi tekemään 40/ vähintään 37,5 tuntista työviikkoa.

9 § TYÖAJAN LYHENTÄMISEEN LIITTYVÄT KYSYMYKSET

Luottamusmiehellä on oikeus saattaa liittojen välisen työaikatyöryhmän ratkaistavaksi tilanteet, joissa työnantaja ja työntekijä ovat mahdollisesti sopineet työajan enintään puolen lyhennysvapaan määrästä vaihtamisesta yksinkertaisen tuntipalkan mukaiseen rahakorvaukseen työajan lyhennysvapaan määrän säilyessä edelleen 100 tuntina. Sopimukset on annettava tiedoksi luottamusmiehelle.

10 § VOIMASSAOLO

Tätä pöytäkirjaa noudatetaan työehtosopimuksen osana.

ELINTARVIKETEOLLISUUSLIITTO ry

SUOMEN ELINTARVIKETYÖLÄISTEN LIITTO SEL ry

ELINTARVIKETEOLLISUUSLIITTO ry

PÖYTÄKIRJA

SUOMEN ELINTARVIKETYÖLÄISTEN
LIITTO SEL ry

TYÖAJAN LYHENTÄMINEN KESKEYTYVÄSSÄ KOLMIVUOROTYÖSSÄ 2003

- 1 § Sovittiin, että säännöllistä työaika lyhennetään keskeytyvässä kolmivuorotyössä siten, että se on keskimäärin 35,8 tuntia viikossa. Työajan lyhennys koskee myös sellaista keskeytyvää kolmivuorotyötä, jota tehdään vain osan kalenterivuotta. Tämän pöytäkirjan määräyksiä noudatetaan soveltuvin osin myös tällöin.

Pöytäkirjamerkintä:

Henkilö tulee tämän pöytäkirjan sovelluspiiriin, kun hän on ollut keskeytyksettä keskeytyvässä kolmivuorotyössä aamu-, ilta- ja yövuorujaksot.

- 2 § Työajan lyhentäminen tapahtuu antamalla vapaata niin, että työaika enintään vuoden pituisena ajanjaksona tai keskeytyvää kolmivuorotyötä tehtävän jakson aikana tasoittuu keskimäärin 35,8 tuntiin viikossa.

Viimeksi mainitussa tapauksessa "työajan tasoittuminen" voidaan toteuttaa myös siten, että suoritetaan vastaava rahakorvaus tuntipalkan mukaan tai annetaan vastaava vapaa keskeytyvää kolmivuorotyötä tehtävän jakson jälkeen.

Vuosityöaika keskeytyvässä kolmivuorotyössä saadaan kertomalla työviikot 35,8 tunnilla.

- 3 § Työtä varten tulee ennakolta laatia työtuntijärjestelmä vähintään ajaksi, jonka kuluessa viikoittainen työaika tasoittuu keskimäärin 35,8 tuntiin.

Pöytäkirjamerkintä:

Tällöin ei kuitenkaan pidennetä työehtosopimuksen mukaista säännöllistä työaika työskenneltäessä keskeytyvässä kolmivuorotyössä lyhyitä ajanjaksoja, joihin sisältyy arkipyhiä.

Pöytäkirjamerkintä:

*1. Liitot toteavat, ettei yksityiskohtaisen työtuntijärjestelmän laatiminen aina ole mahdollista esim. maidonjalostusalalla tuotannon kausivaihte-
luiden edellyttäessä keskeytyvän kolmivuorotyön suorittamista. Kuitenkin
keskeytyvän kolmivuorotyön jakson kesto aika ilmoitetaan vähintään kah-
den viikon tarkkuudella.*

*2. Edellä tarkoitetuissa tapauksissa annetaan tasoitusvapaa yhdenjak-
soisena ellei asiasta toisin sovita.*

Säännöllinen päivittäinen työaika on enintään 8 tuntia vuorokaudessa.

- 4 § Kuukausipalkkaiselle työntekijälle ansionmenetys korvataan säilyttämällä kuukausi-
palkka ennallaan.
- 5 § Työtuntijärjestelmän mukaisia vapaapäiviä pidetään työssäolopäivien veroisina
vuosilomaa määrättäessä kuitenkin vähennettynä asianomaiseen kalenterikuu-
kauteen sisältyvien päivätyöntekijöiden tavanomaisten vapaapäivien lukumäärällä.
- 8 § Keskeytyvässä kolmivuorotyössä korvataan työ, joka ylittää asianomaisen työtun-
tijärjestelmän mukaisen viikkotyöajan, siten kuin työehtosopimuksessa viikoittaisesta
ylityöstä on sovittu.

Pöytäkirjamerkintä:

*Tehtäessä keskeytyvää kolmivuorotyötä käytetään kuukausipalkan
tuntipalkkajakajana lukua 156.*

- 9 § Siirryttäessä tässä sopimuksessa tarkoitetusta työaikamuodosta muuhun työaika-
muotoon sekä työntekijän työsuhteen päättyessä sovitaan ansaittujen mutta pitämät-
tä jääneiden vapaiden korvaamisesta joko antamalla vastaavasti vapaata tai mak-
samalla rahassa tuntipalkan mukaan.

ELINTARVIKETEOLLISUUSLIITTO ry

SUOMEN ELINTARVIKETYÖLÄISTEN LIITTO SEL ry

ELINTARVIKETEOLLISUUSLIITTO ry

SUOMEN ELINTARVIKETYÖLÄISTEN LIITTO SEL ry

TYÖAJAN LYHENTÄMINEN KESKEYTYMÄTTÖMÄSSÄ KOLMIVUOROTYÖSSÄ 2003

1 § Työaika ja soveltamisala

Sovittiin, että säännöllistä työaika lyhennetään keskeytymättömässä kolmivuorotyössä siten, että se on keskimäärin 34,6 tuntia viikossa. Työajan lyhennys koskee myös sellaista keskeytymätöntä kolmivuorotyötä, jota tehdään vain osa kalenterivuotta. Tämän pöytäkirjan määräyksiä noudatetaan soveltuvin osin myös kyseisen työn osalta.

Pöytäkirjamerkintä:

Työntekijä tulee tämän pöytäkirjan piiriin, kun hän on ollut keskeytyksettä keskeytymättömässä kolmivuorotyössä aamu-, ilta- ja yövuorojaksot.

2 § Työajan tasoittuminen

Työajan tulee enintään vuoden pituisena ajanjaksona tai keskeytymätöntä kolmivuorotyötä tehtävän jakson aikana tasoittua keskimäärin 34,6 tuntiin viikossa.

Viimeksi mainitussa tapauksessa "työajan tasoittaminen" voidaan toteuttaa myös siten, että maksetaan vastaava rahakorvaus tuntipalkan mukaan tai annetaan vastaava vapaa keskeytymätöntä kolmivuorotyötä tehtävän jakson jälkeen.

Työtä varten tulee ennakolta laatia työtuntijärjestelmä vähintään ajaksi, jonka kuluessa viikoittainen työaika tasoittuu keskimäärin 34,6 tuntiin.

Säännöllinen päivittäinen työaika on enintään 8 tuntia vuorokaudessa.

Pöytäkirjamerkintä 1:

Keskimääräiset viikkotyöajat eivät sisällä vuosiloma-aikaa.

Pöytäkirjamerkintä 2:

Kun keskeytymätöntä kolmivuorotyötä tehdään lyhyitä jaksoja, joihin sisältyy arkipyhiä, niin tällaisen keskeytymättömän kolmivuorotyöjakson työaika ei voi olla pidempi kuin muissa työaikamuodoissa. Työajan vertailussa tulee huomioida arkipyhiin lisäksi vapaapäivien kertyminen yksi- ja kaksivuorotyössä.

Pöytäkirjamerkintä 3:

1. Liitot toteavat, ettei yksityiskohtaisen työtuntijärjestelmän laatiminen aina ole mahdollista esim. maidonjalostusalalla tuotannon kausivaihteluiden edellyttäessä keskeytymättömän kolmivuorotyön suorittamista. Kuitenkin keskeytymättömän kolmivuorotyön jakson kestoaika ilmoitetaan vähintään kahden viikon tarkkuudella.

2. Edellä tarkoitetuissa tapauksissa annetaan tasoitusvapaa yhdenjaksoisena ellei asiasta toisin sovita.

3 § Työajan lyhentymisen korvaaminen

Kuukausipalkkaiselle työntekijälle ansionmenetys korvataan säilyttämällä kuukausipalkka ennallaan.

4 § Vuosiloma

Viisivuorojärjestelmää käytettäessä työntekijälle annetaan vuosilomaa varten 22 päivän pituinen yhdenjaksoinen vapaa-aika 20.5. ja 20.9 välisenä aikana.

Edellä olevan käytännön takia 24:n päivän loman osasta käyttämättä jäävät lomapäivät annetaan pääsääntöisesti yhdessä jaksossa saman kalenterivuoden aikana.

Kaikissa tämän sopimuksen tarkoittamissa työvuorojärjestelmissä annetaan 24 lomapäivää ylittävä loman osa saman kalenterivuoden aikana tai sitä seuraavan vuoden huhtikuun loppuun mennessä.

Muilta osin noudatetaan vuosilomaa annettaessa samoin kuin vuosilomien ajankohdista ilmoitettavissa vuosilomalain määräyksiä.

Edellä tässä pykälässä olevasta poiketen voidaan paikallisesti sopia, että vuosiloma annetaan vuosilomalain mukaisesti.

Liitot pitävät tarkoituksenmukaisena, että vuosilomien sijoittelu työtuntijärjestelmään pyritäisiin toteuttamaan mahdollisimman aikaisin.

Työtuntijärjestelmän mukaisia vapaapäiviä pidetään työssäolopäivien veroisina vuosilomaa määrättäessä. Kuitenkin niistä vähennetään asianomaiseen kalenterikuukauteen sisältyvien, päivätyöntekijöiden tavomaisten vapaapäivien lukumäärä.

5 § Ylityö

Tämän sopimuksen tarkoittamissa työaikamuodoissa korvataan työ, joka ylittää asianomaisen työviikon työtuntijärjestelmän mukaisen viikkotyöajan, siten kuin työehtosopimuksessa viikoittaisesta ylityöstä on sovittu.

Pöytäkirjamerkintä:

Tehtäessä keskeytymätöntä kolmivuorotyötä käytetään kuukausipalkan tuntipalkkakajajana lukua 146.

6 § Siirtyminen työaikamuodosta toiseen sekä työsuhteen päättyminen

Kun tässä sopimuksessa tarkoitetusta työaikamuodosta siirrytään muihin työaikamuotoon tai kun työntekijän työsuhte päättyy, on sovittava ansaittujen, mutta pitämättä jääneiden vapaiden korvaamisesta joko antamalla vastaavasti vapaata tai maksamalla rahaa tuntipalkan mukaan.

7 § Tämä sopimus on voimassa työehtosopimuksen osana.

ELINTARVIKETEOLLISUUSLIITTO ry

SUOMEN ELINTARVIKETYÖLÄISTEN LIITTO SEL ry

ETTL/SEL

14.3.1989

YLLÄPITO-OSASTOJEN PALKKARYHMITTELYTOIMIKUNNAN KESKUSTELUMUISTIO

1. Paikallisesti sovitaan periaatteet, miten monityötaitoisuus- ja työnvaativuuslisät määräytyvät.
2. Sovittuja, edellä mainittuja lisiä ei voi leikata palkankorotusten yhteydessä.

Tämä sopimuksen ylittävä palkanosa katsotaan ns. ilmatilaksi.
3. Palkkaryhmittelyltään neljäs palkkaryhmä vastaa aikaisempaa metallin 5. pr:n vaativuustasoa.
4. Monityötaitoisuus- ja työnvaativuuslisän käyttö
 - työntekijän velvollisuutena on esittää perusteet omille lisille
 - työnantajan velvollisuus on selvittää työntekijän oikeus lisän määräytymiseen
 - sovittu henkilökohtainen lisä tulee voimaan esitystä seuraavan palkanmaksukauden alusta lukien
 - 1- ja 2-kohtien mukaiset prosenttilisät voivat mennä päällekkäin
5. Paikallisesti sovittavilla olosuhdelisillä tarkoitetaan vain selvästi poikkeavia olosuhteita
6. Vanhat palkkaperusteet raukeavat otettaessa käyttöön uusi järjestelmä.

ETL/SEL IRTISANOMISSUOJASOPIMUS 2003

I YLEISET MÄÄRÄYKSET

1 §

Yleinen soveltamisala

Tämä sopimus koskee toistaiseksi voimassa olevan työsopimuksen irtisanomista työntekijästä johtuvasta tai hänen henkilöönsä liittyvästä syystä, työntekijän irtisanoutumista sekä niitä menettelytapoja, joita noudatetaan irtisanottaessa tai lomautettaessa työntekijöitä taloudellisista tai tuotannollisista syistä.

Sopimus ei koske ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (630/98) tarkoitettuja työsuhteita.

Soveltamisohjeita

Sopimus koskee pääsääntöisesti toistaiseksi voimassa olevan työsopimuksen irtisanomista työntekijästä johtuvasta syystä.

Sopimus ei 1 §:ssä nimenomaisesti mainitun tapauksen lisäksi koske myöskään:

- 1. Työsopimuksen purkamista työsopimuslain 8:1 §:n ja 8:3 §:n perusteella.*
- 2. Työsopimuslain 1:3 §:n 2 momentin perusteella tehtyjä määräaikaista työsopimuksia.*
- 3. Työsopimuksen purkamista koeaikana työsopimuslain 1:4 §:n 4 momentin perusteella.*
- 4. Työsopimuksen irtisanomista taloudellisista ja tuotannollisista syistä työsopimuslain 7:3 - 4 §:n perusteella.*
- 5. Työsopimuslain 7:5 ja 7:7 - 8 §:ssä mainittuja tapauksia (liikkeen luovutus, saneerausmenettely, työnantajan konkurssi ja kuolema).*

Edellä tarkoitettuja sopimuksen ulkopuolelle jääviä tapauksia koskevat riidat käsitellään työsopimuslain mukaisesti yleisissä tuomioistuimissa.

Tämän sopimuksen perusteella voidaan tutkia, onko työsopimuslain 7:3 - 4 §:n perusteella suoritettu irtisanominen johtunut tosiasiallisesti työntekijästä johtuvasta tai hänen henkilöönsä liittyvästä syystä ja olisi siko työnantajalla ollut riittävät perusteet irtisanoa työntekijä sopimuksen 2 §:ssä mainituilla perusteilla sellaisessa tilanteessa, jossa työsopimus on purettu työsopimuslain 8:1 §:n 1 momentin perusteella.

Työsopimuksen purkamiseen koeaikana sovelletaan työsopimuslain 9:1 - 2 §:n ja 9:4 - 5 §:n menettelytapasäännöksiä.

Sopimuksen I, III ja IV luvun menettelytapamääräyksiä noudatetaan kuitenkin myös irtisanottaessa tai lomautettaessa työntekijöitä taloudellisesta ja tuotannollisesta syystä.

2 §

Irtisanomisen perusteet

Työnantaja ei saa irtisanoa työntekijän työsopimusta ilman työsopimuslain 7:1 - 2 §:n mukaista asiallista ja painavaa syytä.

Soveltamisohjeita:

Määräys vastaa työsopimuslain 7:1 - 2 §:ää, joissa on määritelty työntekijän henkilöön liittyvät irtisanomisperusteet.

Työsopimuslain 7:2 §:n 2 momentissa on lueteltu erikseen syitä, joita ei ainakaan voida pitää asiallisena ja painavana irtisanomisperusteena.

Asiallisena ja painavana syynä pidetään sellaisia työntekijästä itseltään riippuvia syitä, kuten töiden laiminlyömistä, työnantajan työnjoh-to-oikeutensa rajoissa antamien määräysten rikkomista, perusteeton-ta poissaoloa ja ilmeistä huolimattomuutta työssä.

Asiallinen ja painava syy -käsitteen sisältöä on edellä pyritty täsmentämään luettelemalla eräitä esimerkkejä sellaisista tapauksista, joissa työsuhteen päättäminen irtisanomalla voi sopi-muksen mukaan olla sallittua.

Irtisanomisperusteiden asiallisuuden ja painavuuden arvioinnissa on työsopimuslain mukaan muun ohella merkitystä työsopimuksesta tai laista johtuvien velvollisuuksien laiminlyömisestä tai rikkomisen vakavuudella.

Työntekijän henkilöön liittyvän irtisanomisperusteiden asiallisuutta ja painavuutta arvioitaessa on otettava huomioon työnantajan ja työntekijän olosuhteet kokonaisuudessaan. Tämä tarkoittaa sitä, että irtisanomisperusteiden riittävyttä on arvioitava kaikkien tapauksessa ilme-nevien seikkojen kokonaisharkinnalla.

Irtisanomisperusteena pidetään myös syitä, joiden johdosta työsopi-muksen purkamisen työsopimuslain mukaan on mahdollista.

Työsopimuksen irtisanomisperusteiden sisältöä on tarkemmin kuvattu hallituksen esityksen (HE 157/2000) perusteluissa.

3 §**Irtisanomisajat****Työnantajan noudatettavat irtisanomisajat ovat seuraavat:**

Työsuhde jatkunut keskeytyksettä	Irtisanomisaika
1. enintään vuoden	14 päivää
2. yli vuoden mutta enintään 4 vuotta	1 kuukausi
3. yli 4 vuotta mutta enintään 8 vuotta	2 kuukautta
4. yli 8 vuotta mutta enintään 12 vuotta	4 kuukautta
5. yli 12 vuotta	6 kuukautta

Työntekijän noudatettavat irtisanomisajat ovat seuraavat:

Työsuhde jatkunut keskeytyksettä	Irtisanomisaika
1. enintään 5 vuotta	14 päivää
2. yli 5 vuotta	1 kuukausi

Soveltamisohjeita:**Työsuhteen kestoajan määräytyminen**

*Laskettaessa työsuhteen kestoaikaa, jonka perusteella irtisanomisai-
ka määräytyy, otetaan huomioon vain se aika, jonka työntekijä on ol-
lut keskeytyksettä työnantajan palveluksessa samassa työsuhteessa.
Esimerkiksi liikkeen luovutus, äitiys-, vanhempain- ja hoitovapaa,
asevelvollisuus tai opintovapaa eivät katkaise työsuhdetta.*

*Työsuhteen keskeytymättömyyden ohella on selvítettävä, mikä aika
kerryttää irtisanomisaikoja pidentävää työsuhteen kestoaikaa. Ase-
velvollisten osalta tällaista aikaa on vain se aika, jonka työntekijä on
yhtäjaksoisesti ollut työnantajan palveluksessa ennen asevelvolli-
suuslain (1438/2007) mukaista asevelvollisuuden suorittamista ja
sen jälkeinen aika edellyttäen, että työntekijä on em. lain nojalla pa-
lannut työhön. Työsuhteen kesto aikaan ei siis lueta varsinaista ase-
velvollisuus aikaa.*

Määräajan laskeminen

Määräaikojen laskemisesta ei ole erityissäännöksiä työoikeudellisessa lainsäädännössä eikä määräyksiä työehtosopimuksissa. Säädetyjen määräaikain laskemisesta annetussa laissa (150/30) olevia määräaikojen laskemissääntöjä noudatetaan vakiintuneesti työsuhteeseen liittyviä määräaikoja, kuten irtisanomisaikaa ym. laskettaessa. Irtisanomissuojasopimukseen sisältyviä määräaikoja laskettaessa noudatetaan siten, ellei toisin ole sovittu, seuraavia sääntöjä.

1. *Jos ajanmääräyksenä on jokin määrä päiviä nimetyn päivän jälkeen, ei määräaikaan lueta sitä päivää, jona toimenpide on suoritettu.*

Esimerkki 1

*Jos työnantaja lomauttaa työntekijän 14 päivän lomautusilmoitusai-
kaa noudattaen 1.3., on ensimmäinen lomautuspäivä 16.3.*

2. *Aika, joka on määrätty viikkoina, kuukausina tai vuosina nimetyn päivän jälkeen, päättyy sinä määräviikon tai -kuukauden päivänä, joka nimeltään tai järjestysnumeroltaan vastaa sanottua päivää. Jos vastaavaa päivää ei ole siinä kuussa, jona määräaika päättyisi, pidetään sen kuukauden viimeistä päivää määräajan loppupäivänä.*

Esimerkki 2

Mikäli työnantaja irtisanoo työntekijän, jonka työsuhde on jatkunut keskeytyksettä yli 4 mutta enintään 8 vuotta ja jonka irtisanomisaika on siis 2 kuukautta 30.7., on työsuhteen viimeinen päivä 30.9. Mikäli mainitun työntekijän irtisanominen tapahtuu 31.7., on työsuhteen viimeinen päivä 30.9., koska syyskuussa ei ole järjestysnumeroltaan vastaavaa päivää, jona määräaika päättyisi.

Vaikka määräpäivä tai määräajan viimeinen päivä sattuu irtisanomisessa pyhäpäiväksi, itsenäisyyspäiväksi, vapunpäiväksi, joului- tai juhannusaatoksi tai arkilauantaiksi, on mainittu päivä tästä huolimatta työsuhteen päättymispäivä.

Irtisanomisajan kulumisen ja määräaikainen työsopimus

Tapauksissa, joissa työntekijän työsopimus on irtisanottu taloudellisista ja tuotannollisista syistä ja joissa työtä on tarjolla vielä irtisanomisajan kulumisen jälkeen, voidaan työntekijän kanssa solmia jäljellä olevan työn teettämistä koskeva määräaikainen työsopimus.

4 §

Irtisanomisajan noudattamatta jättäminen

Työnantajan, joka on irtisanonut työsopimuksen noudattamatta irtisanomisaikaa, on maksettava työntekijälle korvauksena täysi palkka irtisanomisaikaa vastaavalta ajalta.

Työntekijä, joka ei ole noudattanut irtisanomisaikaa on velvollinen suorittamaan työnantajalle kertakaikkisena korvauksena irtisanomisajan palkkaa vastaavan määrän. Työnantaja saa pidättää tämän määrän työntekijälle maksettavasta lopputilistä, noudattaen mitä työsopimuslain 2:17 §:ssä on säädetty työnantajan kuittausoikeuden rajoituksista.

Jos irtisanomisajan noudattaminen on laiminlyöty vain osittain, korvausvelvollisuus rajoittuu noudattamatta jääneen irtisanomisajan osan palkkaa vastaavaksi.

Soveltamisohjeita:

Sopimuskohdan tarkoittamissa rikkomustapauksissa on kysymys toisen sopimuspuolen laiminlyönnistä. Palkka lasketaan tällaisessa tapauksessa alakohtaisen työehtosopimuksen sairausajan palkkamääräysten mukaisesti.

Tässä yhteydessä ei ole puututtu sellaisiin tapauksiin, joissa työntekijä työsuhteen kestäessä joutuu olemaan vailla työtä. Tällöin noudatetaan alakohtaisia työehtosopimusmääräyksiä tai -käytäntöä.

5 §

Irtisanomisesta ilmoittaminen

Ilmoitus työsopimuksen irtisanomisesta on toimitettava työnantajalle tai tämän edustajalle taikka työntekijälle henkilökohtaisesti. Jollei tämä ole mahdollista, ilmoitus voidaan toimittaa kirjeitse tai sähköisesti. Tällaisen ilmoituksen katsotaan tulleen vastaanottajan tietoon viimeistään seitsemäntenä päivänä sen jälkeen, kun ilmoitus on lähetetty.

Työntekijän ollessa lain tai sopimuksen mukaisella vuosilomalla tai työajan tasaamiseksi annetulla vähintään kahden viikon pituisella vapaalla katsotaan kirjeitse tai sähköisesti lähetettyyn ilmoitukseen perustuva irtisanominen kuitenkin toimitetuksi aikaisintaan loman tai vapaa-ajan päättymistä seuraavana päivänä.

6 §

Irtisanomisen perusteen ilmoittaminen

Työnantajan on työntekijän pyynnöstä viivytyksettä ilmoitettava tälle kirjallisesti työsopimuksen päättymispäivämäärä sekä ne hänen tiedossaan olevat irtisanomisen syyt, joiden perusteella työsopimus on päätetty.

II IRTISANOMINEN TYÖNTEKIJÄSTÄ JOHTUVASTA SYYSTÄ

7 §

Soveltamisala

Sen lisäksi mitä edellä on sanottu, noudatetaan työntekijästä johtuvasta syystä tapahtuvassa irtisanomisessa tämän luvun määräyksiä.

8 §

Irtisanomisen toimitaminen

Irtisanominen on toimitettava kohtuullisen ajan kuluessa siitä, kun irtisanomisen peruste on tullut työnantajan tietoon.

9 §

Työntekijän kuuleminen

Ennen irtisanomisen toimitamista työnantajan on varattava työntekijälle mahdollisuus tulla kuulluksi irtisanomisen syistä. Työntekijällä on oikeus häntä kuultaessa käyttää avustajaa.

Soveltamisohje

Sopimuksen 9 §:ssä tarkoitetaan avustajalla esimerkiksi työntekijän omaa luottamusmiestä tai työtoveria.

10 §

Tuomioistuinkäsittely

Jollei työ sopimuksen irtisanomista koskevassa riidassa ole päästy sovintoon, työnantaja- tai työntekijäliitto voi saattaa asian työtuomioistuimen käsiteltäväksi. Työtuomioistuimesta annetun lain (646/74) 15 §:n mukainen haastehakemus on toimitettava työtuomioistuimelle kahden vuoden kuluessa siitä, kun työsuhde on päättynyt.

11 §

Välimiesmenettely

Työsopimuksen irtisanomista koskeva erimielisyys voidaan työtuomioistuimesta annetun lain (646/74) 11 §:n mukaisessa järjestyksessä määrätä välimiesten ratkaistavaksi.

12 §

Korvaus työ sopimuksen perusteettomasta irtisanomisesta

Työnantaja, joka on tämän sopimuksen 2 §:ssä määriteltyjen irtisanomisperusteiden vastaisesti irtisanonut työntekijänsä, on velvollinen maksamaan työntekijälle korvausta työ sopimuksen perusteettomasta irtisanomisesta.

13 §

Korvauksen määrä

Korvauksena on suoritettava vähintään kolmen ja enintään 24 kuukauden palkka.

Korvauksen suuruutta määrättäessä otetaan huomioon työtä vaille jäämisen arvioitu kesto ja ansion menetys, työsuhteen kesto, työntekijän ikä ja hänen mahdollisuutensa saada ammattiaan tai koulutustaan vastaavaa työtä, työnantajan menettely työsopimusta päätettäessä, työntekijän itsensä antama aihe työsopimuksen päättämiseen, työntekijän ja työnantajan olot yleensä sekä muut näihin rinnastettavat seikat.

Korvauksesta on vähennettävä työntekijälle maksettujen työttömyyspäivärahojen osuus työsopimuslain 12:3 §:ssä säädetyllä tavalla.

Työnantajaa ei voida tuomita tässä pykälässä tarkoitettuun korvaukseen työsopimuslain 12:2 §:n mukaisen vahingonkorvauksen lisäksi eikä sen sijasta.

Soveltamisohjeita:

Työttömyyspäivärahojen osuuden vähentäminen koskee korvausta siltä osin kuin se on korvausta työntekijälle ennen tuomion julistamista tai antamista menetetyistä työttömyydestä johtuvista palkkaeduksista. Vähennyksen määrä on pääsääntöisesti 75 prosenttia ansioon suhteutetusta työttömyyspäivärahasta, 80 prosenttia peruspäivärahasta ja työmarkkinatuki kokonaisuudessaan. Korvauksesta voidaan tehdä edellä mainittua pienempi vähennys tai jättää vähennys kokonaan tekemättä, jos se on korvauksen määrä, työntekijän taloudelliset ja sosiaaliset olot sekä hänen kokemansa loukkaus huomioon ottaen kohtuullista.

Jos työnantajan korvausvelvollisuudesta työsopimuksen perusteella irtisanomista koskevassa asiassa tehdään sopimus, myös sovitusta korvauksesta on tehtävä vähennys siten kuin edellisessä kappaleessa on sovittu.

III LOMAUTUS

14 §

Lomauttaminen

Työntekijän lomauttamisessa on noudatettava vähintään 14 päivän ilmoitusaikaa ja lomautus voi tapahtua määrääjäksi tai toistaiseksi.

Työnantaja ja työntekijä saavat työsuhteen kestäessä sopia lomautusilmoitustajasta ja lomautuksen toteuttamistavasta silloin, kun on kysymys määräaikaisesta lomauttamisesta työsopimuslain 5:2 §:n 2 momentin mukaisissa tapauksissa.

Jos lomauttaminen on tapahtunut toistaiseksi, on työnantajan ilmoitettava työn alkamisesta vähintään seitsemän päivää aikaisemmin, jollei toisin ole sovittu.

Lomauttaminen ei estä työntekijää ottamasta lomautusajaksi muuta työtä. Asuntoedun säilymisestä lomautusaikana säädetään työsopimuslain 13:5 §:ssä.

Soveltamisohje

Sopimus ei koske lomautusperusteita, vaan ne määräytyvät lain mukaisesti. Sopimuksella ei ole rajattu lomautuksen kestoaikaa.

15 §

Ennakkoselvitys

Työnantajan on käytettävissään olevien tietojen perusteella esitettävä työntekijälle ennakkoselvitys lomautuksen perusteista sekä sen arvioidusta laajuudesta, toteuttamistavasta, alkamisajankohdasta ja kestosta. Jos lomautus kohdistuu useaan työntekijään, selvitys voidaan antaa luottamusmiehelle tai työntekijöille yhteisesti. Selvitys on esitettävä viipymättä lomautuksen tarpeen tultua työnantajan tietoon. Selvityksen antamisen jälkeen, ennen lomautusilmoitusta työnantajan on varattava työntekijöille tai luottamusmiehelle tilaisuus tulla kuulluksi annetusta selvityksestä.

Ennakkoselvitystä ei tarvitse esittää, jos työnantajan on muun kuin työsopimuslain, muun sopimuksen tai muun häntä sitovan määräyksen perusteella esitettävä vastaava selvitys tai neuvoteltava lomauttamisesta työntekijöiden tai luottamusmiehen kanssa.

16 §

Lomautusilmoitus

Työnantajan on ilmoitettava lomautuksesta työntekijälle henkilökohtaisesti. Jos ilmoitusta ei voida toimittaa henkilökohtaisesti, sen saa toimittaa kirjeitse tai sähköisesti edellä 14 §:n 1 - 2 kappaleen mukaan määräytyvää ilmoitusaikaa noudattaen.

Ilmoituksessa on mainittava lomautuksen peruste, sen alkamisaika ja kesto tai arvioitu kesto.

Työnantajan on työntekijän pyynnöstä annettava lomautuksesta kirjallinen todistus, josta käyvät ilmi ainakin lomautuksen syy, alkamisaika sekä sen kesto tai arvioitu kesto.

Edellä 14 §:n 1 - 2 kappaleessa tarkoitettua ilmoitusvelvollisuutta ei kuitenkaan ole, jos työnantajalla ei ole koko lomautusaikaan kohdistuvaa velvollisuutta maksaa työntekijälle palkkaa muun työstä poissaolon vuoksi tai joissa työntöön este johtuu työsopimuslain 2:12 §:n 2 momentissa tarkoitetuista tapauksista.

Poikkeukset lomautusilmoituksen määräajoista

Työsopimuslain 2:12 §:n 2 momentin tarkoittamissa tapauksissa työnantajan palkanmaksuvelvollisuus määräytyy lain mukaisesti. Tällöin työnantaja ei ole velvollinen antamaan erillistä lomautusilmoitusta palkanmaksun lakatessa.

Sopimukseen sisältyy lisäksi maininta lomautusilmoituksen tarpeettomuudesta tapauksissa, joissa työnantajalla "ei ole koko lomautusaikaan kohdistuvaa velvollisuutta maksaa työntekijälle palkkaa muun työstä poissaolon vuoksi". Työsopimuslakia koskevassa hallituksen esityksessä mainitaan esimerkkeinä tällaisista poissaoloista perhevapaa, opintovapaa ja asevelvollisuuden suorittaminen. Toisaalta lomautusilmoituksen antamiselle myös näissä tapauksissa ei ole estettä. Jos työntekijä ilmoittaa lomautuksen kuluessa palaavansa työhön ennakoitua aikaisemmin jo ennen lomautuksen päättymistä, työnantajan on kuitenkin annettava hänelle lomautusilmoitus.

Työnantajan korvausvelvollisuus eräissä poikkeuksellisissa tilanteissa

Sopimuksen mukaan lomautus voi tapahtua joko toistaiseksi tai määräajaksi työsuhteen säilyessä muutoin voimassa.

Lomautuksen tapahduttua toistaiseksi sen kestolle ei ole asetettu enimmäisaikaa. Työntekijällä on lomautusaikana oikeus irtisanoa työsopimus sen kestosta riippumatta ilman irtisanomisaikaa. Jos lomautuksen päättymisaika on työntekijän tiedossa, tätä oikeutta ei ole lomautuksen päättymistä edeltävän seitsemän päivän aikana.

Jos työnantaja irtisanoo lomautetun työntekijän työsopimuksen päättymään lomautuksen aikana, työntekijällä on oikeus saada irtisanomisajan palkkansa. Työnantaja saa vähentää irtisanomisajan palkasta 14 päivän palkan, jos työntekijä on lomautettu lain tai sopimuksen mukaista yli 14 päivän lomautusilmoitusaikaa käyttäen. Korvaus maksetaan palkanmaksukausittain, ellei toisin sovita.

Jos työntekijä irtisanoo työsopimuksensa lomautuksen kestettyä yhdenjaksoisesti vähintään 200 päivää, hänellä on oikeus saada korvauksena irtisanomisajan palkkansa, kuten edellisessä kappaleessa on sovittu. Korvaus maksetaan työsopimuksen päättymistä seuraavana ensimmäisenä työnantajan normaalina palkanmaksupäivänä, ellei toisin sovita.

Tapauksissa, joissa työn vähyyden vuoksi irtisanottu työntekijä tällaisen syyn johdosta lomautetaan irtisanomisaikana, määräytyy työnantajan palkanmaksuvelvollisuus samojen periaatteiden mukaisesti.

Erorahan saamisen edellytysten katsotaan näissä tapauksissa alkavan sinä päivänä, jona työsuhde päättyy.

Poikkeukselliset lomautustilanteet

1. Lomautuksen peruuttaminen

Mikäli työnantajalle lomautusilmoitusaikana ilmaantuu uutta työtä, voidaan lomautuksen peruuttaminen ilmoittaa ennen lomautuksen alkamista. Tällöin lomautusilmoituksen merkitys poistuu ja myöhemmin toimeenpantavien lomautusten on perustuttava uusiin lomautusilmoituksiin.

2. Lomautuksen siirtäminen

Lomautusilmoitusaikana ilmaantuva työ voi kuitenkin olla luonteeltaan tilapäistä. Tällöin lomauttamisen peruuttaminen kokonaan ei ole mahdollista vaan lomautuksen alkamisajankohtaa voidaan siirtää myöhempään ajankohtaan. Lomautusta voidaan tällä perusteella siirtää vain kerran uutta lomautusilmoitusta antamatta ja enintään sillä määrällä, jonka lomautusilmoitusaikana ilmaantunut työ kestää.

Esimerkki:

Työnantajan annettua 2.4.2001 lomautusilmoituksen 17.4.2001 alkavasta lomautuksesta hänelle ilmaantuu 10.4.2001 uutta työtä 7 päivän ajaksi.

Työnantaja voi uutta lomautusilmoitusta antamatta siirtää lomautuksen alkamisajankohtaa siten 7 päivällä eli 24.4.2001.

3. Lomautuksen keskeyttäminen

Työnantaja voi saada tilapäisen työn lomautuksen jo alettua. Lomauttamisen keskeyttämisen, mikäli lomautuksen on uutta ilmoitusta antamatta tarkoitus jatkaa välittömästi työn tekemisen jälkeen, tulee perustua työnantajan ja työntekijän väliselle sopimukselle. Tällainen sopimus on syytä tehdä ennen työn alkamista. Samassa yhteydessä on syytä selvittää tilapäisen työn arvioitu kesto aika.

Edellä esitetty koskee vain työnantajan ja työntekijän välistä suhdetta eikä sillä ole otettu kantaa työttömyysturvaa koskevien lakien säännöksiin.

Lomautus ja lyhennetty työaika

Lomauttamismenettelyyn liittyvät määräykset koskevat sekä varsinaista lomautusta (työnteon keskeyttäminen kokonaan) että ns. kollektiivista siirtymistä lyhennettyyn työaikaan. Näin ollen sopimuksen määräyksiä ennakkoselvityksestä ja lomautusilmoitusajasta noudatetaan myös siirryttäessä lyhennettyyn työviikkoon, ellei toisin ole sovittu.

Alakohtaisissa työehtosopimuksissa on määräyksiä työtuntijärjestelmän muuttamisesta. Näissä tapauksissa on kysymyksessä yleensä työaikajärjestelyt alalla tai yrityksessä noudatetun työajan puitteissa, eivätkä nämä tapaukset ole rinnastettavissa lyhennettyyn työaikaan siirtymiseen.

Mikäli alakohtaisessa työehtosopimuksessa on määrätty lyhennettyyn työaikaan siirtymisessä noudatettavasta ilmoitusmenettelystä, syrjäyttää tällainen sopimusmääräys tämän sopimuksen määräykset.

Työn alkamisesta ilmoittaminen

Jos lomauttaminen on tapahtunut toistaiseksi, on työnantajan ilmoitettava lomautetulle työntekijälle työn alkamisesta vähintään seitsemän päivää aikaisemmin, jollei toisin ole sovittu. Työntekijällä on tällöin oikeus irtisanoa lomautuksen ajaksi toisen työnantajan kanssa tekemänsä työsopimus sen kestosta riippumatta viiden päivän irtisanomisaikaa noudattaen.

Määräyksen mukaista ilmoitusta ei tarvitse tehdä silloin, kun työntekijä on lomautettu määräajaksi.

Muu työ lomautusaikana

Lomauttaminen ei sopimuksen mukaan estä työntekijää ottamasta lomautusajaksi muuta työtä.

Mikäli työntekijä on ottanut lomautusajaksi muuta työtä lomautusilmoituksen antamisen jälkeen, mutta ennen kuin hänelle on ilmoitettu lomautuksen peruuttamisesta tai siirtämisestä, työntekijä ei ole velvollinen korvaamaan tästä työnantajalle mahdollisesti aiheutuvaa vahinkoa. Tällaisessa tapauksessa työntekijä on velvollinen palaamaan työhön niin pian kuin se on mahdollista.

Asunto lomautusaikana

Sopimuksen mukaan asuntoedun säilymisestä lomautusaikana noudatetaan työsopimuslain 13:5 §:n säännöksiä. Tämän säännöksen mukaan työntekijällä on oikeus käyttää hänelle palkkaetuna annettua asuinhuoneistoa sen ajan, jolloin työnteko on keskeytynyt hyväksyttävän syyn, kuten lomauttamisen, vuoksi. Työnantajalla on kuitenkin oikeus periä työntekijältä vastike huoneiston käytöstä aikaisintaan palkanmaksuvelvollisuuden päättymistä seuraavan toisen kalenterikuukauden alusta.

Vastike saa olla neliömetriltä enintään määrä, joka on asumistukilain (408/75) nojalla vahvistettu paikkakunnalla kohtuullisiksi enimmäisasumismenoiksi neliometriä kohden. Vastikkeen perimisestä on ilmoitettava työntekijälle viimeistään kuukautta ennen maksuvelvollisuuden alkamista.

IV ERINÄISIÄ MÄÄRÄYKSIÄ

17 §

Työvoiman vähentämisyjärjestys

Muusta kuin työntekijästä johtuvasta syystä tapahtuneen irtisanomisen ja lomauttamisen yhteydessä on mahdollisuuksien mukaan noudatettava sääntöä, jonka mukaan viimeksi irtisanotaan tai lomautetaan yrityksen toiminnalle tärkeitä ammattityöntekijöitä ja saman työnantajan työssä osan työkyvystään menettäneitä sekä että tämän säännön lisäksi kiinnitetään huomiota myös työsuhteen kestoajan ja työntekijän huoltovelvollisuuden määrään.

Työvoiman vähentämisyjärjestystä koskevissa riidoissa noudatetaan 10 §:ssä sovittuja kanneajoja.

Soveltamisohje

Määräyksellä ei ole kumottu vuonna 2002 tehdyn ETL/SEL yleissopimuksen määräyksiä. Näin ollen mainitussa sopimuksessa ja työsuopimuslain 7:9 §:ssä tarkoitettujen erityisryhmien irtisanomissuojaa koskevat määräykset ovat ensisijaisia tämän sopimuksen 17 §:n määräykseen nähden.

18 §

Irtisanomista tai lomautusta koskeva ilmoitus luottamusmiehelle ja työvoimaviranomaiselle

Jos kysymyksessä on taloudellisista tai tuotannollisista syistä tapahtuva työvoiman vähentäminen taikka lomauttaminen, ilmoitetaan siitä asianomaiselle luottamusmiehelle. Jos toimenpide kohdistuu vähintään kymmeneen työntekijään, on siitä ilmoitettava myös työvoimaviranomaiselle, paitsi jos työnantajalla on lain perusteella vastaava velvollisuus.

19 §

Takaisinottaminen

Työnantajan on tarjottava työtä tuotannollisella ja taloudellisella perusteella tai saneerausmenettelyn yhteydessä irtisanomalleen, työvoimatoimistosta edelleen työtä hakevalle entiselle työntekijälleen, jos hän tarvitsee työntekijöitä 9 kuukauden kuluessa työsuhteen päättymisestä samoihin tai samankaltaisiin tehtäviin, joita irtisanottu työntekijä oli tehnyt.

Soveltamisohjeita:

Työnantaja täyttää velvollisuutensa tiedustelemalla paikallisesta työvoimatoimistosta, onko irtisanottuja työntekijöitä hakemassa työtä sen välityksellä. Paikallisella työvoimatoimistolla tarkoitetaan sen paikkakunnan työvoimatoimistoa, jonka alueella työtä on tarjolla. Työnantajan kääntynyt työvoimatoimiston puoleen, tekee toimisto tiedustelun perusteella työvoimatilauksen ja selvittää, onko sopimuksen 19 §:ssä tarkoitettuja työntekijöitä työnhakijoina.

Samassa yhteydessä on syytä selvittää, onko sellaisia työntekijöitä edelleen työttöminä työnhakijoina, jotka yli 200 päivää kestäneen lomautuksen jälkeen ovat työsopimuslain 5:7 §:n 3 momentin perusteella itse irtisanoneet työsuhteensa.

Työnhakijat ilmoitetaan työnantajalle ja entisille työntekijöille annetaan tavanomaiseen tapaan työhön osoitukset.

**20 §
Seuraamusjärjestelmä**

Sen lisäksi, mitä sopimuksen 13 §:n 4 kappaleessa on sovittu, työnantajaa ei voida tuomita sopimuksessa tarkoitettujen korvausten lisäksi myöskään työehtosopimuslain 7 §:n mukaan maksamaan hyvityssakkoa siltä osin kuin kysymyksessä on työehtosopimukseen perustuvien mutta sinänsä samojen velvollisuuksien rikkominen, joista sopimuksen mukainen korvaus on määrätty.

Menettelytapamääräysten noudattamatta jättämisestä ei aiheudu työehtosopimuslain tarkoittamia hyvityssakkoseuraamuksia. Määräysten noudattamatta jättäminen otetaan huomioon työsopimuksen perusteettomasta irtisanomisesta tuomittavan korvauksen suuruutta määrättäessä.

Muutoin seuraamusjärjestelmän osalta noudatetaan aiemmin vallinnutta käytäntöä.

**21 §
Voimaantulomääräys**

Tämä sopimus on voimassa toistaiseksi kuuden kuukauden irtisanomisajalla.

ELINTARVIKETEOLLISUUSLIITTO ry

SUOMEN ELINTARVIKETYÖLÄISTEN LIITTO SEL ry

ETL/SEL YLEISSOPIMUS 2003

1 LUKU YLEISIÄ MÄÄRÄYKSIÄ

Lähtökohtia

Elintarviketeollisuusliitto ry (jäljempänä ETL) ja Suomen Elintarviketyöläisten Liitto SEL ry (jäljempänä SEL) pyrkivät kumpikin itse sekä työpaikoilla edistämään neuvottelusuhteita ja sopimustoimintaa.

Sopijapuolet pyrkivät kehittämään näitä tavoitteita yhteistoiminnan eri muotoja hyväksikäyttäen sekä valvomaan osaltaan tehtyjä sopimuksia.

Perusoikeudet

Kansalaisten perusoikeuksiin kuuluva yhdistymisvapaus on loukkaamaton. Tämä koskee niin työnantajia kuin työntekijöitä. Työntekijöillä on oikeus perustaa ja toimia ammattiyhdistysorganisaatioissa, eikä heitä saa tämän johdosta irtisanoa tai syrjiä työssään. Yritysten henkilöstöllä on oikeus valita edustajia edustamaan heitä yritysten sisällä käsiteltävissä asioissa. Edustajien valinta-oikeus sekä heidän oikeutensa ja velvollisuutensa on määritelty laeissa ja tässä sekä muissa sopimuksissa. Yksittäisen työntekijän turvallisuus ja terveys, syrjimättömyys ja tasa-arvoinen kohtelu ovat lähtökohtana sopimusmääräyksille.

Osapuolten neuvottelut ja lausuntojen pyytäminen

ETL:n tai SEL:n esittäessä työmarkkinaneuvotteluja, tulee ne mahdollisuuksien mukaan aloittaa viivytyksettä.

Osapuolet voivat yhdessä pyytää TT:n ja SAK:n lausunnon sopimusten tulkinnasta.

Ennakoilmoitus työtaisteluista

Liitot ilmoittavat toiselle osapuolelle aikomuksestaan ryhtyä poliittiseen tai myötätuntotyötaisteluun vähintään neljä päivää aikaisemmin, mikäli se on mahdollista. Ilmoituksessa tulee mainita aiotun toimenpiteen syyt, alkamishetki ja laajuus. Osapuolet suosittelvat vastaavaa ilmoitusmenettelyä jäsenilleen.

Soveltamisala

Tätä sopimusta sovelletaan ETL:n jäsenyrityksissä jäljempänä mainituin rajoituksin. Työpaikalla tarkoitetaan tässä sopimuksessa ETL:n jäsenyrityksen tuotantolaitosta tai sitä vastaavaa toimintayksikköä.

Organisaatio- yms. muutokset

Työpaikan toiminnan olennaisesti supistuessa, laajentuessa taikka liikkeen luovutuksen, sulautumisen, yhtiöittämisen tai niihin verrattavan olennaisen organisatiomuutoksen johdosta saatetaan yhteistoimintaorganisaatio tämän sopimuksen periaatteiden mukaisesti vastaamaan työpaikan muuttunutta kokoa ja rakennetta.

Lakiviittaukset

Siltä osin kuin tässä sopimuksessa ei ole toisin sovittu, noudatetaan yhteistoiminnasta yrityksissä annettua lakia (334/2007) ja työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annettua lakia (44/2006), jotka eivät ole tämän sopimuksen osia.

2 LUKU YHTEISTOIMINTA TYÖPAIKALLA

Kehittämistoiminta

Työntekijöiden ja heidän edustajiensa tulee tämän sopimuksen periaatteiden mukaisesti voida osallistua työorganisaatioiden, teknologian, työolosuhteiden ja työtehtävien kehittämiseen ja muutoksen toteuttamiseen.

Kehittämistoiminnan ja siihen mahdollisesti sisältyvän uuden teknologian soveltamisen yhteydessä tulee toimia mielekkään, vaihtelevan ja kehittävän työn sisälön sekä tuottavuuden parantamiseksi. Näin luodaan työntekijälle mahdollisuus kehittyä työssään ja lisätä valmiuksiaan uusiin työtehtäviin.

Suoritettavat toimenpiteet eivät saa johtaa sellaiseen kokonaisuormituksen lisääntymiseen, josta aiheutuu haittaa työntekijän terveydelle tai turvallisuudelle.

Työpaikalla seurataan yhteistoiminnassa sopivin aikaväleihin tuottavuutta, tuotantoa ja henkilöstöä koskevaa kehitystä. Tarvittavista seurantajärjestelmistä ja tunnusluvuista sovitaan paikallisesti.

Yhteistoiminnan toteuttaminen

Työnantajan ja työntekijöiden yhteistoiminta voi tapahtua pysyväisluonteisessa neuvottelukunnassa, kehittämishankkeiden toteuttamiseksi perustettavissa projektiryhmissä tai työnantajan ja henkilöstön välisissä neuvotteluissa. Kehittämiskohteen toteuttamista varten muodostettavassa projektiryhmässä ovat tasapuolisesti edustettuina yritys ja sen työntekijät. Työntekijät nimeävät omat edustajansa ensi sijassa kehitettävän kohteen työntekijöistä.

Ellei toisin sovita, yhteistoimintalain mukainen neuvottelukunta on perustettava yritykseen tai sen osaan silloin kun henkilöstön määrä on yli 200, mikäli kaikki henkilöstöryhmät sitä haluavat.

Kehittämistoiminnan toteuttamiseksi voidaan paikallisesti sopia sellaisen yhteistoimintaelimen perustamisesta, joka käsittelee kehittämistoimintaan sisältyvät asiat.

Se voi korvata erilliset yhteistoiminta- ja työsuojelutoimikunnat sekä muut vastaavat toimikunnat. Sama yhteistoimintaelin voi vastata myös yhteistoimintalain, työsuojelun valvontalain, työterveyshuoltolain (1383/2001) ja naisten ja miesten tasa-arvosta annetun lain (609/86) mukaisista toimista ja suunnitelmista paikallisesti sovittavassa laajuudessa.

Mikäli työnantaja käyttää yrityksen kehittämistoiminnassa hyväkseen ulkopuolisen konsultin tarjoamia palveluita, vastaa työnantaja siitä, että konsulttiyrityksen toiminta on tämän sopimuksen mukaista.

On tärkeää, että kehittämistoimien suunnittelu ja käytännön toteuttaminen kytetään läheisesti yrityksen henkilöstöpolitiikkaan, erityisesti henkilöstön työhönottoon, tasa-arvon edistämiseen, sisäisiin siirtoihin, koulutukseen, tiedotukseen, työsuojeluun, työkyvyn ylläpitämiseen ja työpaikkaterveydenhuoltoon.

Tyky-toiminta

Työkykyä ylläpitävä toiminta työpaikoilla on linjajohdon, henkilöstöhallinnon, työterveyshuollon ja työsuojeluorganisaation yhteistyötä. Työkykyä ylläpitävän toiminnan periaatteet, joilla ylläpidetään työssä olevien henkilöiden työkykyä ja työssä selviytymistä, sisällytetään työsuojelun toimintaohjelmaan tai työterveyshuollon toimintasuunnitelmaan. Sovittaessa voidaan edellä mainitut periaatteet sisällyttää myös työpaikalla laadittavaan kehittämistoiminta- tai muuhun vastaavaan suunnitelmaan. Työsuojelupäällikön ja -valtuutetun tehtävänä on osallistua suunnitelman laatimiseen, toteuttamiseen ja seurantaan.

3 LUKU YHTEISTOIMINTATEHTÄVÄT JA YHTEISTOIMINTAORGANISAATIOT

3.1 Luottamusmiehiä koskevat määräykset

Valitseminen

Luottamusmiehellä tarkoitetaan tässä sopimuksessa, ellei sopimuksen tekstistä muuta ilmene, ammattiosaston valitsemia pääluottamusmiestä ja työosaston tai sitä vastaavan yksikön luottamusmiestä. Ammattiosastolla tarkoitetaan tässä sopimuksessa SEL:n rekisteröityä alayhdistystä.

Luottamusmiehen tulee olla asianomaisen työpaikan työntekijä ja perehtynyt työpaikan olosuhteisiin sen työntekijänä. Mikäli työpaikkaa varten on valittu vain yksi luottamusmies, on hän tämän sopimuksen tarkoittama pääluottamusmies.

Päälouottamusmiehen valitsemisen lisäksi ammattiosaston esityksestä sovitaan paikallisesti siitä, mille osastolle tai osastoa vastaavaan yksikköön valitaan luottamusmies. Tällöin tulee kiinnittää huomiota siihen, että sovitut toimialueet ovat tarkoituksenmukaisia ja kattavuudeltaan sellaisia, että ne edistävät neuvottelujärjestelmän mukaista asioiden käsittelyä. Arvioinnissa on otettava huomioon myös mm. kyseessä olevan osaston työntekijöiden lukumäärä ja luottamusmiehen mahdollisuudet myös vuorotyö huomioon ottaen tavata osaston työntekijät.

Ammattiosastolla on oikeus suorittaa luottamusmiehen vaali työpaikalla. Jos vaali suoritetaan työpaikalla, on ammattiosaston kaikille jäsenille varattava tilaisuus osallistua vaaliin. Vaalin järjestäminen ja toimittaminen ei kuitenkaan saa häiritä työntekoa. Vaalijaajoista ja vaalipaikoista on sovittava työnantajan kanssa viimeistään 14 vuorokautta ennen vaalin toimittamista. Työnantaja varaa ammattiosaston nimeämille henkilöille tilaisuuden vaalin toimittamiseen.

Tehtävät

Luottamusmiehen pääasiallisena tehtävänä on toimia ammattiosaston edustajana työehtosopimuksen soveltamista koskevissa asioissa.

Luottamusmies edustaa ammattiosastoa työlainsäädännön soveltamista koskevissa asioissa ja yleensä työnantajan ja työntekijän välisiin suhteisiin ja yrityksen kehittymiseen liittyvissä kysymyksissä. Luottamusmiehen tehtävänä on myös osaltaan toimia yrityksen ja henkilöstön välisen neuvottelu- ja yhteistoiminnan ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi.

Neuvottelujärjestys

Jos syntyy epäselvyyttä tai erimielisyyttä työntekijän palkasta tai työsuhteeseen liittyvien lakien tai sopimusten soveltamisesta, on luottamusmiehelle annettava kaikki tapauksen selvittämiseen vaikuttavat tiedot.

Työsuhteeseensa liittyvä asia työntekijän tulee selvittää esimiehensä kanssa. Ellei työntekijä ole saanut edellä mainittua asiaa selvitettyksi suoraan esimiehensä kanssa, voi hän saattaa asian hoidettavaksi osaston tai vastaavan yksikön luottamusmiehen ja työnantajan edustajan välisissä neuvotteluissa. Ellei asiaa näin saada selvitettyksi, voi edellä mainittu luottamusmies siirtää sen päälouottamusmiehelle.

Paikallisten osapuolten yhdessä pyytäessä on ETL:lla ja SEL:lla oikeus lähettää edustajansa paikalliseen erimielisyysneuvotteluun.

Ellei työpaikalla syntynyttä erimielisyyttä saada paikallisesti ratkaistuksi, noudatetaan työehtosopimuksen mukaista neuvottelujärjestystä.

Jos erimielisyys koskee tämän sopimuksen tarkoittaman luottamusmiehen työsuhteen päättämistä, on paikalliset ja liittojen väliset neuvottelut lisäksi käynnistettävä ja käytävä viipymättä sen jälkeen, kun lakkauttamisen peruste on riitautettu.

3.2

Työsuojelua koskevat määräykset

Työnantaja nimeää työsuojeluyhteistoimintaa varten työsuojelupäällikön. Työntekijöiden oikeus valita työsuojeluvaltuutettu ja varavaltuutetut määräytyy työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa annetun lain mukaisesti.

Tehtävät

Työsuojelupäällikön tehtävänä on muiden työsuojeluyhteistoiminnan piiriin kuuluvien tehtävien ohella järjestää, ylläpitää ja kehittää työsuojeluyhteistoimintaa. Työsuojeluvaltuutetun tehtävät määräytyvät työsuojelun valvonnasta annetun lain ja asetuksen mukaan. Lisäksi työsuojeluvaltuutettu suorittaa muut tehtävät, jotka hänelle muun lainsäädännön ja sopimusten perusteella kuuluvat. Jollei muista tehtävistä ole paikallisesti sovittu, työsuojeluasiamiehen tehtävänä on osallistua toimialuettaan koskevien työsuojelun yhteistoiminta-asioiden käsittelyyn ja toteutukseen sekä osallistua tarvittaessa työsuojelua koskevaan tarkastukseen tai tutkimukseen toimialueellaan. Varavaltuutettu hoitaa työsuojeluvaltuutetun ollessa estynyt tälle kuuluvat sellaiset tehtävät, joita ei voida siirtää työsuojeluvaltuutetun esteen päättymisen jälkeen hoidettavaksi, ellei paikallisesti toisin sovita.

Asiamies

Työsuojeluasiamiesten valinnasta, lukumäärästä, tehtävistä ja toimialueesta sovitaan paikallisesti samojen valintaperusteiden mukaisesti kuin mitä kohdan 3.1 kolmannessa kappaleessa on luottamusmiehen valinnasta sovittu. Lisäksi on otettava huomioon työsuojeluriskit ja muut työoloihin vaikuttavat tekijät. Työsuojeluasiamiehen valitsevat työpaikan työntekijät keskuudestaan. Sovittaessa työsuojeluasiamiehen valitsemisesta voidaan samalla sopia siitä ketkä asiamiehen valitsevat.

Toimikunta

Muiden työsuojelua edistävien yhteistoimintaelinten valinnasta sekä tarkoituksenmukaisesta yhteistoimintamuodosta sovitaan paikallisesti ottaen huomioon työpaikan laatu, laajuus ja työntekijöiden määrä ja tehtävien laatu sekä muut olosuhteet. Ellei muusta yhteistoimintamuodosta ole sovittu, työsuojeluyhteistoimintaa varten perustetaan työsuojelutoimikunta.

Soveltamisalan rajoitus

Tämän sopimuksen työsuojelua koskevia määräyksiä sovelletaan silloin, kun työpaikassa työskentelee säännöllisesti vähintään 20 työntekijää. Sen sijasta, mitä edellisessä virkkeessä on määrätty, on työsuojeluvaltuutettu valittava vastaavasti, kun työntekijöiden lukumäärä on vähintään 10.

3.3 Ilmoitukset

Valituista luottamusmiehistä on ammattiosaston ilmoitettava kirjallisesti työnantajalle. Pääluottamusmiehelle valitusta varamiehestä on lisäksi ilmoitettava, milloin hän toimii pääluottamusmiehen sijaisena.

Varavaltuutetun toimimisesta työsuojeluvaltuutetun sijaisena on työsuojeluvaltuutetun ilmoitettava työnantajalle kirjallisesti.

Työnantaja ilmoittaa luottamushenkilöille, jotka käyvät yrityksen puolesta neuvotteluja heidän kanssaan.

4 LUKU LUOTTAMUSMIESTEN JA TYÖSUOJELUVALTUUTETUN SEKÄ TYÖSUOJELUASIAMIEHEN ASEMAA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

4.1 Vapautus työstä ja ansionmenetyksen korvaaminen

Vapautus

Tehtäviensä hoitamista varten pääluottamusmiehelle ja työsuojeluvaltuutetulle järjestetään tarvittaessa tilapäisesti, säännöllisesti toistuen tai kokonaan vapautus työstään. Muulle luottamusmiehelle kuin pääluottamusmiehelle, työsuojeluasiamiehelle sekä muille yrityksen ja henkilöstön väliseen tämän sopimuksen edellyttämään yhteistoimintaan osallistuville henkilöstön edustajille järjestetään tarvittaessa tilapäisesti vapautus työstä.

Arvioitaessa vapautuksen tarvetta on huomiota kiinnitettävä muun muassa ao. henkilöstöryhmään kuuluvien työntekijöiden lukumäärään, tuotannon ja toiminnan luonteeseen sekä tehtävien määrään.

Mikäli pääluottamusmies tai työsuojeluvaltuutettu on vapautettu säännöllisesti toistuviksi määräajoiksi työstään, tulee hänen hoitaa tehtävänsä pääsääntöisesti sinä aikana. Välttämättömien asioiden hoitamista varten tulee työnjohdon kuitenkin antaa vapautusta työstä muunakin työn kannalta sopivana aikana. Työnantaja korvaa pääluottamusmiehen ja työsuojeluvaltuutetun ansionmenetyksen edellä mainituilta ajoilta.

Ellei työsuojeluvaltuutetun vapauttamiseksi työstä ole muuta sovittu, lasketaan työsuojeluvaltuutetun ajankäyttö 1.4.1986 voimaan tulleiden toimialakohtaisten kerrointen mukaan. Vapautus on kuitenkin aina vähintään neljä tuntia neljän perättäisen viikon aikana.

Työsuojeluvaltuutetun työstä vapautukseen liittyvä työntekijämäärä lasketaan alan työehtosopimuksen mukaan.

Työsuojeluvaltuutetun työstä vapautuksen laskeminen liitteenä.

Ansionmenetyksen korvaaminen

Työnantaja korvaa sen ansion, jonka tässä sopimuksessa tarkoitettu henkilöstön edustaja menettää työaikana joko paikallisessa neuvottelussa työnantajien edustajien kanssa tai toimiessaan muuten työnantajan kanssa sovitussa tehtävissä.

Jos luottamusmies, työsuojeluvaltuutettu, työsuojeluasiamies tai työsuojelutoimikunnan tai muun työsuojelutoimikuntaa vastaavan yhteistoimintaelimen jäsen suorittaa työnantajan kanssa sovittuja tehtäviä säännöllisen työaikansa ulkopuolella, maksetaan näin menetetyistä ajasta ylityökorvaus tai sovitaan hänen kanssaan muunlaisesta lisäkorvauksesta.

Ansionmenetyksen korvauksen laskennassa käytetään työehtosopimuksen mukaista keskituntiansiota.

Kuukausipalkkaisen henkilön vapautus toteutetaan kuukausipalkkaa vähentämättä.

4.2 Asema

Työsuhde

Luottamusmies, työsuojeluvaltuutettu, työsuojeluasiamies ja muut henkilöstön edustajat ovat työsuhteessaan työnantajaan samassa asemassa riippumatta siitä, hoitaako hän luottamustehtäviään oman työnsä ohella vai onko hänelle annettu osittain tai kokonaan vapautusta työnteosta. Hän on velvollinen noudattamaan yleisiä työehtoja, työaikoja ja työnjohdon määräyksiä sekä muita järjestysmääräyksiä.

Toimitilat

Työnantaja järjestää pääluottamusmiehelle ja työsuojeluvaltuutetulle tarkoituksenmukaisen paikan tehtävien edellyttämien tarvikkeiden säilyttämiseen. Työpaikan koon edellyttäessä erityistä toimitilaa, työnantaja järjestää tarkoituksenmukaisen tilan, jossa voidaan käydä tehtävien hoitamista varten välttämättömät keskustelut. Tehtävien hoitamista varten pääluottamusmiehellä ja työsuojeluvaltuutetulla on oikeus käyttää yrityksen tavanomaisia toimisto- yms. välineitä. Tavanomaisten toimistovälineiden käsitteen piiriin kuuluvat myös yrityksessä yleisesti käytössä olevat atk-laitteet ja niihin liittyvät ohjelmat sekä internet-yhteys (sähköposti). Käytännön järjestelyistä sovitaan paikallisesti.

Palkka- ja siirtosuoja

Luottamusmiehen tai työsuojeluvaltuutetun mahdollisuuksia kehittyä ja edetä ammatissaan ei saa heikentää ko. tehtävän takia. Häntä ei tätä tehtävää hoitaessaan tai sen tähden saa siirtää alemmpipalkkaiseen työhön kuin missä hän oli ao. tehtävään valituksi tullessaan. Häntä ei saa myöskään siirtää vähempiarvoiseen työhön, jos työnantaja voi tarjota hänelle muuta hänen ammattitaitoaan vastaavaa työtä. Jos pääluottamusmieheksi tai työsuojeluvaltuutetuksi valitun henkilön varsinainen työ vaikeuttaa luottamustehtävien hoitamista, on hänelle, ottaen huomioon työpaikan olosuhteet ja hänen ammattitaitonsa, järjestettävä muuta työtä. Tällainen järjestely ei saa aiheuttaa hänen ansionsa alentumista. Pääluottamusmiehen ja työsuojeluvaltuutetun ansiokehityksen tulee vastata yrityksessä tapahtuvaa ansiokehitystä.

Mikäli työsuojeluasiamies joudutaan tilapäisesti siirtämään työhön varsinaisen toimialueensa ulkopuolelle, on pyrittävä siihen, ettei siirtäminen kohtuuttomasti haittaa työsuojeluasiamiehen tehtävien hoitamista.

Liikkeen luovutus

Pääluottamusmiehen ja työsuojeluvaltuutetun asema jatkuu liikkeen luovutuksesta huolimatta sellaisenaan, jos luovutettu liike tai sen osa säilyttää itsenäisyytensä. Jos luovutettava liike tai sen osa menettää itsenäisyytensä, pääluottamusmiehellä ja työsuojeluvaltuutetulla on oikeus tämän sopimuksen kohdassa 4.3 sovittuun jälkisuojaan liikkeen luovutuksesta johtuneesta toimikauden päättymisestä lukien.

Ammattitaidon ylläpitäminen

Pääluottamusmiehen tai työsuojeluvaltuutetun luottamustehtävän päättymisen jälkeen tulee hänen ja työnantajan yhteisesti selvittää, edellyttääkö työntekijän ammattitaidon ylläpitäminen entiseen tai sitä vastaavaan työhön ammatillista koulutusta. Työnantaja järjestää selvityksen edellyttämää koulutusta. Koulutuksen sisältöä ratkaistaessa kiinnitetään huomiota työstä vapautukseen, toimikauden keston ja sinä aikana tapahtuneisiin työmenetelmien muutoksiin.

4.3

Työsuhdeturva

Taloudelliset ja tuotannolliset irtisanomisperusteet

Jos yrityksen työvoimaa irtisanoaan tai lomautetaan taloudellisista tai tuotannollisista syistä, ei pääluottamusmiestä tai työsuojeluvaltuutettua saa irtisanoa tai lomauttaa ellei tuotantoyksikön toimintaa keskeytetä kokonaan. Mikäli pääluottamusmiehen tai työsuojeluvaltuutetun kanssa yhteisesti todetaan, ettei hänelle voida tarjota hänen ammatiaan vastaavaa tai hänelle muutoin sopivaa työtä, voidaan tästä säännöstä kuitenkin poiketa.

Muu luottamusmies kuin pääluottamusmies voidaan irtisanoa tai lomauttaa työ-sopimuslain 7:10 §:n 2 momentin mukaisesti vain, kun työ kokonaan päättyy eikä työnantaja voi järjestää hänelle hänen ammatitaitoaan vastaavaa tai hänelle muutoin sopivaa työtä tai kouluttaa häntä muuhun työhön työ-sopimuslain 7:4 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Yksilösuoja

Luottamusmiehestä tai työsuojeluvaltuutetusta johtuvasta syystä ei häntä saa irtisanoa ilman työ-sopimuslain 7:10 §:n 1 momentin edellyttämää niiden työntekijöiden enemmistön suostumusta, joita hän edustaa.

Luottamusmiehen tai työsuojeluvaltuutetun työ-sopimusta ei saa purkaa tai käsitellä purkautuneena vastoin työ-sopimuslain 8:1- 3 §:n säännöksiä. Työ-sopimuksen purkaminen sillä perusteella, että hän on rikkonut järjestysmääräyksiä, ei ole mahdollista, ellei hän ole samalla toistuvasti tai olennaisesti sekä varoituksesta huolimatta jättänyt noudattamatta työvelvoitettaan.

Luottamusmiehen tai työsuojeluvaltuutetun työ-sopimuksen purkuperusteita arvioitaessa häntä ei saa asettaa huonompaan asemaan muihin työntekijöihin nähden.

Ehdokassuoja

Edellä olevia työsuhdeturvaa koskevia määräyksiä on sovellettava myös pääluottamusmiesehdokkaaseen, jonka ammattiosaston kokous on asettanut ja jonka asettamisesta ammattiosasto on kirjallisesti työnantajalle ilmoittanut, sekä työsuojeluvaltuutettuehdokkaaseen, jonka asettamisesta on kirjallisesti ilmoitettu työsuojelutoimikunnalle tai muulle sitä vastaavalle yhteistoimintaelimelle. Ehdokassuoja alkaa kuitenkin aikaisintaan kolme kuukautta ennen valittavana olevan pääluottamusmiehen tai työsuojeluvaltuutetun toimikauden alkua ja päättyy muun kuin vaalissa valituksi tulleen osalta vaalituloksen tultua todeksi.

Jälkisuoja

Työsuhteturvaa koskevia määräyksiä on sovellettava myös pääluottamusmiehenä tai työsuojeluvaltuutettuna toimineeseen työntekijään kuusi kuukautta hänen ko. tehtävänsä päättymisen jälkeen.

Korvaukset

Jos luottamusmiehen tai työsuojeluvaltuutetun työsopimus on lakkautettu tämän sopimuksen vastaisesti, työnantajan on suoritettava korvauksena hänelle vähintään 10 ja enintään 30 kuukauden palkka. Korvaus on määrättävä työsopimuslain 12:2 §:n 2 momentin perusteiden mukaan. Korvausta lisäävänä tekijänä on otettava huomioon se, että tämän sopimuksen oikeuksia on loukattu. Milloin tuotantoyksikössä tai vastaavassa toimintayksikössä säännöllisesti työskentelevien työntekijöiden ja toimihenkilöiden määrä on 20 tai vähemmän, edellä mainittu korvaus on työsuojeluvaltuutetun osalta vähintään neljä kuukauden palkka ja enintään työsopimuslain 12:2 §:n 1 momentin mukaan määräytyvä korvaus.

Korvaus tämän sopimuksen mukaan perusteettomasta lomautuksesta määräytyy työsopimuslain 12:1 §:n 1 momentin mukaisesti.

4.4

Varamiehet

Tämän luvun määräyksiä sovelletaan varapääluottamusmieheen ja työsuojeluvaltuutetun varamieheen sinä aikana, kun he tämän sopimuksen edellyttämän ilmoituksen mukaisesti toimivat sijaisina.

Jos työnantaja irtisanoo pääluottamusmiehen varamiehen työsopimuksen tai lomauttaa hänet silloin, kun hän ei toimi pääluottamusmiehen sijaisena taikka hänellä ei ole muutoinkaan luottamusmiehen asemaa, katsotaan irtisanomisen tai lomauttamisen johtuneen työntekijän luottamusmiestehtävästä, ellei työnantaja voi osoittaa toimenpiteen johtuneen muusta seikasta.

5 LUKU

TYÖNANTAJAN TIEDOTTAMISVELVOITTEET

Palkkatilasto- ja henkilöstötiedot

Ellei alakohtaisesti tai paikallisesti toisin sovita, on pääluottamusmiehellä oikeus tehtäviensä hoitoa varten saada ETL:n tilastoa vastaavat tiedot toimialueensa työntekijöiden ansiotasosta ja rakenteesta välittömästi palkkatilaston valmistuttua edellyttäen, että yrityksestä kerättävistä palkkatiedoista on alan tilaston ryhmitteilyt tehtävissä. Ansiotietoja, jotka koskevat kuutta henkilöä pienempiä työntekijäryhmiä, ei anneta.

Jos alalla tai työpaikalla ei ole edellä edellytetyn sisällöistä palkkatilastoa, on pääluottamusmiehelle annettavista palkkatiedoista sovittava erikseen.

Päälouottamusmiehellä on oikeus lisäksi saada kirjallisesti tieto toimialueensa työntekijöiden nimestä ja palkkaryhmästä tai vastaavasta sekä työsuhteen alkamisajasta, ellei alakohtaisesti tai paikallisesti toisin sovita. Tiedot annetaan kerran vuodessa silloin yritykseen työsuhteessa olevista työntekijöistä. Uusista työntekijöistä annetaan edellä mainitut tiedot joko kustakin erikseen välittömästi työsuhteen alettua tai ajanjaksoittain, kuitenkin ainakin neljännesvuosittain.

Päälouottamusmiehellä on oikeus perehtyä toimialueellaan yrityksessä kulloinkin voimassa oleviin työhinnottelujärjestelmiin ja eri palkkausmuodoissa käytettävien olosuhteellisten määräytymis- ja laskentasääntöihin. Päälouottamusmiehellä ja työsuojeluvaltuutetulla on oikeus saada tiedot toimialueellaan toimivista aliurakoitsijoista ja niiden palveluksessa työpaikalla olevasta työvoimasta.

Työaikakirjanpito

Päälouottamusmiehellä on oikeus perehtyä hätä- ja ylityöstä työaikalain (605/96) mukaisesti laadittuun luetteloon siten kuin siihen on työsuojeluvaltuutetulla lain mukaan oikeus.

Tietojen luottamuksellisuus

Päälouottamusmies saa edellä mainitut tiedot luottamuksellisina tehtäviensä hoitamista varten.

Säädökset

Työnantaja hankkii työsuojeluvaltuutetun, työsuojeluasiamiehen ja muiden työsuojelutoimintaelinten käyttöön näille kuuluvien tehtävien hoitamista varten tarpeelliset lait, asetukset ja muut työsuojelumääräykset.

Yritystä koskevat tiedot

Työnantajan tulee esittää henkilöstölle tai sen edustajille:

Yrityksen tilinpäätöksen vahvistamisen jälkeen siihen perustuva selvitys yrityksen taloudellisesta tilasta.

Vähintään kaksi kertaa tilivuoden aikana sellainen yhtenäinen selvitys yrityksen taloudellisesta tilasta, josta käyvät ilmi yrityksen tuotannon, työllisyyden, kannattavuuden ja kustannusrakenteen kehitysnäkymät.

Vuosittain henkilöstösuunnitelma, joka sisältää arviot henkilöstön määrässä, laadussa ja asemassa odotettavissa olevista muutoksista.

Viipymättä olennaiset muutokset edellä mainituissa tiedoissa.

Niissä yrityksissä, joissa henkilöstömäärä on säännöllisesti vähintään 30, annetaan yhteistoimintalain 3 luvun 10 §:n 1 momentin tarkoittamat yrityksen tilinpäätöstiedot henkilöstön edustajille pyydettyinä kirjallisena.

Tilinpäätöstietojen, yrityksen taloudellista tilaa koskevien selvitysten ja henkilöstösuunnitelmien esittämisen yhteydessä on tarkoituksenmukaista tiedottaa myös eri toimintayksikköjen toiminnallisesta tuloksesta, tuotannosta ja kehitysnäkymistä henkilöstölle tai sen edustajalle käyttäen apuna sitä selvittäviä tunnuslukuja.

Yrityksessä henkilöstöasioiden hoidossa noudatettavat yleiset periaatteet tai ohjeet sekä yrityksen toiminta- ja henkilöstöorganisaatio on saatettava työpaikalla henkilöstön tietoon.

Osapuolet suosittelevat, että edellä tarkoitettujen yrityksen taloutta koskevien tietojen yhteydessä selostetaan mahdollisuuksien mukaan myös toimialan yleisiä suhdanne- ja taloudellisia näkymiä.

Salassapitovelvollisuus

Milloin yrityksen työntekijät tai henkilöstön edustajat ovat tämän sopimuksen mukaisesti saaneet työnantajan liike- tai ammattisalaisuuksia koskevia tietoja, saadaan näitä tietoja käsitellä vain niiden työntekijöiden ja henkilöstön edustajien kesken, joita asia koskee, ellei työnantajan ja tiedonsaantiin oikeutettujen kesken muuta sovita. Ilmoittaessaan salassapitovelvollisuudesta työnantajan tulee yksilöidä, mitkä tiedot salassapitovelvollisuus käsittää ja mikä on tietojen salassapitoaika. Ennen kuin työnantaja ilmoittaa kysymyksessä olevan liike- tai ammattisalaisuuden, salassapidon perusteet selvitetään asianomaiselle työntekijälle tai henkilöstön edustajalle.

6 LUKU HENKILÖSTÖN KESKINÄINEN TIEDOTUSTOIMINTA JA KOKOUSTEN JÄRJESTÄMINEN

Työpaikalla sovellettavan työehtosopimuksen osapuolena olevan liiton rekisteröidyllä alayhdistyksellä ja sen työpaikalla olevalla osastolla tai työhuonekunnalla on oikeus järjestää työpaikalla tai muussa sovitussa tilassa kokouksia työmarkkina-asioissa tai työpaikan työsuhteita koskevista kysymyksistä siten kuin keskusjärjestöjen kesken tai alakohtaisesti tai työpaikalla vakiintuneen käytännön mukaisesti on sovittu.

Edellisessä kappaleessa mainitulla henkilöstön yhteenliittymällä on oikeus työajan ulkopuolella, joko ennen työajan alkamista, ruokatauolla tai työajan päättymisen jälkeen jakaa jäsenilleen kokousilmoituksiaan, työpaikan työsuhteisiin tai yleensä työmarkkinakysymyksiin liittyviä kirjallisia tiedonantoja, ruokalassa, pukusuojassa tai muussa työnantajan kanssa sovittavassa vastaavanlaisessa tilassa varsinaisen työpaikan, kuten tehdassalin tms. ulkopuolella. Tiedonannossa tulee olla merkittynä sen liikkeellepanija.

Mikäli työpaikalla ilmestyy henkilöstölle tarkoitettu tiedotuslehti, on edellä mainitulla henkilöstön yhteenliittymällä oikeus käyttää sitä edellä mainittujen kokousilmoitusten tai tiedonantojen julkaisemiseen tai julkaista ne työnantajan työntekijöiden käyttöön osoittamalla ilmoitustaululla. Ilmoitustaulun sisällöstä ja hoidosta vastaa ilmoittaja.

7 LUKU KOULUTUS

7.1 Ammatillinen koulutus

Työnantajan antaessa työntekijälle ammatillista koulutusta tai lähettäessä työntekijän hänen ammattiinsa liittyviin koulutustilaisuuksiin, korvataan koulutuksen aiheuttamat suoranaiset kustannukset ja säännöllisen työajan ansionmenetys keskituntiansion mukaan laskettuna, ellei ao. työehtosopimuksessa ole toisin sovittu. Jos koulutus tapahtuu kokonaan työajan ulkopuolella, korvataan siitä johtuvat suoranaiset kustannukset.

Se, että kysymyksessä on tämän pykälän mukainen koulutus, todetaan ennen koulutustilaisuuteen ilmoittautumista.

Suoranaisilla kustannuksilla tarkoitetaan matkakustannuksia, kurssimaksuja, kustannuksia kurssiohjelman mukaisesta opetusmateriaalista, internaattikurssien täysihoidtomaksua ja muiden kuin internaattikurssien osalta ao. työehtosopimuksen mukaan määräytyviä matkakustannusten korvauksia. Säännöllisen työajan ansionmenetys korvataan sekä kurssi- että matka-ajan osalta. Työajan ulkopuolella koulutukseen tai sen edellyttämiin matkoihin käytetystä ajasta ei korvausta suoriteta. Viikko- ja kuukausipalkkaisen henkilön palkkaa ei kurssin eikä sen vaatimien matkojen ajalta vähennetä.

7.2 Yhteinen koulutus

Työpaikan yhteistoimintaa edistävän koulutuksen järjestävät keskusjärjestöt tai niiden jäsenliitot yhteisesti, keskusjärjestöjen tai niiden jäsenliittojen yhteistoimintaelimet tai työnantaja- ja työntekijäpuoli yhteisesti työpaikalla tai muussa paikassa.

Osapuolet toteavat, että yhteinen koulutus yleensä tapahtuu tarkoituksenmukaisimmalla tavalla työpaikkakohtaisesti, jolloin paikalliset olosuhteet tulevat parhaiten huomioonotetuiksi.

Työsuojelun yhteistoiminnan peruskurssit ja työsuojeluyhteistyön kannalta tarpeelliset erikoiskurssit ovat tässä tarkoitettua yhteistä koulutusta. Peruskurssille voivat tämän sopimuksen edellytyksin osallistua työsuojelutoimikunnan jäsen, työsuojeluvaltuutettu, varavaltuutettu ja työsuojeluasiamies sekä erikoiskurssille työsuojeluvaltuutettu.

Koulutukseen osallistuvalla suoritetaan korvaus kuten 7.1 kohdassa on määrätty. Koulutukseen osallistumisesta sovitaan paikallisesti koulutuksen luonteesta riippuen kysymykseen tulevassa yhteistyöelimessä tai työnantajan ja luottamusmiehen kesken.

Yhteistä koulutusta koskevia määräyksiä sovelletaan myös osallistumisjärjestelmiä ja paikallista sopimista koskevaan koulutukseen. Koulutukseen osallistumisesta voidaan sopia myös työnantajan ja asianomaisen henkilön kesken. Osapuolet suosittelevat, että niiden ja jäsenliittojen koulutuslaitokset sekä jäsenliitot ryhtyvät yhteistyössä toimenpiteisiin osallistumisjärjestelmiä ja paikallista sopimista koskevan koulutustarjonnan järjestämiseksi. Osapuolten koulutustyöryhmä seuraa em. koulutustarjonnan toteutumista.

7.3

Ay-koulutus, työsuhteen säilyminen ja ilmoitusajat

SAK:n ja sen jäsenliittojen järjestämille kuukauden tai sitä lyhyemmän ajan kestäville kursseille annetaan työntekijöille tilaisuus osallistua työsuhteen katkeamatta, milloin se aiheuttamatta tuntuvaa haittaa tuotannolle tai yrityksen toiminnalle käy päinsä. Edellä mainittua haittaa arvioitaessa kiinnitetään huomiota työpaikan kokoon. Kielteisessä tapauksessa ilmoitetaan asianomaiselle henkilölle ja pääluottamusmiehelle viimeistään 10 päivää ennen kurssin alkua syy, jonka takia vapaan myöntäminen tuottaisi tuntuvaa haittaa. Tällöin olisi suotavaa yhteisesti pyrkiä selvittämään muu mahdollinen ajankohta, jolloin kurssille osallistumiselle ei olisi estettä.

Ilmoitus aikomuksesta lähteä kurssille on tehtävä mahdollisimman varhain. Milloin kurssi kestää enintään yhden viikon, on ilmoitus annettava vähintään kolme viikkoa ennen kurssin alkua sekä milloin on kysymys pitemmästä kurssista, vähintään kuusi viikkoa ennen.

Ennen kuin henkilö osallistuu edellä tarkoitettuun koulutustilaisuuteen, on osallistumisen aiheuttamista toimenpiteistä sovittava työnantajan kanssa sekä nimenomaisesti etukäteen todettava, onko kyseessä sellainen koulutustilaisuus, josta työnantaja suorittaa työntekijälle korvauksia tämän sopimuksen mukaisesti. Samalla on todettava, mikä on näiden korvausten laajuus.

7.4 Korvaukset

Kurssilta, joka järjestetään SAK:n tai sen jäsenliiton koulutuslaitoksissa tai erityisestä syystä muualla ja jonka koulutustyöryhmä on hyväksynyt, työnantaja on velvollinen maksamaan luottamusmiehelle, varapääluottamusmiehelle, työsuojeluvaltuutetulle -varavaltuutetulle, työsuojelutoimikunnan jäsenelle ja työsuojeluasiamiehelle heidän tehtäviensä edellyttämän koulutuksen osalta korvauksen ansionmenetyksestä, edellä mainituille luottamusmiehille enintään kuukauden ajalta ja työsuojeluluottamustehtävissä oleville enintään kahden viikon ajalta.

Edellä mainitun lisäksi ansionmenetyks korvataan enintään kuukauden ajalta työsuojeluvaltuutetulle yrityksissä, joissa työsuojeluvaltuutetun edustamien työntekijöiden määrä vähintään on 40 (voimaantulo 1.1.2004).

Samoin maksetaan korvaus edellä mainituissa koulutuslaitoksissa järjestettyjen luottamusmiestoimintaan liittyvien koulutustilaisuuksien osalta ammattiosaston puheenjohtajalle enintään kuukauden ajalta, mikäli hän työskentelee yrityksessä, jossa on vähintään 100 asianomaisen alan työntekijää ja hänen johtamassaan ammattiosastossa on vähintään 50 jäsentä.

Lisäksi maksetaan edellisessä kappaleessa tarkoitetuista työntekijöistä kultakin sellaiselta kurssipäivältä, jolta ansionmenetyksen korvausta suoritetaan, kurssista sen järjestäjälle aiheutuvien ruokailukustannusten korvaukseksi keskusjärjestöjen välillä sovittu ateriakorvaus.

Edellä tässä kohdassa tarkoitettuja korvauksia työnantaja on velvollinen maksamaan samalle henkilölle vain kerran samasta tai sisällöltään vastaavasta koulutustilaisuudesta.

7.5 Sosiaaliset edut

Osallistuminen sopimuksessa tarkoitettuun ay-koulutustilaisuuteen ei yhden kuukauden rajaan asti aiheuta vuosiloma-, eläke- tai muiden niihin verrattavien etuuksien vähenemistä.

8 LUKU ULKOPUOLISEN TYÖVOIMAN KÄYTTÖ

8.1 Yleistä

Ulkopuolisen työvoiman käyttöä tapahtuu yritysten piirissä kahdessa muodossa. Se perustuu toisaalta kahden itsenäisen yrittäjän väliseen kauppa-, hankinta-, urakka-, vuokraus-, toimeksianto-, työnteko-, jne. sopimukseen, jolloin tarvittavan työn tekee ulkopuolinen yrittäjä ilman, että toisella sopijapuolella on mitään tekemistä työsuoritukseen nähden. Käytännössä tällaiseen sopimukseen perustuvaa toimintaa nimitetään yleensä alihankinnaksi tai aliurakoinniksi.

Toisaalta vieraan työvoiman käyttö perustuu ns. työvoiman vuokraukseen, jolloin työvoimaa hankkivien liikkeiden toimittamat lainamiehet (vuokramies), tekevät työtä toiselle työnantajalle tämän johdon ja valvonnan alaisena.

Edellä ensimmäisessä kappaleessa mainittuja tilanteita kutsutaan jäljempänä alihankinnaksi ja edellä toisessa kappaleessa mainittuja tilanteita kutsutaan jäljempänä vuokratyövoimaksi.

Alihankintaa tai työvoiman vuokrausta koskeviin sopimuksiin otetaan ehto, jossa alihankkija tai työvoimaa vuokraava yritys sitoutuu noudattamaan alansa yleistä työehtosopimusta sekä työ- ja sosiaalilainsäädäntöä.

8.2 Alihankinta

Jos alihankinnan vuoksi yrityksen työvoimaa poikkeuksellisesti joudutaan vähentämään, on yrityksen pyrittävä sijoittamaan ko. työntekijät yrityksen muihin tehtäviin ja ellei se ole mahdollista, kehotettava alihankkijaa, jos tämä tarvitsee työvoimaa, ottamaan vapautuneet alihankintatyöhön sopivat työntekijät työhönsä entisin palkkaeduin.

Työsopimukselle ei saa antaa sellaista muotoa, jonka mukaan kysymyksessä olisi itsenäisten yrittäjien välinen urakkasopimus silloin kun kyseessä itse asiassa on työsopimus.

8.3 Vuokratyövoima

Yritysten on rajoitettava vuokratyövoiman käyttö vain työhuippujen tasaamiseen tai muutoin sellaisiin ajallisesti taikka laadullisesti rajoitettuihin tehtäviin, joita työn kiireellisyyden, rajoitetun kestoajan, ammattitaitovaatimusten, erikoisvälineiden tai muiden vastaavien syiden vuoksi ei voida teettää omilla työntekijöillä.

Työvoiman vuokraus on epätervettä, jos eri työvoimaa hankkivien yritysten toimitamat vuokratyöntekijät työskentelevät yrityksen normaalissa työssä sen vakinaisten työntekijöiden rinnalla ja saman työnjohdon alaisen pidemmän ajan.

Vuokratyövoimaa käyttävien yritysten tulee pyydettäessä selvittää pääluottamusmiehelle tällaisten työntekijöiden työskentelyyn liittyvät kysymykset.

9 LUKU SOPIMUKSEN SITOVUUS

Tämä sopimus on voimassa toistaiseksi kuuden kuukauden irtisanomisajalla.

ELINTARVIKETEOLLISUUSLIITTO ry

SUOMEN ELINTARVIKETYÖLÄISTEN LIITTO SEL ry

TYÖSUOJELUVALTUUTETUN AJANKÄYTÖN LASKEMINEN

Kaava

Työsuojeluvaltuutetun edustamien työntekijöiden lukumäärä x toimialakohtainen kerroin = aika tunteina/4 viikkoa

Toimiala- kohtainen kerroin

1.4.1986 lähtien

Toimiala

0.261	Teurastamo, lihanleikkaus
0.208	Virvoitusjuomien valmistus
0.201	Meijeri ja muu maidonjalostus
0.193	Lihanjalostus, öljyjen ja rasvojen valmistus, myllytuotteiden valmistus, juomien (paitsi virvoitusjuomien) valmistus, kalatuotteiden valmistus, sokerin valmistus
0.179	Kasvisten, hedelmien, leipomotuotteiden, suklaan ja makeisten sekä muu elintarvikkeiden valmistus, rehujen valmistus
0.164	Lääkevalmisteiden tuotanto
0.156	Tupakkatuotteiden valmistus
0.112	Konttori- ja toimistotyöt

160 tuntia tai yli oikeuttaa yhteen täysin vapaaseen työsuojeluvaltuutettuun

Jos työsuojeluvaltuutettu edustaa useammilla toimialaluokituksen eri Toimialoilla työskenteleviä työntekijöitä, määräytyy hänen ajankäyttönsä kerroin Toimialoittain laskettujen kertoimien työntekijämäärillä painotetun keskiarvon mukaisesti. Mikäli laskelmien lopputuloksessa on tunnin kymmenesosa, on se Pyöristettävä lähinnä ylempään täyteen tuntiin. Vapautus on kuitenkin vähintään Neljä tuntia neljän perättäisen viikon aikana

ELINTARVIKETEOLLISUUSLIITTO ry
SUOMEN ELINTARVIKETYÖLÄISTEN LIITTO SEL ry

LOMAPALKKASOPIMUS 2005

Liitot ovat vuosilomalain (162/2005) 30 §:n nojalla tehneet vuosilomapalkan ja loman korvauksen laskemisesta seuraavan työehtosopimuksen

1 § Soveltamisala

Tätä sopimusta sovelletaan Elintarviketeollisuusliiton jäsenyritysten palveluksessa oleviin vuosilomalain 11 §:ssä tarkoitettuihin työntekijöihin.

Yrityksessä, joka liittyy ETL:n jäseneksi kesken lomanmääräytymisvuotta, tulee sopimus voimaan liittymistä seuraavan lomanmääräytymisvuoden alusta.

2 § Vuosilomapalkka ja lomakorvaus

1. Työntekijäin vuosilomapalkan ja lomakorvauksen laskentaperusteena on keskituntiansio, joka saadaan siten, että lomanmääräytymisvuonna työssäolon ajalta työntekijälle maksettu tai maksettavaksi erääntynyt palkka, hätätyöstä ja lain tai sopimuksen mukaisesta ylityöstä peruspalkan lisäksi maksettavaa korotusta lukuun ottamatta, jaetaan vastaavien työtuntien lukumäärällä.

2. Työntekijän vuosilomapalkka ja lomakorvaus saadaan kertomalla hänen 1-kohdassa tarkoitettu keskituntiansionsa vuosilomalain 5 ja 6 §:n 1 momentissa tarkoitettujen lomapäivien lukumäärän perusteella määräytyvällä seuraavasta taulukosta ilmenevällä kertoimella:

lomapäivien lukumäärä	kerroin
2	16,0
3	23,5
4	31,0
5	37,8
6	44,5
7	51,1
8	57,6
9	64,8
10	72,0
11	79,2
12	86,4
13	94,0
14	101,6
15	108,8
16	116,0
17	123,6
18	131,2
19	138,8
20	146,4

21	154,4
22	162,4
23	170,0
24	177,6
25	185,2
26	192,8
27	200,0
28	207,2
29	214,8
30	222,4

Jos lomapäivien lukumäärä on suurempi kuin 30, korotetaan kerrointa luvulla 7,2 lomapäivää kohden.

Mikäli lomanmääräytymisvuoden aikana säännöllinen vuorokautinen työaika on ollut lyhyempi kuin 8 tuntia, lasketaan vuosilomapalkka ja lomakorvaus kuitenkin kertomalla vastaavasti keskituntiansio luvulla, joka saadaan, kun edellä olevat kertoimet kerrotaan viikon säännöllisten työtuntien lukumäärän ja luvun 40 osamäärällä.

3 § Vuosilomapalkka ja lomakorvaus eräissä tapauksissa

Poiketen siitä, mitä 2 §:ssä on säädetty, yrityksissä, joissa vuosilomapalkan laskenta on perustunut keskimääräisen päivämäärän -järjestelmään, voidaan edelleen noudattaa vuosilomapalkan ja -korvauksen laskennassa vuosilomalain määräyksiä kuitenkin siten, että vuosilomalain 11 §:n 1 momentissa säädettyjen kertoimien sijasta sovelletaan seuraavia kertoimia:

lomapäivien lukumäärä	kerroin
2	2,0
3	2,9
4	3,9
5	4,7
6	5,6
7	6,3
8	7,2
9	8,1
10	9,0
11	9,9
12	10,8
13	11,8
14	12,7
15	13,6
16	14,5
17	15,5
18	16,4
19	17,4
20	18,3
21	19,3
22	20,3

23	21,3
24	22,2
25	23,2
26	24,1
27	25,0
28	25,9
29	26,9
30	27,8

Jos lomapäivien lukumäärä on suurempi kuin 30, korotetaan kerrointa luvulla 0,9 lomapäivää kohden.

4 § Työssäolon veroinen aika

Vuosiloman pituutta määrättäessä työssäolon veroiseksi luetaan aika, joksi työntekijälle on annettu vapautusta työstä Suomen Elintarviketyöläisten Liiton liittokokoukseen tai liittovaltuustoon taikka liittohallituksen kokoukseen osallistumista varten. Samoin pidetään työssäolon veroisena myös aikaa, joksi vapautusta on annettu Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestön edustajakokoukseen tai valtuuston kokoukseen osallistumista varten. Työntekijän tulee vapautusta pyytäessään esittää selvitys kokoukseen osallistumiseen tarvitsemastaan ajasta.

5 § Voimaantulo

Tällä sopimuksella kumotaan Elintarviketeollisuuden Työnantajaliitto ETTL r.y.:n ja Suomen Elintarviketyöläisten Liitto SEL r.y.:n 21. päivänä toukokuuta 1991 tekemä lomapalkkasopimus.

Tämä sopimus tulee voimaan 1. päivänä huhtikuuta 2005 siten, että sopimusta sovelletaan voimassaoloajalta ansaittuun vuosilomaan, lomapalkkaan ja lomakorvaukseen.

Helsingissä 31 päivänä maaliskuuta 2005

ELINTARVIKETEOLLISUUSLIITTO ry

SUOMEN ELINTARVIKETYÖLÄISTEN LIITTO SEL ry

Suositus päihdeongelmien ennaltaehkäisystä, päihdeasioiden käsittelystä ja hoitoonohjauksesta työpaikoilla.

SUOSITUS PÄIHDEONGELMIEN ENNALTAEHKÄISYSTÄ, PÄIHDEASIOIDEN KÄSITTELYSTÄ JA HOITOONOHJAUKSESTA TYÖPAIKOILLA

Työmarkkinajärjestöt ovat antaneet 1970-luvulla suosituksia alkoholin ja huumeiden haittatekijöiden vähentämiseksi työelämässä. Tällä suosituksella nämä uudistetaan vastaamaan nykyisiä työelämän tarpeita. Tässä suosituksessa käsitteisiin työntekijä, työsopimus ja työehtosopimus sisältyvät myös vastaavat julkisen sektorin palveluksessa olevat virkamiehet, viranhaltijat ja virkaehtosopimukset

Tavoitteena on päihteetön työpaikka parantamalla ja selkeyttämällä päihdeongelmien käsittelyä ja hoitoa työpaikoilla. Työpaikkoja kannustetaan yhteisesti luomaan ja vahvistamaan omia päihteiden käytön ehkäisyyn ja käyttöön liittyviä toimintatapoja. Erityisesti korostetaan ennaltaehkäisevää toimintaa eli puuttumista päihteiden käyttöön mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Suosituksen tarkoituksena on kiinnittää huomiota päihteiden käytön haitallisuuteen työelämässä sekä tuoda esiin asioita ja ratkaisumalleja, jotka voisivat olla apuna työpaikkakohtaisia toimintatapoja luotaessa. Keskusjärjestöt suosittelevat työpaikoille päihdeongelmien ennaltaehkäisyä, päihdeasioiden käsittelyä ja hoitoonohjausta sisältävän toimintamallin tekemistä.

1. ENNALTA EHKÄISEVÄ TOIMINTA

Ennalta ehkäisevä toiminta tukee työpaikoilla yhteisesti tehtävää työturvallisuustyötä. Tässä keskeistä on tiedottaminen ja koulutus päihdeasioissa sekä ongelmakäyttöön puuttuminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Tiedottaminen ja koulutus koskevat alkoholin käytön haittoja, käytön ja ongelmien tunnistamista, käyttöön puuttumista sekä hoitoonohjausmahdollisuuksia.

Tiedottaminen ja koulutus

Tiedottamisella ja henkilöstön kouluttamisella pyritään:

- antamaan tietoa päihteiden väärinkäytön aiheuttamista ongelmista ja haittavaikutuksista työelämässä
- vaikuttamaan asenteisiin päihteiden väärinkäytön ja siihen liittyvien ongelmien tunnistamiseksi ja käsittelemiseksi avoimesti ja rakentavasti
- madaltamaan puuttumis- ja puheeksiottamiskynnystä
- edistämään työpaikan yhteisten toimintatapojen (päihdepolitiikan) tunnetuksi tekemistä ja niihin sitoutumista
- edistämään välitöntä ja varhaista väärinkäyttötapauksiin puuttumista
- edistämään päihdeongelmaisen ohjaamista hoitoon.

Koulutus tulisi kohdistaa koko henkilöstöön, sekä esimiehiin että työntekijöihin myös työterveyshuollon asiantuntemusta hyödyntäen.

Työyhteisö

Työyhteisön tulee jokapäiväisissä toimissaan sitoutua päihteettömään työkuulttuuriin. Jokainen, niin esimies kuin työntekijä, voi toimia hyvänä esimerkkinä päihteettömyyden edistämiseksi työpaikoilla. Työpaikoilla voi olla myös päihdeongelmiin perehtynyt yhdyshenkilö. Päihteiden käytön piilohyväksyntää, salailua ja vähättelyä ei tule sallia työpaikoilla. Asiallinen ja rakentava ongelmiin ja rikkomuksiin puuttuminen voivat monesti estää päihdeongelman pahenemisen.

Työterveyshuolto

Työterveyshuollolla on lakiin perustuva ennalta ehkäisevän toiminnan tehtävä. Terveystarkastusten ja sairaanhoidon yhteydessä yksilöohjauksessa ja neuvonnassa terveydenhuollon ammattilaisilla on hyvät mahdollisuudet vaikuttaa terveiden elintapojen ja päihteettömyyden edistämiseen. Päihdeongelman varhaiseen havaitsemiseen on kehitetty toimivia malleja.

2. PÄIHDEASIAN KÄSITTELY

Tilanteen tunnistaminen

Päihteiden käytöstä aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi ja hoitamiseksi väärinkäytön tunnistaminen on välttämätöntä. Väärinkäyttö voi ilmetä eri tavoin ja sen tunnusmerkkejä voivat olla esimerkiksi:

- toistuvat myöhästelyt, ennenaikaiset poistumiset työpaikalta tai muut työaikojen noudattamatta jättämiset
- satunnaiset ja äkilliset työstä poissaolot
- toistuvat, yllättävät oma-aloitteiset työvuorojen vaihdot
- töihin tulo tai työssä oleminen krapulassa
- työtehon heikkeneminen, töiden laiminlyönnit ja toistuvat virhesuoritukset
- sairauslomatodistukset eri lääkäreiltä
- esimiesten välttely
- toistuvat tapaturmat
- rattijuopumus
- rokulipäivät

Päihteiden väärinkäyttö voi tulla esiin myös työterveyshuollossa terveystarkastusten ja sairaanhoidon yhteydessä.

Tilanteeseen puuttuminen

Päihteiden käyttö työpaikalla tai työssäolo päihteiden vaikutuksen alaisena on työsuhteesta johtuvien velvoitteiden vakava rikkomus ja selvä merkki ongelmasta, johon tulee puuttua. Ongelmaan puuttuttaessa on kuitenkin huolehdittava asian hienovaraisesta hoitamisesta.

Puheeksi ottaminen voi tapahtua esimiehen, työterveyshuollon tai työtoverin aloitteesta.

Päihdeongelman kanssa käydyn keskustelun perusteella tehdään suunnitelma jatkotoimenpiteistä ja arvioidaan mahdollinen hoidon tarve. Työterveyshuollon tulee olla mukana suunnitelman tekemisessä, hoidon tarpeen arvioinnissa sekä toimenpiteiden vaikutusten seurannassa

Esimiehen rooli ja tehtävät

Mikäli henkilön käyttäytymisessä tai työsuorituksissa havaitaan viitteitä päihdeongelmasta, esimiehen tulee keskustella työntekijän kanssa työpaikan toimintatavoista ja vaatimuksista sekä mahdollisista seuraamuksista.

Epäilllessään työntekijän olevan alkoholin vaikutuksen alaisena työnantajan on arvioitava tilanne tapauskohtaisesti. Erilaisissa testauksissa tulee kuitenkin noudattaa voimassa olevia säännöksiä ja määräyksiä. Huumausaineiden testaamisesta on säädetty laissa yksityisyyden suojasta työelämässä.

Jos on epäselvää, onko työsuorituksen ongelmien taustalla päihdeongelma vai sairaus, voidaan asianomainen työntekijä ohjata omaan työterveyshuoltoon työkykyarviota ja hoidon tarpeen arviointia varten.

Työtovereiden rooli ja tehtävät

Jokaisen työtoverin velvollisuus on neuvoa ja kannustaa päihdeongelmaista hakemaan apua esimerkiksi ottamalla yhteyttä työterveyshuoltoon tai muuhun ammattihenkilöön. Mikäli työpaikalla on nimetty päihdeyhdyshenkilö, työtoveri voi myös pyytää häntä keskustelemaan asianomaisen työntekijän kanssa. Ongelman piilottelua ja salaamista ei tule hyväksyä esimerkiksi huolehtimalla ongelmaisen työntekijän laiminlyömistä työtehtävistä.

Hoidon onnistumisen kannalta on tärkeää, että hoidossa oleva ja hoidosta palaava työtoveri hyväksytään työyhteisöön tasavertaisena. Näin tuetaan hänen selviytymistään ja toipumistaan.

Työterveyshuollon rooli ja tehtävät

Työterveyshuoltohenkilöstön tehtävänä on arvioida alkoholin ja muiden päihteiden ongelmallinen käyttö kaikissa potilaskontakteissa, puuttua tarvittaessa asiaan aktiivisesti ja antaa tietoa ja tukea.

Mikäli työterveyshuolto toteaa päihdeongelman, työterveyshuollon tehtävänä on kertoa päihdeongelmalliselle hoitomahdollisuuksista ja ohjata hänet asianmukaiseen hoitoon. Tilanteissa, joissa on aiheutta epäillä päihtyneenä olemista työpaikalla ja tästä aiheutuu vaaraa, työterveyshuollon tulee ottaa yhteyttä työpaikkaan ja tiedustella asianomaisen työntekijän työssä selviytymistä ja tarvittaessa ehdottaa toimenpiteitä työntekijän hoitoon ohjaamiseksi. Muissa tilanteissa työterveyshuoltoa sitoo vaitiolovelvollisuus.

Työterveyshuollon tehtävänä on esimiehen pyynnöstä tehdä työkykyarvio ja arvioida hoidon tarve sekä osallistua hoitoonohjauksen, hoidon toteuttamiseen ja seurantaan.

Yhteistoiminta ja henkilöstön edustajat

Työpaikalla noudatettavat päihdeasioiden käsittelyä, hoitoonohjausta ja työterveyshuollon roolia päihdeasioissa koskevat periaatteet käsitellään työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain (44/2006) tarkoittamassa yhteistoiminnassa. Yhteistyössä keskeisiä ovat myös työsuojeluvaltuutetut ja luottamusmiehet.

Yksittäistä tapausta käsitellessään työnantajalla on päihdeongelmaisen suostumuksella oikeus ilmoittaa asiasta henkilöstön edustajalle. Työntekijän pyynnöstä henkilöstön edustajalla on oikeus olla läsnä, kun asiaa käsitellään työnantajan kanssa.

3. HOITON OHJAUS

Hoitoon hakeutuminen

Päihdeongelman omaehtoinen tunnistaminen ja hoitoon hakeutuminen edistävät hoidon tuloksellisuutta. Työyhteisön jäsenten, työtovereiden ja esimiesten tulee kannustaa päihdeongelmaista hakeutumaan hoitoon. Ensisijaisena tavoitteena on kannustaa oma-aloitteeseen ja vapaaehtoiseen hoitoon hakeutumiseen.

Hoitoon hakeutuminen voi tapahtua:

- ongelmaisen omasta tai hänen perheensä aloitteesta
- työtovereiden tai työpaikan yhteyshenkilön aloitteesta
- esimiehen/ työnantajan aloitteesta
- työterveyshenkilöstön aloitteesta

Hoitoon hakeutumista ja hoitoon ohjausta varten työpaikalla tulee olla tieto käytettävissä olevista hoitopaikoista ja -muodoista. Jos työpaikalla on päihdeyhdyshenkilö, hän voi huolehtia myös hoitoon ohjaamisen käytännön järjestelyistä.

Hoidon tavoitteena on päihdeongelmasta parantuminen, terveyden ja työkyvyn säilyttäminen, mahdollisimman hyvän terveydellisen ja sosiaalisen tilan saavuttaminen, työssä käynnin vakiintuminen, epäasiallisten poissaolojen väheneminen ja omien sekä myös perheasioiden kuntoon saaminen.

Hoitoonohjauksen ja hoidon toteutus

Mikäli päihdeongelmainen ei oma-aloitteisesti hakeudu hoitoon, työpaikalla tulee ryhtyä toimenpiteisiin päihdeongelmaisen hoitoonohjauksessa. Tällöin tulee sopia työterveyshuollon roolista, hoidon edistymisen seurannasta ja raportoinnista. Hoitoon ohjaaminen voi tapahtua myös työterveyshuollon aloitteesta.

Mikäli hoitoonohjaus on tapahtunut työnantajan aloitteesta, hoitoonohjauksesta olisi hyvä tehdä ko. osapuolille jaettava kirjallinen hoitoonohjaussopimus, jossa todetaan hoitopaikka, hoitoaika ja seurantatavat.

Hoitoonohjaussopimuksella, hoitoon suostumisella ja tuloksellisella hoidolla tähdätään työsuhteen jatkumiseen.

Parantumisen ja työssä jatkamisen turvaamiseksi hoitoon ohjattavalle pyritään löytämään sopiva ja riittävä hoitomuoto. Käytännön järjestelyihin osallistuu työterveyshenkilöstön ja/tai päihdeyhteyshenkilön ohella myös työnantajan edustaja, joka tekee päätökset työstä poissaolo- oikeudesta ja sairausajan palkan maksamisesta, mikäli hoito joudutaan toteuttamaan työaikana. Lähtökohtaisesti hoidossa käynti tapahtuu työajan ulkopuolella.

Toimeentuloturva ja kustannusten korvaaminen

Päihtymyksestä johtuva työstä poissaolo on työaikakirjanpidon kannalta luvaton poissaolo, jolta ajalta työnantaja ei ole velvollinen maksamaan palkkaa. Tämä koskee sekä omaehtoista poissaoloa että tilannetta, jossa työnantaja on poistanut päihtyneen työpaikalta.

Mahdollisesta osallistumisesta näiden maksamiseen sekä palkan maksusta työstä poissaoloajalta hoidon tai muun toimenpiteen takia päättää työnantaja harkintansa mukaan. Lähtökohtaisesti päihdeongelman hoidosta aiheutuvat kustannukset maksaa hoidettava itse.

Työpaikalla tulisi olla tiedot mahdollisen muun toimeentuloturvan hakemisesta sekä hoidosta ja muista toimenpiteistä aiheutuneiden kustannusten korvauksista.

Luottamuksellisuus

Päihdeongelman henkilön hoitoonohjaukseen ja hoitoon liittyvät tiedot ovat luottamuksellisia. Niitä ei saa ilmaista sivullisille ilman asianomaisen lupaa.

Helsingissä 12. päivänä tammikuuta 2006

AKAVA

Kunnallinen työmarkkinalaitos KT

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK

Kirkon Työmarkkinalaitos KiT

Toimihenkilökeskusjärjestö STTK

Valtion Työmarkkinalaitos VTML

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Suomen Elintarviketyöläisten Liitto SEL ry:n ja Elintarviketeollisuusliitto ry:n välisen työriidan ratkaisemiseksi ja Suomen Elintarviketyöläisten Liitto SEL ry:n 11.5.2010 kello 00.00 alkavaksi ilmoittaman ja työ- ja elinkeinoministeriön päätöksellä 25.5.2010 kello 00.00 alkavaksi siirretyn elintarvikealaa koskevan työnseisauksen estämiseksi sekä elintarvikealoja koskevien työehtosopimusten uudistamiseksi teen seuraavan

s o v i n t o e h d o t u k s e n :

A. SOPIMUSKAUSI JA PALKANKOROTUKSET

1. Työehtosopimusten päättyminen

Suomen Elintarviketyöläisten Liitto SEL ry:n ja Elintarviketeollisuusliitto ry:n väliset, 5.4.2007 allekirjoitetut elintarvikealojen työehtosopimus, meijerityöntekijöitä koskeva työehtosopimus, liha-alan työehtosopimus, panimoiden ja virvoitusjuomatehtaiden työehtosopimus sekä leipomoiden työntekijöitä koskeva työehtosopimus päättyivät 31.3.2010.

2. Työehtosopimukset vuosille 2010 — 2014 uudistetaan seuraavasti:

2.1. Sopimuskausi

Tämän sovintoehdotuksen hyväksymisestä 31.3.2014 saakka.

2.2. Palkankorotukset vuonna 2010

Yleiskorotus 1.6.2010

Palkkoja korotetaan 1.6.2010 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta yleiskorotuksella, jonka suuruus on 0,9 prosenttia.

Yleiskorotus 1.10.2010

Palkkoja korotetaan 1.10.2010 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta yleiskorotuksella, jonka suuruus on 0,6 prosenttia kuitenkin siten, että leipomoalalla yleiskorotus on 20 euroa.

Taulukkopalkkakorotukset 1.6.2010 ja 1.10.2010 sekä 1.4.2011 ja 1.10.2011

Taulukkopalkkoja korotetaan yleiskorotuksen määrällä yleiskorotuksen ajankohdasta lukien kuitenkin siten, että leipomoalalla taulukkopalkkojen korotus 1.10.2010 on 0,8 prosenttia.

2.3. Palkankorotukset vuonna 2011

Yleiskorotus 1.4.2011:

Palkkoja korotetaan 1.4.2011 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta yleiskorotuksella, jonka suuruus määritellään 31.3.2011 mennessä seuraavasti. Yleiskorotuksen prosentti lasketaan seuraavien työehtosopimusten 28.2.2011 mennessä tiedossa olevien ja 1.7.2010 — 30.6.2011 aikana toteutettujen/toteutettavien yleiskorotusten vuosikustannusvaikutusten keskiarvona ottaen huomioon korotusajankohdat: teknologiateollisuuden työntekijöitä koskeva työehtosopimus (Metallityöväen Liitto ry ja Teknologiateollisuus ry), kemianteollisuuden työntekijöitä koskeva työehtosopimus (TEAM Teollisuusalojen ammattiliitto ry ja Kemianteollisuus ry), mekaanisen metsäteollisuuden työntekijöitä koskeva työehtosopimus (Puu- ja erityisalojen liitto ry, Metallityöväen Liitto ry, Sähköalojen ammattiliitto ry ja Metsäteollisuus ry) ja Tekstiili- ja vaatetusalan työntekijöitä koskeva sopimus (Kulutustavararyhmä ry ja TEAM teollisuusalojen ammattiliitto ry). Mikäli jonkun sopimusalan osalta neuvotteluratkaisu kyseessä olevalle ajalle puuttuu, jätetään se laskennan ulkopuolelle.

Mikäli liitot eivät pääse yksimielisyyteen yleiskorotuksen määrästä 31.3.2011 mennessä, asetetaan riitaa ratkaisemaan jommankumman osapuolen aloitteesta välityslautakunta, joka ratkaisee sitovasti asian. Molemmat osapuolet asettavat välityslautakuntaan kaksi jäsentä sekä kutsuvat puheenjohtajaksi valtakunnansovittelijan. Lautakunnan tulee antaa ratkaisu 15.4.2011 mennessä.

Yleiskorotus 1.10.2011

Palkkoja korotetaan 1.10.2011 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta yleiskorotuksella, jonka suuruus on 0,3 prosenttia.

2.4 Palkankorotukset vuonna 2012

Yleiskorotus 1.4.2012

Palkkoja korotetaan 1.4.2012 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta yleiskorotuksella, jonka suuruus määritellään 31.3.2012 mennessä seuraavasti. Yleiskorotuksen prosentti lasketaan seuraavien työehtosopimusten 28.2.2012 mennessä tiedossa olevien ja 1.7.2011 — 30.6.2012 aikana toteutettujen/toteutettavien yleiskorotusten vuosikustannusvaikutusten keskiarvona ottaen huomioon korotusajankohdat: teknologiateollisuuden työntekijöitä koskeva työehtosopimus (Metallityöväen Liitto ry ja Teknologiateollisuus ry), kemianteollisuuden työntekijöitä koskeva työehtosopimus (TEAM Teollisuusalojen ammattiliitto ry ja Kemianteollisuus ry), mekaanisen metsäteollisuuden työntekijöitä koskeva työehtosopimus (Puu- ja erityisalojen liitto ry, Metallityöväen Liitto ry, Sähköalojen ammattiliitto ry ja Metsäteollisuus ry) ja Tekstiili- ja vaatetusalan työntekijöitä koskeva sopimus (Kulutustavararyhmä ry ja TEAM teollisuusalojen ammattiliitto ry). Mikäli jonkun sopimusalan osalta neuvotteluratkaisu kyseessä olevalle ajalle puuttuu, jätetään se laskennan ulkopuolelle.

Mikäli liitot eivät pääse yksimielisyyteen yleiskorotuksen määrästä 31.3.2012 mennessä, asetetaan riitaa ratkaisemaan jommankumman osapuolen aloitteesta välityslautakunta, joka ratkaisee sitovasti asian. Molemmat osapuolet asettavat välityslautakuntaan kaksi jäsentä sekä kutsuvat puheenjohtajaksi valtakunnansovittelijan. Lautakunnan tulee antaa ratkaisu 15.4.2012 mennessä.

Yleiskorotus 1.10.2012

Palkkoja korotetaan 1.10.2012 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta yleiskorotuksella, jonka suuruus on 0,3 prosenttia.

2.5 Palkankorotukset vuonna 2013

Yleiskorotus 1.4.2013

Palkkoja korotetaan 1.4.2013 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta yleiskorotuksella kohdasta 2.4 ilmenevällä tavalla tarkastelujakson ollessa 1.7.2012–30.6.2013.

Mikäli liitot eivät pääse yksimielisyyteen yleiskorotuksen määrästä 31.3.2013 mennessä, asetetaan riitaa ratkaisemaan jommankumman osapuolen aloitteesta välityslautakunta, joka ratkaisee sitovasti asian. Molemmat osapuolet asettavat välityslautakuntaan kaksi jäsentä sekä kutsuvat puheenjohtajaksi valtakunnansovittelijan. Lautakunnan tulee antaa ratkaisu 15.4.2013 mennessä.

Yleiskorotus 1.10.2013

Palkkoja korotetaan 1.10.2013 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta yleiskorotuksella, jonka suuruus on 0,4 prosenttia.

2.6. Palvelusvuosilisä

Palvelusvuosilisiä korotetaan tuntipalkka-aloilla 1.6.2010 alkaen 6 %:lla. Palvelusvuosilisiä korotetaan tämän jälkeen yleiskorotusten määrillä. 1.1.2014 muodostetaan uusi 25 - 30 vuotta palvelusvuosiporras (4senttiä) ja uusi yli 30 vuotta palvelusvuosiporras (4 senttiä).

Leipomoiden ja meijereiden palvelusvuosilisiä korotetaan 1.6.2010 alkaen seuraavasti:

Vähintään vuoden	48 €
5 - 10 vuotta	70 €
10 - 15 vuotta	92 €
15 - 20 vuotta	115 €
20 - 25 vuotta	150 €
25 - 30 vuotta	160 €
yli 30 vuotta	175 €

Leipomoiden ja meijerien palvelusvuosilisiä korotetaan tämän jälkeen yleiskorotusten määrällä.

2.7. Pakkasvarastolisä

Pakkasvarastolisää korotetaan 1.6.2010 lukien 5 %:lla.

2.8. Leipomot lauantaityölisä

Leipomoiden työntekijöitä koskevan työehtosopimuksen 29 §:n mukaista lauantaityölisää korotetaan 1.6.2010 lukien 10 %:lla. Muissa työehtosopimuksen palkankorotusajankohdissa lisää korotetaan yleiskorotuksen määrällä.

2.9. Leipomot tutkintolisä

Leipomoiden työntekijöitä koskevan työehtosopimuksen 7 §:n pöytäkirjamerkin­nän 3 mukaisia tutkintolisää korotetaan 1.6.2010 lukien 5 euroa.

2.10. Pääluottamus­mies- ja työsuojelu­valtuutetun korvaukset

Pääluottamus­mies- ja työsuojelu­valtuutetun korvauksia korotetaan 1.6.2010 lukien 6 %:lla.

Työntekijöiden määrä	korvaus €/kk
10-20	59
21-50	83
51-100	88
101-200	96
201-300	106
301-380	118
381-420	127
421 tai yli	142

2.11. Paikkakuntakalleusluokitus

Kalleusluokka II poistuu 1.1.2014 lukien palkkataulukoista.

2.12. Työryhmät

2.12.1. Palkkaryhmittely ja palkkausjärjestelmä

Liitot asettavat yhteisen työryhmän, jonka tehtävänä on kartoittaa palkkaryhmittelyn kehittämistarpeet eri sopimusaloilla, ja ryhtyä tarpeen vaatiessa toimiin palkkaryhmittelyn kehittämiseksi palkkausjärjestelmäksi toimialojen tarpeista riippuen. Tavoitteena on selvittää etenkin osaamisen ja työn tuloksellisuuden painoarvon kasvattamista palkkauksessa. Meijeriteollisuudessa on erityisesti kiinnitettävä huomiota palvelusvuosilisen toimivuuteen. Palvelusvuosilisen toimivuutta tarkasteltaessa on myös otettava huomioon meijeriteollisuuden muut ammattiryhmät.

Työryhmän on tehtävä esityksensä liitoille 30.9.2012 mennessä.

2.12.2. Ulkopuolisen työvoiman käyttö

Vuokratyödirektiivi tulee yhteen sovittua kansallisiin lakeihin ja sopimukseen 5.12.2011 mennessä. Vuokratyövoiman käyttöön liittyvät käytännöt tulevat tämän johdosta muuttumaan. Työryhmän tehtävänä on selvittää, mitä yhteisiä toimia liitoilta vaaditaan direktiivin tullessa voimaan.

Selvityksessä tulee ottaa huomioon riittävän monipuolisesti eri vaihtoehdot direktiivin vaikutuksista ja arvioida sen perusteella, mitä mahdollisia muutoksia se työehtosopimusten ulkopuolisen työvoiman käyttöä koskeviin sopimusmääräyksiin aiheuttaa.

Tämän lisäksi työryhmä tarkastelee ja selvittää vuokratyövoiman käyttöä tilanteissa, jolloin yritykset vähentävät työvoimaa.

Työryhmän on annettava selvityksensä toimenpiteistä liitoille vuoden 31.5.2011 mennessä.

2.12.3. Liha-alan työryhmä

Liitot perustavat yhdessä työehtosopimuskaudeksi työryhmän, jonka tehtävänä on käsitellä osittaiseen viikonlopputyöhön liittyviä kysymyksiä sekä palkkaryhmittelyn soveltamiseen liittyviä kysymyksiä. Työryhmällä on oikeus tehdä sen tehtäväkenttään liittyviä päätöksiä.

Työryhmän muodostavat Elintarviketeollisuusliitto ry (2 jäsentä) ja Suomen Elintarviketyöläisten Liitto SEL ry (2 jäsentä) sekä Elintarviketeollisuusliitto ry:n jäsenyrityksistä liha-alan kolme erikseen kutsuttavaa toimijaa siten, että jäsenyrityksistä työryhmän jäseniksi nimetään työnantajan edustaja ja pääluottamusmies.

3. Työehtosopimuksen voimassaolo

Työehtosopimus on voimassa 31.3.2014. Sopimuksen voimassaolo jatkuu tämän jälkeen vuoden kerrallaan, jollei sitä jommaltakummalta puolelta kirjallisesti irtisanota vähintään kuukautta ennen sopimuskauden päättymistä. Irtisanomisesta huolimatta työehtosopimuksen määräykset ovat voimassa, kunnes yhteisesti todetaan neuvottelujen uudesta sopimuksesta päättyneen tai toinen osapuoli kirjallisesti ilmoittaa katsovansa neuvottelut päättyneiksi.

B. TEKSTIMUUTOKSET

1. Kaikkia aloja koskevat tekstimuutokset

Isyysvapaan palkallisuus

Lisätään em. työehtosopimukseen äitiysvapaan palkka- ja adoptiota koskevaan pykälään viimeiseksi kohdaksi isyysvapaan palkallisuutta koskeva uusi kohta seuraavasti:

Edellä tässä pykälässä mainitun mukaisesti maksetaan työntekijälle palkka myös enintään 6 päivän pituisen kalenteriajanjaksoon sisältyviltä työpäiviltä työ-sopimuslain nojalla tulevan isyysvapaan alkamispäivästä lukien.

Ikäohjelma 50 vuotta täyttäneelle

Työnantajan on neuvoteltava 50 vuotta täyttäneen työntekijän kanssa, hänen niin halutessaan, keinoista, joilla edesautetaan työntekijän työssä jaksamista ja työuran pidentämistä. Neuvotteluissa on pyrittävä löytämään osapuolten kannalta tarkoituksenmukainen ratkaisu, jossa mahdollisuuksien mukaan pyritään turvaamaan myös työntekijän ansiotaso.

Varapääluottamusmies

Jos työnantaja irtisanoo pääluottamusmiehen varamiehen työsopimuksen tai lomauttaa hänet silloin, kun hän ei toimi pääluottamusmiehen sijaisena taikka hänellä ei ole muutoinkaan luottamusmiehen asemaa, katsotaan irtisanomisen tai lomauttamisen johtuneen työntekijän luottamusmiestehtävästä, ellei työnantaja voi osoittaa toimenpiteen johtuneen muusta seikasta.

Kylmä- ja kuumatyöskentely

Työryhmän tehtävänä on kartoittaa kylmä- ja kuumatyöskentelyn kehittämistarpeet eri sopimusaloilla ja ryhtyä tarpeen vaatiessa toimiin kuuma- ja kylmätyöskentelyn kehittämiseksi toimialojen tarpeista riippuen. Työryhmän tavoitteena on löytää eri aloilla kuuma- ja kylmätyöskentelyyn liittyviä turvallisempia työmenetelmiä, välineistöä sekä kartoittaa tällaiseen työskentelyyn liittyviä riskitekijöitä.

Työryhmän on tehtävä esityksensä liitoille 30.9.2011 mennessä.

Palkanmaksu

Lisätään kaikkien alojen työehtosopimusten palkanmaksua koskevaan sopimusmääräykseen, että palkan laskenta voidaan suorittaa kerran kuussa. Tällöinkin palkka on maksettava kaksi kertaa kuussa.

Paikallisesti voidaan sopia, että palkan laskenta suoritetaan kerran kuussa, ja palkka maksetaan kaksi kertaa kuussa.

Sopimuksessa on sovittava palkanmaksupäivät sekä se, miten palkka jakautuu kummallekin maksupäivälle. Tällainen sopimus on tehtävä kirjallisena.

Työnantajan on kerran kuussa annettava palkkalaskelma, josta käy ilmi maksetun ja maksettavan palkan määräytymisen perusteet.

Virhe palkanmaksussa on oikaistava mahdollisimman pian ja viimeistään seuraavan palkanmaksun yhteydessä.

2. LEIPOMOIDEN TYÖNTEKIJÖITÄ KOSKEVA TYÖEHTOSOPIMUS

Lisätään 31 §:ään uusi pöytäkirjamerkintä ja kaksi esimerkkiä:

Pöytäkirjamerkintä

A-kohdan neljännen kappaleen määräystä ylityön korvaamisesta sovelletaan ai-noastaan tilanteissa, joissa työntekijä tekee ensin säännöllisen työaikansa mukaisen työvuoron kokonaan ja sen päätyttyä keskeytyksettä jatkaa työtään ylityönä ja tämä ylityö jatkuu vuorokauden vaihteen yli.

Esimerkki 1. Työntekijän säännöllinen työvuoro alkaa klo 15.00 ja jatkuu klo 23.00 saakka. Työntekijä tekee tämän jälkeen kaksi tuntia ylityötä klo 01.00 saakka. Työntekijälle syntyy tällöin kaksi tuntia vuorokautista ylityötä. Työntekijän seuraava säännöllinen työvuoro alkaa seuraavana iltana klo 21.00 ja jatkuu seuraavaan aamuun klo 5.00:een. Tämä jälkimmäinen työvuoro on työntekijän säännöllistä työaikaa, jota ei katsota ylityöksi.

Esimerkki 2. Työntekijän säännöllinen työvuoro alkaa keskiviikkona klo 22.00 ja jatkuu torstaiaamuun klo 6.00 saakka. Työntekijän seuraava säännöllinen työvuoro alkaa klo 21.00 torstai-iltana. Torstai vuorokauden puolelle tulee tällöin yhdeksän työtuntia. (Vuorokauden vaihtumisesta ei ole tilanteessa sovittu toisin, jolloin vuorokausi vaihtuu 00.00. Vuorokautista säännöllistä työaikaa ei myöskään ole neuvoteltu pidennettäväksi 24 § 3. momentin mukaisesti.) Tapauksessa syntyy yksi tunti vuorokautista ylityötä torstai vuorokaudelle, mutta vuorokauden vaihteen yli jatkuva työ ei kuitenkaan ole ylityötä.

Huomautus:

Edellä mainittu pöytäkirjamerkintä ei poista lain mukaista oikeutta vaatia aikaisempia TES-ylityöstä mahdollisesti aiheutuneita saatavia.

LIITTOJEN VÄLINEN SOPIMUS KESKIMÄÄRÄISESTÄ TYÖAJASTA LEIPOMOALALLA

1. Sopiminen

Keskimääräisestä työajasta sovitaan paikallisesti ja sen tekeminen edellyttää työntekijän henkilökohtaista suostumusta. Mikäli yrityksessä on valittu luottamusmies, asiasta on sovittava hänen kanssaan. Keskimääräisen työaikajärjestelmän käyttöönotosta on ilmoitettava työaikatyöryhmälle. Jos yrityksessä ei ole valittu luottamusmiestä, työaikatyöryhmä antaa luvan keskimääräisen työaikajärjestelmän käyttöönottoon.

Tässä kohdassa tarkoitetun sopimuksen irtisanomisesta sovitaan paikallisesti.

Työntekijällä on oikeus palata samaan tai samantapaisiin töihin ilmoitettuaan siitä työnantajalle. Työnantajalle on kuitenkin varattava kohtuullinen järjestelyaika.

2. Keskimääräinen viikkotyöaika

Säännöllinen viikkotyöaika tasoittuu 36 tuntiin enintään 52 viikon pituisena ajanjaksona tai muun tätä lyhyemmäksi sovitun jakson aikana.

Järjestelmä rakentuu 6-12 viikon pituiselle ajanjaksolle siten, että kaikki viikonpäivät ovat käytössä. Peräkkäisiä työpäiviä on enintään viisi. Säännöllistä viikoittaista työaika ei saa kuitenkaan pidentää kuin enintään kahdeksalla tunnilla työehtosopimuksen 24 §:n ensimmäisen kappaleen mukaisesta (40 h) viikkotyöajasta.

Tavoitteena pidetään, että joka toinen viikonloppu on vapaa. Jos tämä ei ole mahdollista, niin keskimäärin joka toinen viikonloppu on vapaa. Viikonloppuun luetaan päivät perjantai, lauantai ja sunnuntai, joille yhtäjaksoisen kahden päivän vapaan tulee sijoittua. Tämän sopimuksen piiriin kuuluvalle työntekijälle annetaan kuuden viikon ajanjaksona vähintään kolme viikonloppuvapaata.

Tässä työaikajärjestelmässä työaika tasoittuu keskimäärin 36 tuntiin viikossa, jonka johdosta työajan lyhentämistä leipomoalalla koskeva sopimus ei koske tätä työaikamuotoa.

3. Vuorokautinen työaika

Vuorokautista säännöllistä työaika voidaan luottamusmiehen kanssa sopien pidentää enintään yhdellä tunnilla työehtosopimuksen 24 §:n ensimmäisen kappaleen mukaisesta säännöllisestä (8 h) vuorokautisesta työajasta.

4. Työajan tasoittumisjärjestelmä ja työvuoroluettelo

Kullekin 6-12 viikon pituiselle ajanjaksolle (tasoittumisjaksolle) on laadittava työaikalain 34 §:n mukaisesti työajan tasoittumisjärjestelmä. Tasoittumisjärjestelmään on myös merkittävä suunnitelma kertyvien vapaiden käyttämisestä. Työvuoroluettelo on annettava tiedoksi työaikalain 35 §:n mukaan.

5. Vuorokautinen ja viikkoylytyö

Vuorokautiseksi ylityöksi katsotaan se työ, joka ylittää työvuoroluettelon mukaisen työtuntimäärän. Viikoittaista ylityötä on se työ, joka ylittää työvuoroluettelon mukaisen viikkotyöajan.

6. Ansiotaso

Kuukausipalkkaiselle työntekijälle ansionmenetys korvataan säilyttämällä kuukausipalkka ennallaan.

Lauantaityön korvaus ja vapaa-aikahyvitys määräytyvät työehtosopimuksen 29 §:n mukaisesti.

7. Seuranta

Keskimääräisen työajan käyttöönotto ei poista lain mukaista oikeutta vaatia aikaisempia viikkoylityöstä mahdollisesti aiheutuneita saatavia. Liittojen välinen työaikatyöryhmä seuraa järjestelmän käyttöönottoa yrityksissä ja tarkastelee mahdollisuuksien mukaan edellä mainitun seikan toteutumista.

8. Voimaantulo

Tämän sopimuksen mukainen työaikajärjestely voi tulla voimaan 1.11.2010 jälkeen.

Tämä sovintoehdotus on kokonaisuus, joka on sellaisenaan joko hyväksyttävä tai hylättävä.

Työriidan osapuolten kirjalliset vastaukset sovintoehdotukseen pyydän jättämään valtakunnansovittelijan toimistossa 24 päivänä toukokuuta 2010 kello 22.30.

Helsingissä 24 päivänä toukokuuta 2010

Valtakunnansovittelija

Esa Lonka

Hyväksymme neuvottelutuloksen ja suosittelemme sen hyväksymistä:

Elintarviketeollisuusliitto ry

Pasilankatu 2
00240 Helsinki
Puhelin: (09) 148 871
Telefax (09) 1488 7201

Suomen Elintarviketyöläisten Liitto SEL ry

Siltasaarenkatu 6
00530 Helsinki
Puhelin: 020 774 004
Telefax 0207 740 604